

2014

Projekt „Instrument Szybkiego Reagowania”

**MIKROEKONOMICZNA OCENA STOPNIA ZAGROŻENIA
FINANSOWEGO W PERSPEKTYWIE REGIONALNEJ
– WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE (2007 – 2013) –
Raport XV**

**Małopolska Szkoła Administracji Publicznej
Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Kraków, grudzień 2014 r.**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

UWAGI WPROWADZAJĄCE	4
A. REGIONALNA ANALIZA UPADŁOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE (2007–2013)	6
1. LICZBA I STRUKTURA SĄDOWYCH POSTĘPOWAŃ UPADŁOŚCIOWYCH (SPU)	6
2. KSZTAŁTOWANIE SIĘ ODSETKA UPADŁOŚCI (OU)	11
3. ANALIZA REGIONALNEGO BAROMETRU UPADŁOŚCI (RBU)	13
B. ANALIZA STOPNIA ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE W UJĘCIU REGIONÓW (2007–2013)	15
1. ZRÓŻNICOWANIE I ZMIENNOŚĆ STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ	15
2. WZORCE ZAGROŻENIA REGIONÓW	27
3. RANKING WOJEWÓDZTW W UJĘCIU SYNTETYCZNEJ MIARY OCENY (MSO)	29
C. OCENA STOPNIA ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO (2007–2013)	32
1. LICZBA I STRUKTURA SĄDOWYCH POSTĘPOWAŃ UPADŁOŚCIOWYCH (SPU)	32
2. STOPIEŃ ZAGROŻENIA ORAZ JEGO ZMIENNOŚĆ.....	38
3. WZORCE NORMATYWNE STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ	45
4. RANKING SEKCJI PKD WEDŁUG SYNTETYCZNEJ MIARY OCENY (MSO)	47
D. ANALIZA ZMIAN POTENCJAŁU EKONOMICZNEGO I WYNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO (2007–2013)	49
1. LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW	49
2. LICZBA PRACUJĄCYCH	50
3. NAKŁADY INWESTYCYJNE	51
4. WARTOŚĆ AKTYWÓW	53
5. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	54
6. WYNIK FINANSOWY NETTO.....	55

7. ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	57
8. NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE.....	58
E. ANALIZA EFEKTYWNOŚCI FUNKCJONOWANIA PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO (2007–2013).....	60
1. WSKAŹNIK OGÓLNEJ SYTUACJI FINANSOWEJ (WOSF).....	60
2. POZIOM ZADŁUŻENIA (WZO)	61
3. PŁYNNOŚĆ FINANSOWA (WPB).....	62
4. SPRAWNOŚĆ DZIAŁANIA (CZ, CN, CZKR, CGOT)	63
5. POZIOM RENTOWNOŚCI (ROOS, ROA).....	67
SŁOWNIK POJĘĆ I TERMINÓW.....	70
SPIS RYSUNKÓW	75
SPIS TABEL.....	78

UWAGI WPROWADZAJĄCE

Celem badania kondycji ekonomiczno–finansowej przedsiębiorstw w komponencie mikroekonomicznym Projektu ISR jest ujawnianie symptomów pogarszającej się ich sytuacji ekonomiczno–finansowej, wraz ze wskazaniem wielkości i obszarów zagrożenia upadłością. Identyfikacja stanu przedsiębiorstw prowadzona jest z wykorzystaniem opracowanych w tym celu specyficznych modeli predykcyjnych – wielozmiennych modeli logitowych z oceną prawdopodobieństwa warunkowego. W wyniku ich zastosowania uzyskuje się indywidualne dla każdego przedsiębiorstwa objętego badaniem, ustalone w warunkach bieżącego stanu kondycji ekonomiczno–finansowej, wartości prawdopodobieństw wystąpienia stanu upadłości w perspektywie jednego roku. Agregacja indywidualnych prawdopodobieństw jest podstawą wyznaczenia wartości odsetka upadłości przedsiębiorstw, skalowanego względem liczby sądowych postępowań upadłościowych¹.

Całość prac analitycznych, będących podstawą wnioskowania i budowania ocen, została przeprowadzona z wykorzystaniem specyficznych baz danych, opracowanych i przetwarzanych z zachowaniem zasad tajemnicy statystycznej (dane pierwotne, indywidualne), pochodzących ze statystyki publicznej (GUS w Warszawie) oraz na zbiorach niepublicznych.

Istotną wartością prowadzonego badania jest zbudowanie i wykorzystanie unikatowych w skali kraju modeli regresji logistycznej, których miarą jest stopień zagrożenia upadłością. Miara ta oraz pozostałe stosowane – w postaci odsetka upadłości (OU), branżowego barometru upadłości (BBU) i regionalnego barometru upadłości (RBU) – są sprowadzone do wspólnej podstawy koncepcyjnej. Prezentacja wartości miary stopnia zagrożenia upadłością oraz odsetka upadłości (OU) dokonywana jest z zastosowaniem przeliczenia na 10.000 przedsiębiorstw (skala ilorazowa).

Dla oceny stopnia zagrożenia upadłością, na poziomie ogółem, rodzajów działalności oraz sekcji PKD, przyjęto trzy jego stopnie: od 0 do 160 – poziom niski (akceptowalny), powyżej 160 do 200 – poziom ostrzegawczy oraz powyżej 200 – poziom wysoki. Prognozowanie wystąpienia sytuacji zagrożenia upadłością objęto zmienne opisujące kondycję ekonomiczno–finansową przedsiębiorstw, wykorzystywane następnie do obliczenia stopnia zagrożenia z użyciem estymowanych modeli predykcyjnych².

¹ Zagadnienia te są także przedmiotem omówienia w Załączniku C, zamieszczonym w **Raportach podstawowych** (półrocznych).

² Szczegółowe omówienia, w tym charakterystykę przebiegu oraz konstrukcję metod i narzędzi analitycznych, zawierają opracowania źródłowe w postaci: *Metody i narzędzia monitorowania gospodarki w komponencie mikroekonomicznym* oraz *Raport z oceny stopnia zagrożenia upadłością – komponent mikroekonomiczny, Cykl 1, Raport 1*.

Raport stanowi **kontynuację badania stopnia zagrożenia upadłością** (raport uzupełniający) w ramach komponentu monitorowania Projektu ISR (Raporty kwartalne i półroczne, edycja nr 1–14). Wyróżnionym przekrojem badania są **regiony Polski** (tożsame pojęciu województw), a obszarem specyficznym jest **województwo małopolskie**.

**Zakres, struktura i metody badań objęte bieżącym raportem (Raport 15)
– uwagi porządkujące –**

- podmiot badań: przedsiębiorstwa niefinansowe o liczbie pracujących od 50 osób, które złożyły obowiązkowe sprawozdanie statystyczne (oznaczane jako F–01/–01 oraz F–02 i SP), liczba przedsiębiorstw 51.269 na koniec II p. 2013r.,
- struktura podmiotu badań: klasy wielkości oraz przedmiotu badań: rodzaje działalności, sekcje PKD,
- okres analizy: II p. 2007r. – II p. 2014r. (ujęcie retrospektywne i prospektywne),
- zakres oceny zjawiska upadłości przedsiębiorstw w ujęciu prawnym: liczba, odsetek i rodzaje postępowań, sekcje PKD,
- zakres oceny stopnia zagrożenia finansowego kontynuacji działalności i upadłości przedsiębiorstw: rodzaje działalności, sekcje PKD,
- metoda oceny stopnia zagrożenia finansowego kontynuacji działalności i upadłości przedsiębiorstw – modele predykcyjne (logitowe), wzorce normatywne, syntetyczna miara oceny (MSO).

Powyższe uwagi znajdują swoje rozwinięcie w rozdziale II.1 oraz II.2 „Raport z badań w obszarze mikroekonomicznym”, a także w załączniku C.1 oraz C.2 „Metody analizy stopnia zagrożenia upadłością – uwarunkowania, konstrukcja, interpretacja” zamieszczonym w **Raportach podstawowych** (półrocznych).

Autorzy Raportu:

dr hab. Jarosław Kaczmarek, prof. UEK, Ekspert wiodący ds. analiz mikroekonomicznych³

dr inż. Konrad Kolegowicz, Ekspert ds. przetwarzania danych mikroekonomicznych⁴

dr Paweł Krzemiński, Ekspert ds. analiz mikroekonomicznych⁵

mgr Kamil Fijorek, Ekspert ds. metody i narzędzi monitorowania⁶

³ Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

⁴ Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

⁵ Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

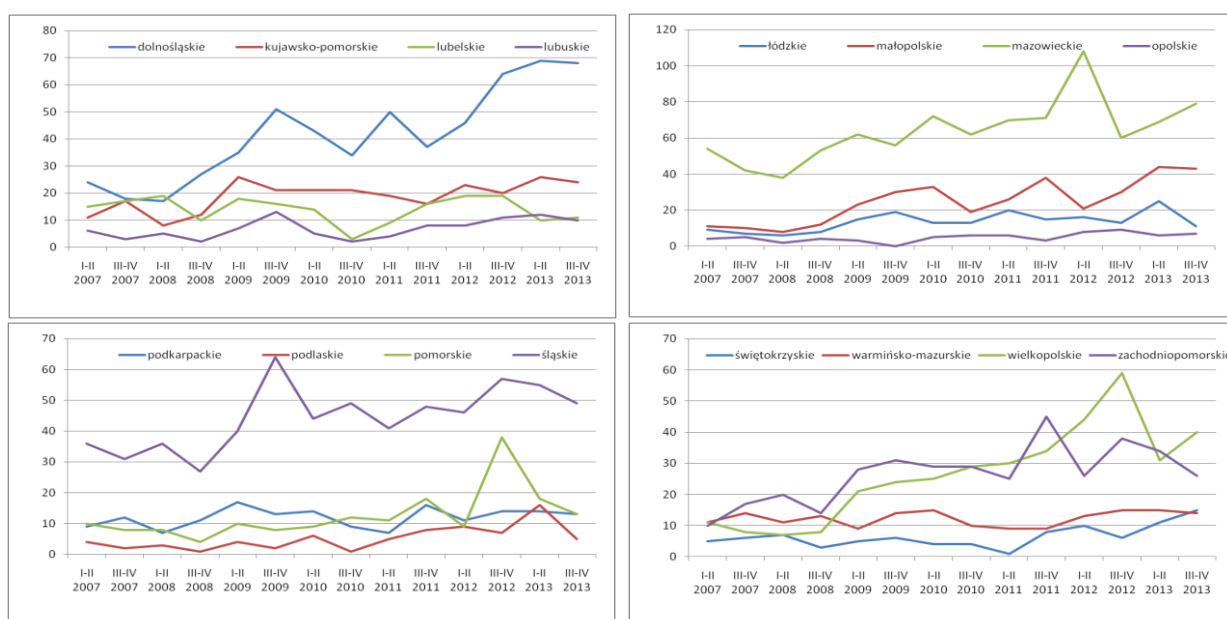
⁶ Katedra Statystyki, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.

A. REGIONALNA ANALIZA UPADŁOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE (2007–2013)

1. LICZBA I STRUKTURA SĄDOWYCH POSTĘPOWAŃ UPADŁOŚCIOWYCH (SPU)

Analiza liczby ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych wskazuje na najwyższy ich poziom w okresie analizy w województwie mazowieckim. Znaczna liczba ogłoszonych SPU wystąpiła również w województwach dolnośląskim i śląskim. W województwach dolnośląskim mazowieckim oraz śląskim zaobserwowano silną tendencję wzrostu ich liczby, a w pozostałych województwach o niższej intensywności. Największą liczbę postępowań upadłościowych zaobserwowano w województwie mazowieckim w I p. 2012r., natomiast w województwie dolnośląskim w 2013r. odnotowano maksymalne poziomy liczby sądowych postępowań upadłościowych dla tego regionu, z wyraźnie zarysowaną silną tendencją wzrostową. Podobna sytuacja miała miejsce w województwach kujawsko–pomorskim, **małopolskim**, śląskim oraz wielkopolskim. Druga połowa 2013r. cechowała się obniżeniem liczby sądowych postępowań upadłościowych we wszystkich województwach z wyjątkiem mazowieckiego, wielkopolskiego oraz świętokrzyskiego. Województwo opolskie jest jedynym województwem, w którym w II p. 2009 r. nie ogłoszono żadnego postępowania upadłościowego, a liczba postępowań upadłościowych kształtowała się na najniższym poziomie w Polsce.

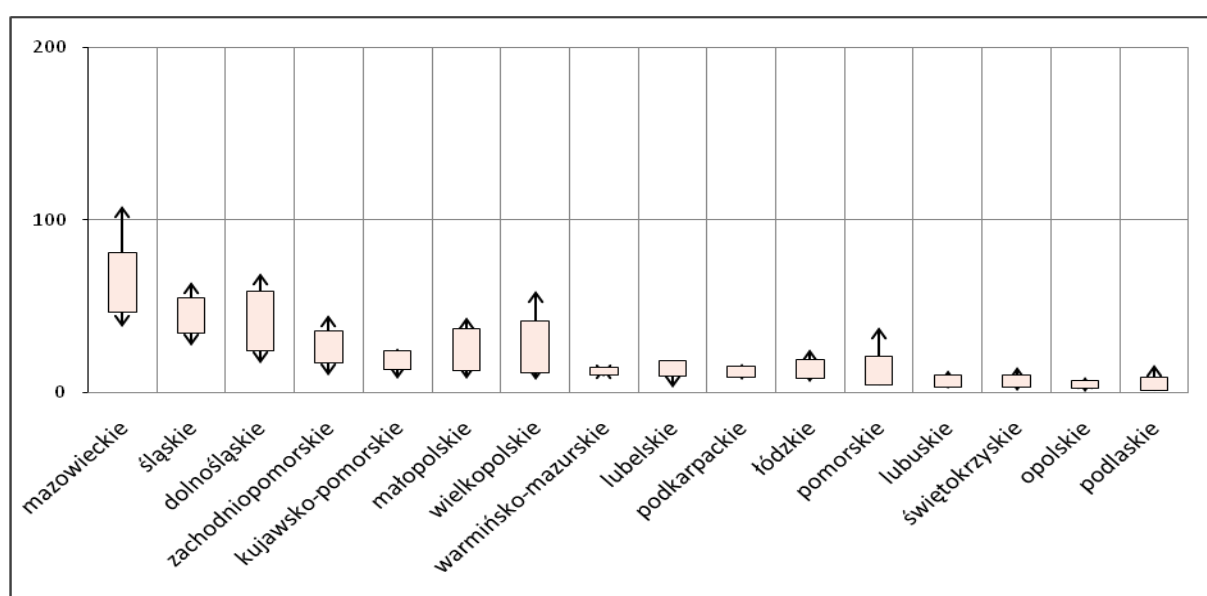
Rysunek 1. Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych (SPU) według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Źródło: opracowanie własne.

Regionalna analiza zmian liczby ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych wskazuje na najwyższą średnią ich wartość w województwie mazowieckim, następnie śląskim i dolnośląskim. Również w tych województwach odnotowano największe maksima liczby SPU. Analiza zmienności wskazuje na wysoki ich poziom w województwach mazowieckim, dolnośląskim, wielkopolskim oraz **małopolskim**. Najbardziej stabilną sytuację (niski poziom zmienności) oraz małą liczbę ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych zaobserwowano w województwach opolskim, warmińsko–mazurskim, lubuskim oraz świętokrzyskim.

Rysunek 2. Kształtowanie się średniej wartości liczby ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych (SPU) przedsiębiorstw oraz poziomu jej zmienności według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Uwagi: – odchylenie standardowe; średnia wyznaczona przez środek figury,
 – wartości minimum i maksimum.

Źródło: opracowanie własne.

Analiza natężenia zmian liczby sądowych postępowań upadłościowych w ujęciu regionalnym wskazuje na jej wysoką zmienność oraz brak jednoznacznych kierunków zmian. Trudnym staje się również wyodrębnienie okresów regularnych zmian oraz wyznaczenie trwałych tendencji. Wyraźnym sygnałem wskazującym na krótkookresową poprawę sytuacji może być fakt zmniejszenia wartości wskaźnika tempa w II p. 2013r. we wszystkich województwach, z wyjątkiem województwa mazowieckiego i świętokrzyskiego.

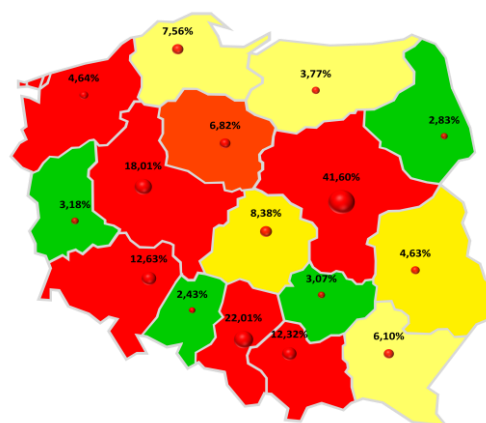
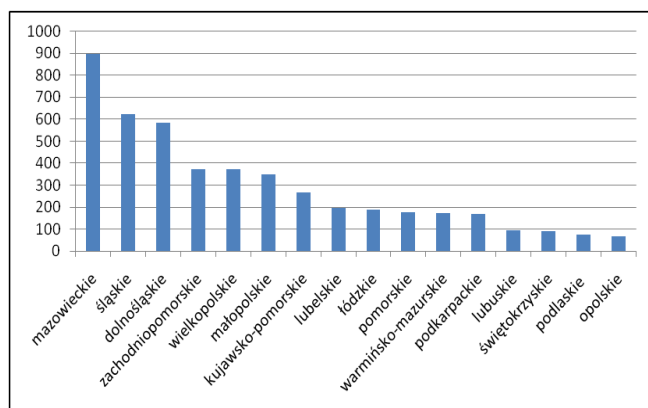
Rysunek 3. Tempo zmian liczby sądowych postępowań upadłościowych (SPU) według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Źródło: opracowanie własne.

Analiza liczby ogłoszonych SPU w okresie od I p. 2007r. do II p. 2013r. wskazuje, że wyraźnym liderem w tym zakresie jest województwo mazowieckie, w którym ogłoszono 896 postępowań upadłościowych. Stanowi to 19% wszystkich SPU w Polsce w tym okresie i 13 razy więcej niż w województwie opolskim, w którym ogłoszono najmniej upadłości. W województwie **małopolskim** liczba postępowań upadłościowych była 2,5 raz mniejsza niż w województwie mazowieckim, a ich udział stanowił 8% w skali Polski. Graficzną ilustrację geograficznego zróżnicowania liczby ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych oraz koncentracji liczby pracujących w tych regionach przedstawiono w formie rysunku na poniższej mapie Polski. Na jej podstawie stwierdzić można, że zdecydowanie mniej postępowań upadłościowych ogłaszanych jest we wschodniej oraz północno-wschodniej części Polski, a ich najmniejsza liczba zaobserwowana była w województwach opolskim, podlaskim, świętokrzyskim oraz lubuskim.

Rysunek 4. Regionalne zróżnicowanie liczby sądowych postępowań upadłościowych w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

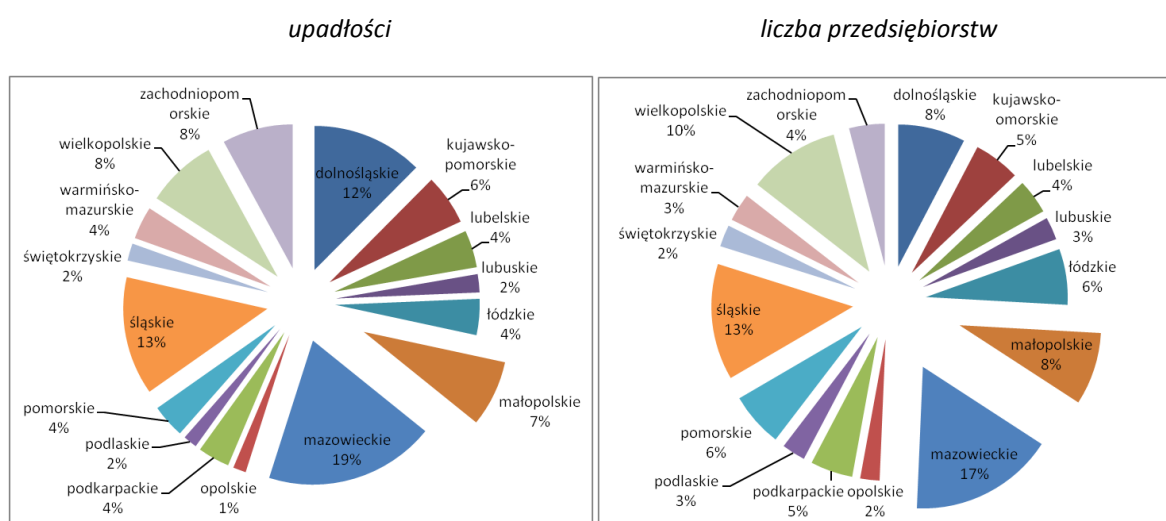

Uwagi: liczba SPU w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony). Wielkość koła odpowiada udziałowi w liczbie pracujących (ULP).

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie struktury liczby ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych w ujęciu regionalnym względem struktury liczby zarejestrowanych przedsiębiorstw w poszczególnych województwach stwierdzić można, że województwo mazowieckie miało większy udział w liczbie ogłoszonych SPU (19%) niż w liczbie przedsiębiorstw (17%). Podobną sytuację odnotowano w województwach dolnośląskim, zachodniopolskim oraz warmińsko-mazurskim. W województwie **małopolskim sytuacja była odmienna**, gdzie udział w upadłościach był niższy niż w liczbie przedsiębiorstw, co jest korzystnym sygnałem dla regionu.

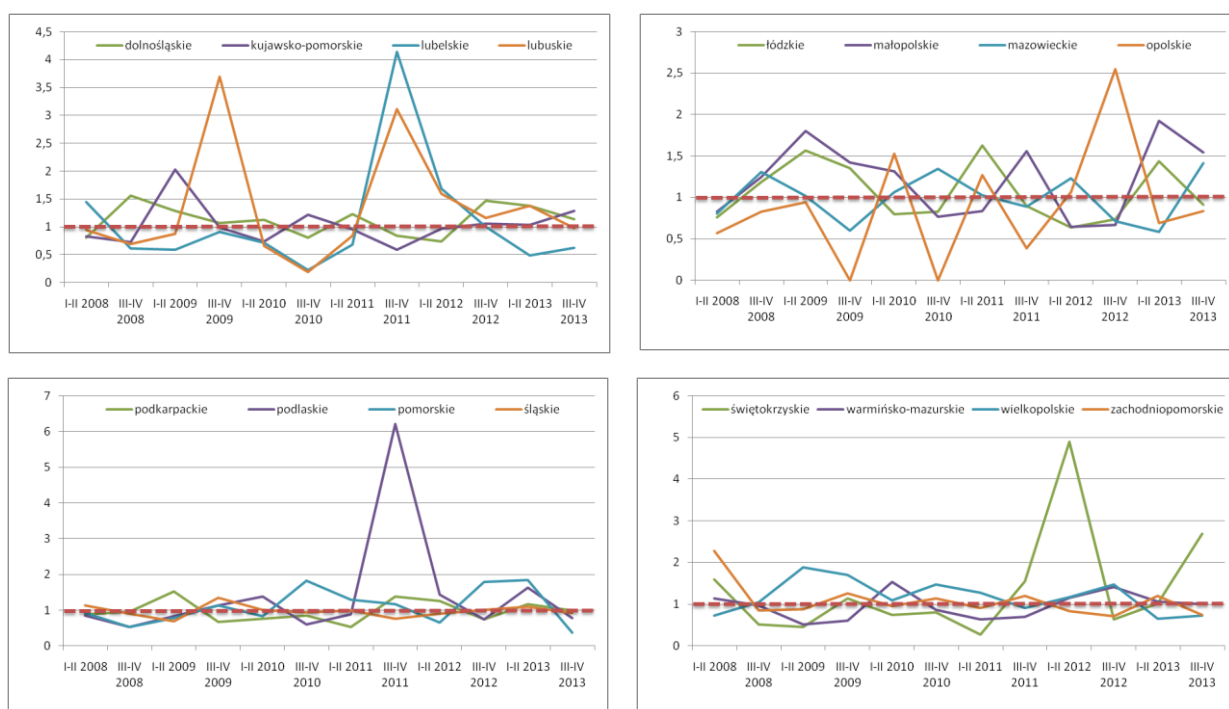
Rysunek 5. Regionalne zróżnicowanie struktury liczby sądowych postępowań upadłościowych – SPU (panel lewy) oraz struktury liczby przedsiębiorstw (panel prawy) w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Źródło: opracowanie własne.

W celu określenia tempa zmian liczby sądowych postępowań upadłościowych w ujęciu regionalnym względem tempa zmian liczby SPU w Polsce wykorzystano współczynnik wyprzedzenia (wartości powyżej 1 wskazują na ponadprzeciętną dynamikę zmian w regionie względem zmian ogółem w Polsce). Na podstawie szczegółowej analizy można wskazać, w województwach mazowieckim, **małopolskim**, dolnośląskim, podlaskim oraz wielkopolskim, dynamika liczby sądowych postępowań upadłościowych w większości półroczy była wyższa od dynamiki ogółem w Polsce.

Rysunek 6. Regionalne zróżnicowanie współczynnika wyprzedzenia liczby sądowych postępowań upadłościowych – SPU w Polsce w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Źródło: opracowanie własne.

2. KSZTAŁTOWANIE SIĘ ODSETKA UPADŁOŚCI (OU)

Odsetek upadłości (OU) zdefiniowano jako relację liczby przedsiębiorstw, wobec których ogłoszono postępowania upadłościowe do liczby przedsiębiorstw ogółem w ujęciu rocznym w przeliczeniu na 10.000 przedsiębiorstw.

Analiza zmian wartości OU w ujęciu regionalnym wskazuje na najwyższe jego poziomy w analizowanym okresie w województwach zachodniopomorskim, dolnośląskim oraz mazowieckim. We wszystkich regionach zaobserwowano tendencje wzrostowe wartości OU, przy czym największe zmiany dotyczyły województwa dolnośląskiego. Od 2011r. występują silne trendy wzrostowe wartości OU we wszystkich województwach w Polsce. W 2013r. wartość OU w województwach: dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubuskim, **małopolskim**, podlaskim, świętokrzyskim oraz warmińsko-mazurskim kształtowała się na maksymalnych poziomach dla tych województw w okresie analizy. W II p. 2013r. w porównaniu do I p. 2013r. obserwowane jest zmniejszenie wartości OU w większości województw.

Rysunek 7. Wartość odsetka upadłości (OU) według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

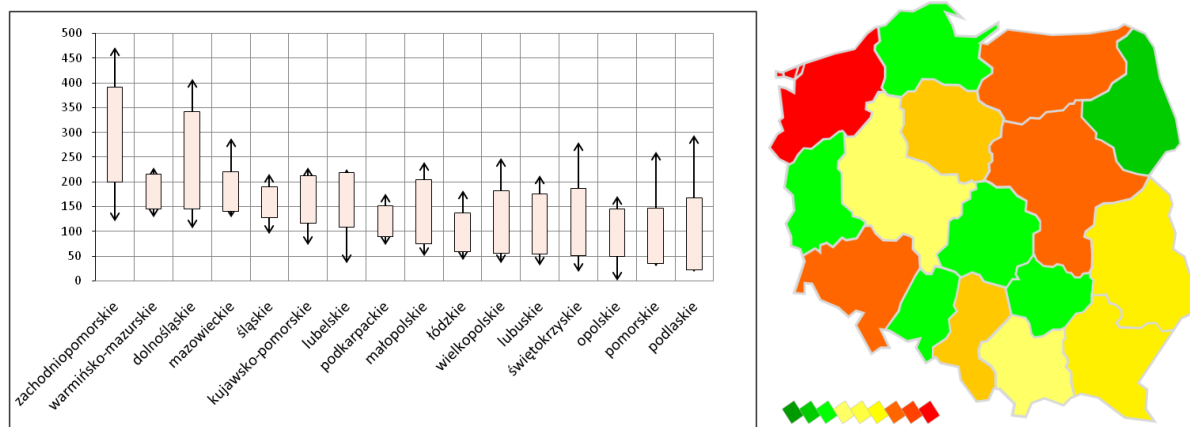

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wartości średniej OU i jego odchylenia standardowego w ujęciu regionalnym wskazuje najwyższe poziomy i ich zmienność w województwach zachodniopomorskim oraz mazowieckim. Wysokie średnie poziomy obserwowane są również w województwach

warmińsko–mazurskim, dolnośląskim, śląskim oraz kujawsko–pomorskim. Województwo **małopolskie** usytuowano na 9 pozycji pod względem średniej wartości OU, a jego średnia wartość jest trzy krotnie niższa niż średnia w województwie zachodniopomorskim. Najwyższe (maksymalne) wartości OU odnotowano w województwach zachodniopomorskim oraz dolnośląskim.

Rysunek 8. Wartość OU wraz z jego statystyką opisową (panel lewy) oraz jego geograficzne ukształtowanie (panel prawy) według województw w Polsce w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Uwagi: – odchylenie standardowe; średnia wyznaczona przez środek figury,
  – wartości minimum i maksimum. Wartość OU w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony).

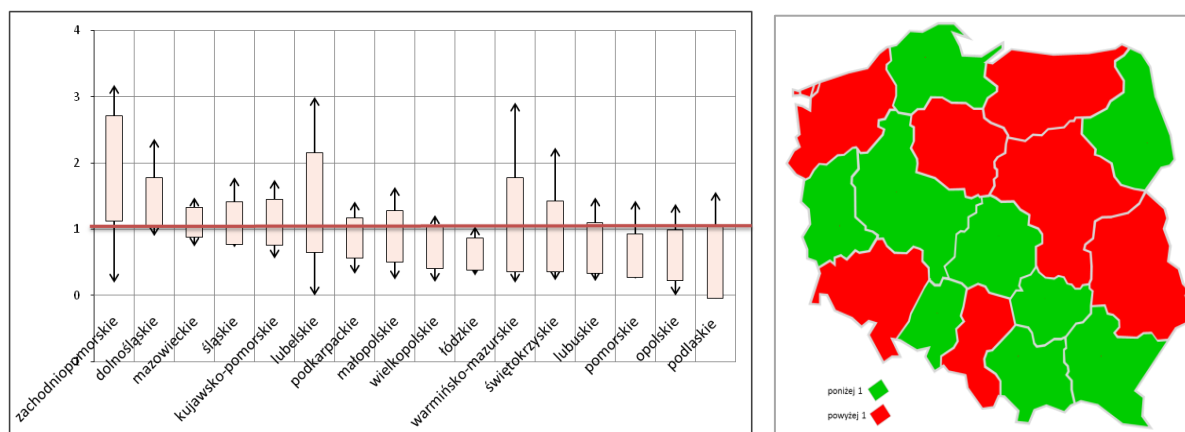
Źródło: opracowanie własne.

3. ANALIZA REGIONALNEGO BAROMETRU UPADŁOŚCI (RBU)

Analizując procesy upadłościowe nie tylko w skali ogólnopolskiej, ale również w poszczególnych regionach, można odnieść ich intensywność do liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w danym województwie. W ten sposób relatywizowana jest ocena procesów upadłościowych względem natężenia procesów gospodarczych w danym regionie kraju. Zdefiniowana miara w postaci regionalnego barometru upadłości służy do określania poziomu natężenia badanego zjawiska w danym regionie w relacji do całej gospodarki (wartości RBU przekraczające 1 oznaczają ponadprzeciętną koncentrację zjawiska w danym regionie). Dzięki wykorzystaniu miary RBU możliwe jest stworzenie listy województw, wskazując tym samym obszary o ponad przeciętnej oraz poniżej przeciętnej koncentracji procesów upadłościowych.

Najwyższą wartość koncentracji upadłości odnotowano nie w województwie mazowieckim, w którym ogłoszonych było najwięcej postępowań upadłościowych, lecz w województwie zachodniopomorskim, w którym to w okresie analizy wartość wskaźnika RBU kształtowała się na poziomie powyżej 1. W siedmiu województwach średnia okresowa koncentracja zjawiska upadłości kształtowała się na poziomie ponadprzeciętnym. Geograficzny rozkład województw o ponadprzeciętnym RBU, odmiennie niż liczba ogłoszonych upadłości, wskazuje na północno-wschodni obszar Polski.

Rysunek 9. Wartość RBU i jej statystyki opisowe (panel lewy) oraz jego administracyjne ukształtowanie (panel prawy) według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Uwagi: – odchylenie standardowe; średnia wyznaczona przez środek figury,

 – wartości minimum i maksimum.

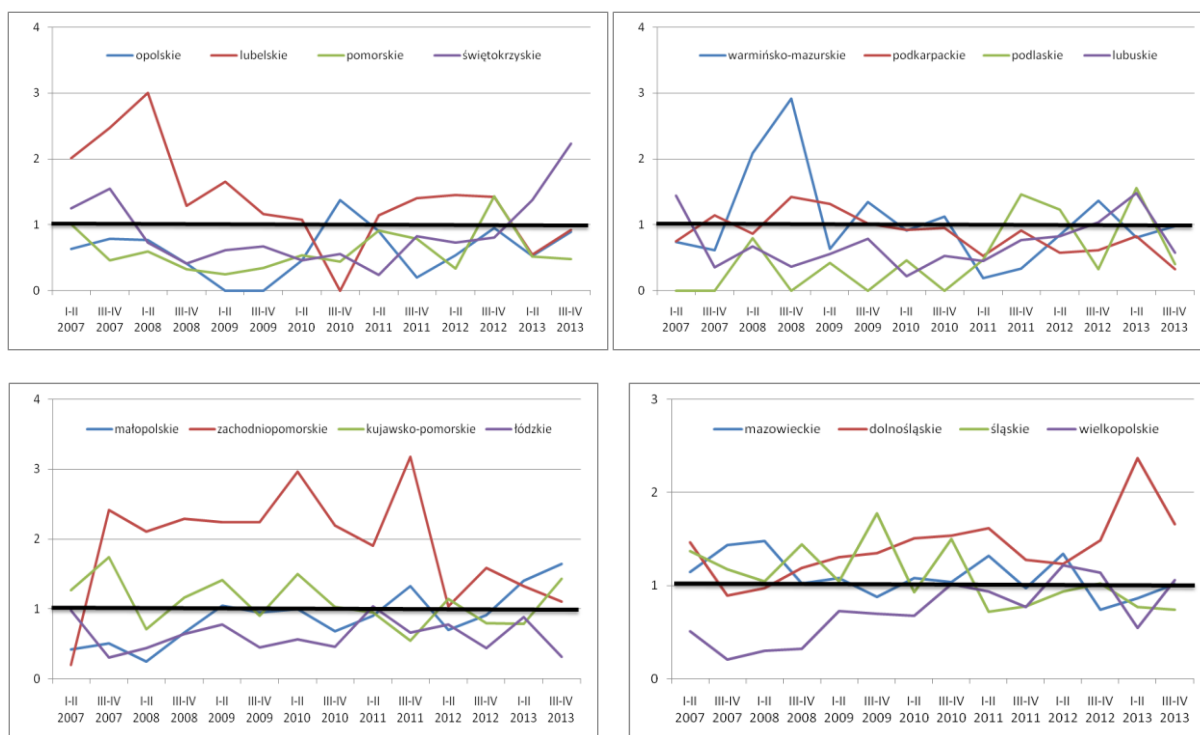
Źródło: opracowanie własne.

Ponadprzeciętna wartość RBU od 2007r. – podobnie jak w przypadku OU – wystąpiła w województwach zachodniopomorskim i dolnośląskim. W województwie **małopolskim** wartość wskaźnika RBU oscylowała w pobliżu 1 do 2013r., w którym to roku znacząco ją

przekroczyła. Najniższe wartości wskaźnika RBU odnotowano w województwach podlaskim i pomorskim. W województwie łódzkim jako jedynym, wartość wskaźnika RBU w okresie analizy kształtowała się poniżej wartości 1.

Analiza przebiegu krzywych obrazujących wartości wskaźnika RBU w analizowanym okresie wskazuje na znaczący wzrost jego wartości w województwie dolnośląskim. W województwach świętokrzyskim, **małopolskim** oraz dolnośląskim od 2012r. obserwowany jest silny trend wzrostowy wartości RBU. Wyraźny trend spadkowy obserwowany jest w województwach lubelskim, warmińsko-mazurskim, zachodniopomorskim oraz mazowieckim. W II p. 2014r. w 7 województwach wartość miary RBU kształtowała się powyżej 1, natomiast w I p. 2007r. było to 8 województw, z czego 4 wystąpiły w obu momentach obserwacji (mazowieckie, dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, świętokrzyskie).

Rysunek 10. Zróżnicowanie wartości Regionalnego Barometru Upadłości (RBU) w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Źródło: opracowanie własne.

B. ANALIZA STOPNIA ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE W UJĘCIU REGIONÓW (2007–2013)

1. ZRÓŻNICOWANIE I ZMIENNOŚĆ STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ

Ocena stopnia zagrożenia finansowego kontynuacji działalności i upadłości przedsiębiorstw w ujęciu regionalnym przeprowadzona została z uwzględnieniem kryterium rodzaju prowadzonej działalności (produkcyjna, handlowa i usługowa) oraz objęła trzy etapy: analiza wielkości, struktury i dynamiki stopnia zagrożenia, przyporządkowanie wzorców normatywnych (ocena ponadprzeciętności stopnia zagrożenia względem liczby pracujących), utworzenie listy rankingowej województw z uwzględnieniem syntetycznej miary oceny (MSO).

Regionalna analiza zmian stopnia zagrożenia upadłością dla **przedsiębiorstw ogółem** wskazuje na najwyższą jego średnią wartość województwach zachodniopomorskim oraz dolnośląskim. Miara ta w przedmiotowych regionach kształtowała się na poziomie wysokim w całym okresie analizy. W sześciu województwach zlokalizowanych we wschodniej Polsce, średnia wartość stopnia zagrożenia upadłością kształtowała się na poziomie ostrzegawczym. Graficzna ilustracja kształtowania się średnich wartości analizowanej miary w regionach w sposób wyraźny wskazuje na linię „północ–południe” dzielącą mapę Polski na dwie części. Województwa zlokalizowane w zachodniej Polsce, z wyjątkiem dolnośląskiego i zachodniopomorskiego, cechują się niskim poziomem stopnia zagrożenia, a w części wschodniej ostrzegawczym. Analiza poziomu zmienności stopnia zagrożenia wskazuje na ich najwyższe wartości w województwach dolnośląskim i świętokrzyskim. Najniższe poziomy stopnia zagrożenia i najbardziej stabilną sytuację zaobserwowano w województwach: **małopolskim**, łódzkim, lubuskim, wielkopolskim i opolskim.

Tabela 1. Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Województwa	I-II 2007	III- IV 2007	I-II 2008	III- IV 2008	I-II 2009	III- IV 2009	I-II 2010	III- IV 2010	I-II 2011	III- IV 2011	I-II 2012	III- IV 2012	I-II 2013	III- IV 2013
dolnośląskie	141	142	176	205	187	175	209	187	196	217	235	256	317	233
kujawsko-pomorskie	109	135	142	151	128	138	154	150	148	141	132	148	140	130
lubelskie	134	87	100	128	163	150	187	184	188	195	217	228	229	219
lubuskie	89	111	157	210	126	137	195	159	193	156	146	134	120	110
łódzkie	111	107	118	163	132	124	145	147	167	147	168	135	162	132
małopolskie	115	119	111	138	136	119	151	136	160	157	181	171	175	138
mazowieckie	144	150	145	187	190	170	179	169	171	189	224	200	248	229
opolskie	75	71	56	52	135	99	143	142	142	132	183	190	203	147
podkarpackie	113	104	145	159	159	151	188	141	176	165	199	168	216	159
podlaskie	103	100	143	152	154	129	171	154	181	169	206	200	176	155
pomorskie	141	138	129	175	151	153	168	169	145	167	145	147	183	141
śląskie	137	144	138	162	179	175	171	151	143	155	172	193	198	196
świętokrzyskie	105	114	120	111	176	167	227	191	238	182	258	233	298	222
warmińsko-mazurskie	163	144	176	179	164	152	163	163	197	183	218	181	209	184
wielkopolskie	113	109	112	145	109	109	151	130	146	160	193	166	194	202
zachodniopomorskie	173	178	227	254	278	219	257	197	217	184	194	184	184	171

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie „map ciepła” zaobserwować można, że nastąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością od I p. 2010r. we wszystkich województwach. Znaczący wzrost dotyczył przede wszystkim województw: dolnośląskiego, lubuskiego, mazowieckiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego. Niepokojąca sytuacja dotyczy województw, w których stopień zagrożenia upadłością utrzymuje się na wysokim poziomie dłużej niż dwa lata, a są to: dolnośląskie, lubelskie mazowieckie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. W województwie **małopolskim** stopień zagrożenia kształtował się na niskim poziomie, jedynie w 2011r. i 2012r. wzrósł do poziomu ostrzegawczego, zmniejszając ponownie swoją wartość w 2013r. do poziomu niskiego.

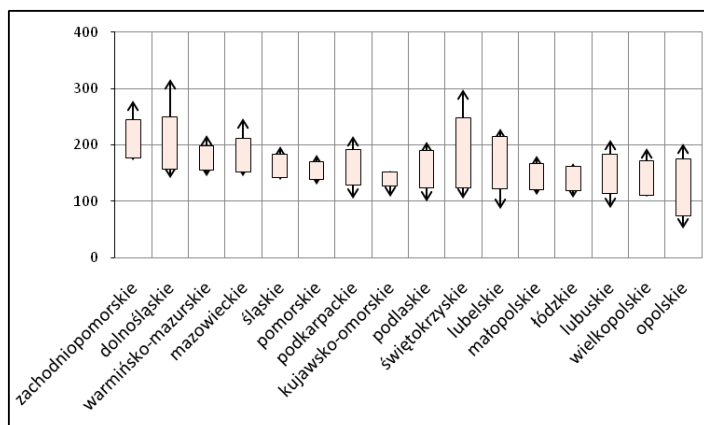
Tabela 2. Mapa ciepła – regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Województwa	I-II 2007	III-IV 2007	I-II 2008	III-IV 2008	I-II 2009	III-IV 2009	I-II 2010	III-IV 2010	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
dolnośląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kujawsko-omorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
lubelskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
lubuskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
łódzkie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
małopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
mazowieckie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
opolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
podkarpackie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
podlaskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
śląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
świętokrzyskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
warmińsko-mazurskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
wielkopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zachodniopomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

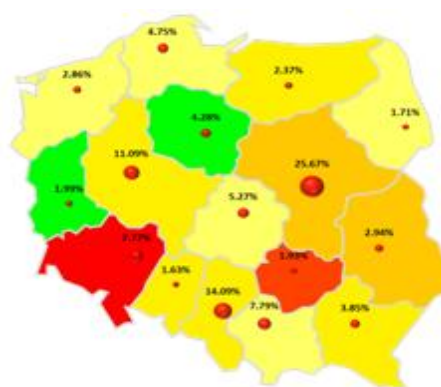
Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony).

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 11 Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw (panel prawy) oraz wraz z jego statystyką opisową (panel lewy) dla przedsiębiorstw ogółem według województw w Polsce w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Uwagi: – odchylenie standardowe; średnia wyznaczona przez środek figury, – wartości minimum i maksimum.

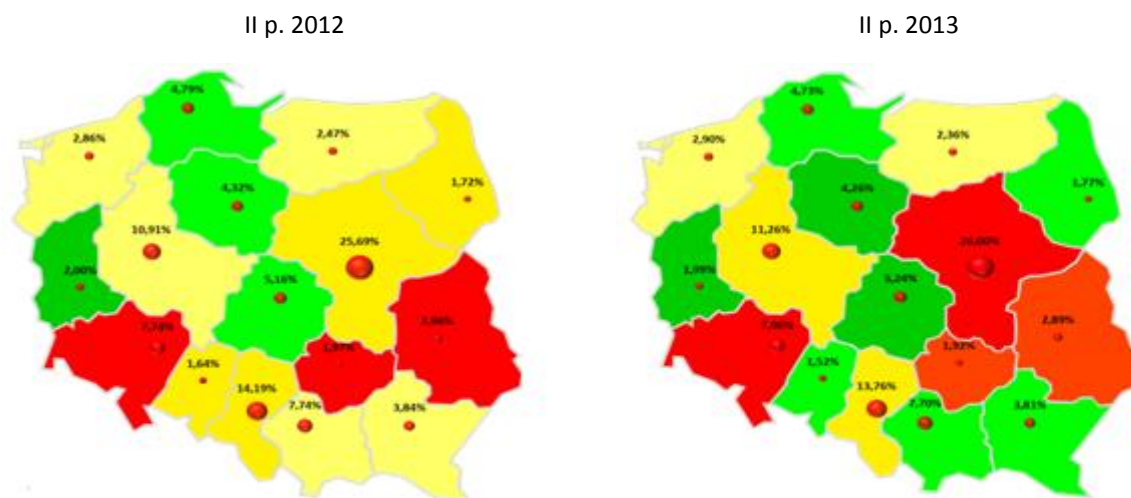
Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony). Wielkość koła odpowiada podanej wartości udziału w liczbie pracujących (ULP).

Źródło: opracowanie własne.

Analiza bieżąca wartości stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2013r. pozwala na sformułowanie następujących wniosków dla przedsiębiorstw ogółem:

- w 4 województwach odnotowano wzrost r/r stopnia zagrożenia upadłością (mazowieckie, śląskie, wielkopolskie, warmińsko–mazurskie), natomiast w 12 województwach zmniejszenie analizowanej miary,
- najwyższy stopień zagrożenia upadłością w II p. 2013r. wystąpił w woj. dolnośląskim, mazowieckim oraz świętokrzyskim,
- największą dynamikę wzrostu r/r stopnia zagrożenia upadłością zaobserwowano w woj. wielkopolskim oraz mazowieckim,
- największe zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością wystąpiło w woj. opolskim oraz podlaskim,
- w II p. 2013r. w 7 województwach (dolnośląskim, lubelskim, mazowieckim, śląskim, świętokrzyskim, warmińsko–mazurskim i wielkopolskim) wystąpił stopień zagrożenia upadłością powyżej wartości średniej dla przedsiębiorstw ogółem (w II p. 2012r. w 8 województwach),
- najniższy stopień zagrożenia upadłością w podmiotach ogółem wystąpił w woj. lubuskim oraz kujawsko–pomorskim.

Mapa 1. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw ogółem oraz udziału liczby pracujących (ULP) według województw w II p. 2012r. i II p. 2013r. dla przedsiębiorstw ogółem

Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony). Wielkość koła odpowiada podanej wartości udziału w liczbie pracujących (ULP).

Źródło: opracowanie własne.

Analiza stopnia zagrożenia upadłością dla **przedsiębiorstw produkcyjnych** w ujęciu regionalnym wskazuje, że kształtuje się on inaczej niż miało to miejsce dla przedsiębiorstw ogółem, bowiem tylko w woj. zachodniopomorskim odnotowano najwyższe poziomy stopnia zagrożenia upadłością. W przedsiębiorstwach produkcyjnych odnotowuje się generalnie niższe poziomy stopnia zagrożenia upadłością niż w przypadku przedsiębiorstw ogółem.

Wyższe poziomy stopnia zagrożenia upadłością w produkcji obserwowane są jedynie od 2011r. w województwach dolnośląskim, lubelskim, małopolskim, mazowieckim, świętokrzyskim, i wielkopolskim. W województwach mazowieckim oraz świętokrzyskim w całym okresie objętym analizą stopień zagrożenia upadłością dla produkcji kształtował się na poziomach wyższych niż dla przedsiębiorstw ogółem. Znacząco wyższe wartości stopnia zagrożenia upadłością w porównaniu do przedsiębiorstw ogółem odnotowano w województwie zachodniopomorskim. Odmiennie niż podmiotach ogółem, w 2013r. zaobserwowano zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością we wszystkich województwach. Wysoki poziom zagrożenia upadłością wśród przedsiębiorstw produkcyjnych odnotowano w woj. warmińsko–mazurskim. W województwie **małopolskim** stopień zagrożenia przedsiębiorstw produkcyjnych kształtował się na niskim poziomie w porównaniu z innymi województwami.

Tabela 3. Mapa ciepła – regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw produkcyjnych według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Województwa	I-II 2007	III-IV 2007	I-II 2008	III-IV 2008	I-II 2009	III-IV 2009	I-II 2010	III-IV 2010	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
dolnośląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kujawsko-omorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
lubelskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
lubuskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
łódzkie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
małopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
mazowieckie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
opolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
podkarpackie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
podlaskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
śląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
świętokrzyskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
warmińsko-mazurskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
wielkopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zachodniopomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

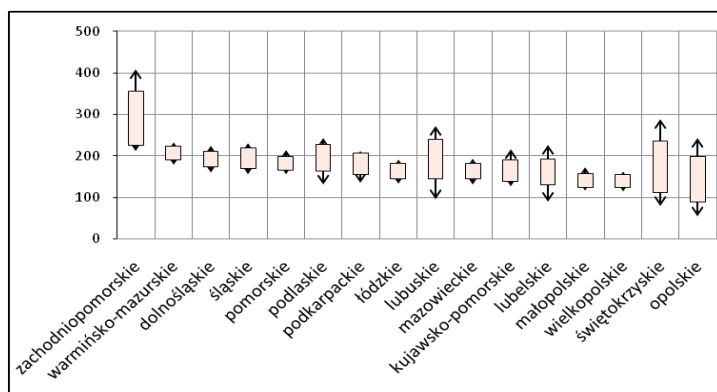
Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony).

Źródło: opracowanie własne.

Analiza poziomu statystyk opisowych stopnia zagrożenia upadłością dla przedsiębiorstw produkcyjnych w ujęciu regionalnym pozwala na sformułowanie wniosku, że najwyższa średnia wartość stopnia zagrożenia upadłością miała miejsce w województwie zachodniopomorskim. Również w tym województwie odnotowano najwyższe maksymalne poziomy stopnia zagrożenia. Analiza zmian wartości stopnia zagrożenia wskazuje na największą jej zmienność (odchylenie standardowe) w województwach: zachodniopomorskim, świętokrzyskim, opolskim i lubuskim. Najbardziej stabilną sytuację w przedsiębiorstwach produkcyjnych (niskim poziom odchylenia standardowego) zaobserwowano w województwach wielkopolskim i małopolskim. Województwo **małopolskie** ze względu na średnią wartość stopnia zagrożenia w analizowanym okresie

zostało sklasyfikowane dopiero na 13 pozycji, co niewątpliwie wskazuje na dobrą sytuację tego rodzaju działalności w badanym regionie.

Rysunek 12. Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw (panel prawy) wraz z jego statystyką opisową (panel lewy) dla przedsiębiorstw produkcyjnych według województw w Polsce w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Uwagi: – odchylenie standardowe; średnia wyznaczona przez środek figury,
 – wartości minimum i maksimum.

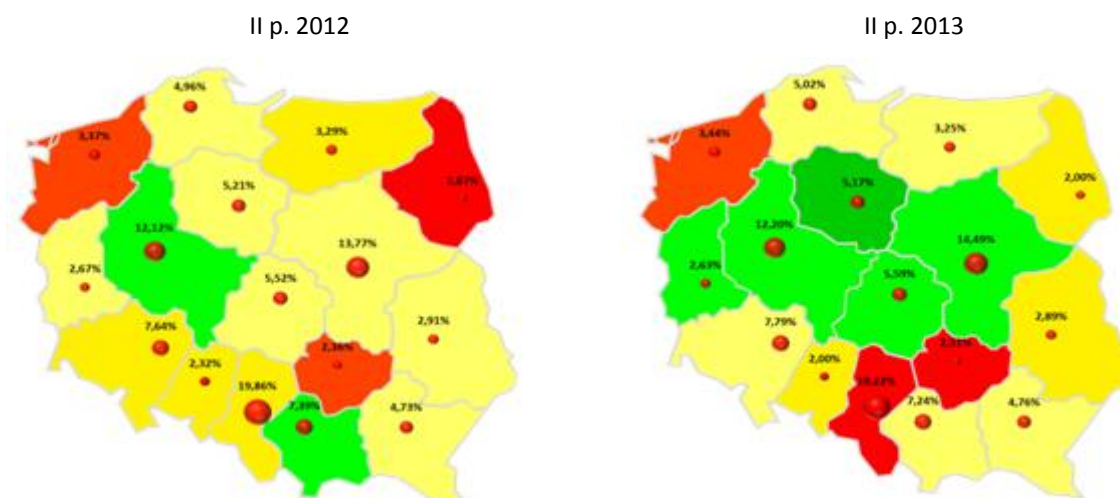
Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony). Wielkość koła odpowiada podanej wartości udziału w liczbie pracujących (ULP).

Źródło: opracowanie własne.

Analiza bieżąca wartości stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2013r. pozwala na sformułowanie następujących wniosków dla **przedsiębiorstw produkcyjnych**:

- w 6 województwach odnotowano wzrost stopnia zagrożenia upadłością (lubelskie, małopolskie, pomorskie, śląskie, świętokrzyskie, wielkopolskie), a w 10 województwach zaobserwowano jego zmniejszenie,
- najwyższy stopień zagrożenia upadłością odnotowano w woj. śląskim, świętokrzyskim oraz wielkopolskim,
- największą dynamikę wzrostu stopnia zagrożenia upadłością wśród przedsiębiorstw produkcyjnych zaobserwowano w woj. małopolskim oraz śląskim,
- największe zmniejszenie stopnia zagrożenia wśród przedsiębiorstw produkcyjnych wystąpiło w woj. kujawsko–pomorskim, podlaskim i lubuskim,
- w II p. 2013r. w 7 województwach (dolnośląskim, lubelskim, opolskim, podlaskim, śląskim, świętokrzyskim, zachodniopomorskim) wystąpił stopień zagrożenia upadłością powyżej wartości średniej dla przedsiębiorstw produkcyjnych (w II p. 2012r. w 7 województwach),
- najniższy stopień zagrożenia upadłością w podmiotach produkcyjnych wystąpił w woj. kujawsko–pomorskim.

Mapa 2. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw produkcyjnych oraz udziału liczby pracujących (ULP) według województw w II p. 2012r. i II p. 2013r. dla przedsiębiorstw produkcyjnych

Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony). Wielkość koła odpowiada podanej wartości udziału w liczbie pracujących (ULP).

Źródło: opracowanie własne.

Analizując stopień zagrożenia upadłością dla **przedsiębiorstw handlowych** w ujęciu regionalnym należy wskazać, że wartości stopnia zagrożenia upadłością są znacznie niższe w porównaniu do pozostałych rodzajów działalności. Najwyższe poziomy zagrożenia upadłością odnotowano w województwie świętokrzyskim oraz lubelskim. Należy tu jednak zwrócić uwagę na wysoki poziom zagrożenia upadłością na terenie województwa świętokrzyskiego, nie obserwowany dla innych rodzajów działalności (poziom ostrzegawczy) w tym regionie. Odmienne niż miało to miejsce w przedsiębiorstwach produkcyjnych, bardzo niskie poziomy stopnia zagrożenia odnotowano w województwie zachodniopomorskim. W działalności handlowej w analizowanym okresie najniższe wartości stopnia zagrożenia zaobserwowano w województwach łódzkim oraz opolskim. W województwie **małopolskim** wartość stopnia zagrożenia była na poziomie niskim i od II p. 2010r. kształtuje się na niższym poziomie niż dla działalności handlowej w Polsce. W całym okresie jedynie w województwie świętokrzyskim wartości zagrożenia upadłością były wyższe od wartości dla Polski. W województwach dolnośląskim i lubelskim od 2012r. obserwowany jest wzrost stopnia zagrożenia upadłością. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorstw ogółem, od 2011r. obserwuje się wzrost miar stopnia zagrożenia upadłością we wszystkich województwach.

Tabela 4. Mapa ciepła – regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw handlowych według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

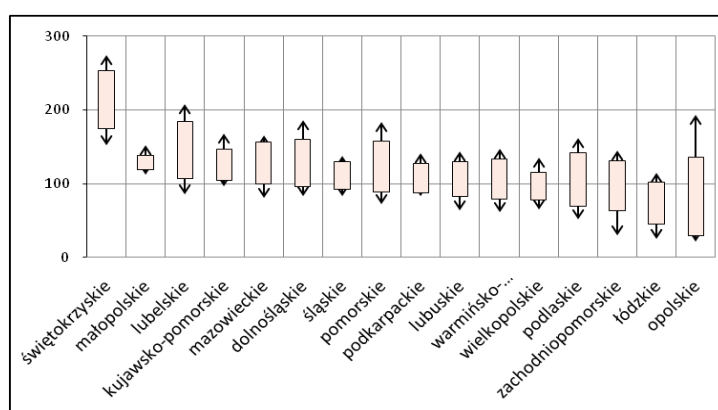
Województwa	I-II 2007	III-IV 2007	I-II 2008	III-IV 2008	I-II 2009	III-IV 2009	I-II 2010	III-IV 2010	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
dolnośląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kujawsko-omorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
lubelskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
lubuskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
łódzkie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
małopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
mazowieckie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
opolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
podkarpackie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
podlaskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
śląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
świętokrzyskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
warmińsko-mazurskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
wielkopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zachodniopomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony).

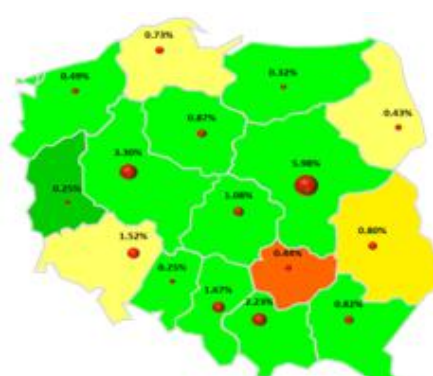
Źródło: opracowanie własne.

Niskim poziomom stopnia zagrożenia upadłością w działalności handlowej nie odpowiadają niskie poziomy ich zmienności. Najbardziej stabilną sytuację zaobserwowano w woj. łódzkim. Najwyższe maksymalne poziomy miary stopnia zagrożenia odnotowano w województwie świętokrzyskim, lubelskim, opolskim oraz dolnośląskim. Pomimo stabilnej (niski poziom zmienności) sytuacji w województwie **małopolskim**, wartość średnia stopnia zagrożenia upadłością uplasowała to województwo na drugiej pozycji po województwie świętokrzyskim.

Rysunek 13. Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw (panel prawy) wraz z jego statystyką opisową (panel lewy) dla przedsiębiorstw handlowych według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Uwagi: – odchylenie standardowe; średnia wyznaczona przez środek figury, – wartości minimum i maksimum.

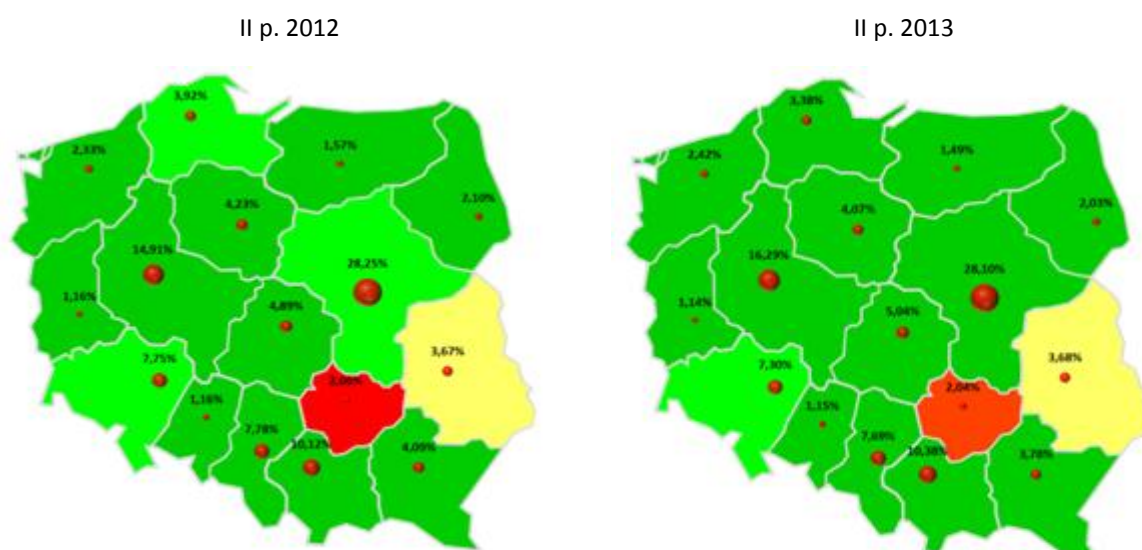
Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony). Wielkość koła odpowiada podanej wartości udziału w liczbie pracujących (ULP).

Źródło: opracowanie własne.

Analiza bieżąca wartości stopnia zagrożenia upadłością w II p. 2013r. pozwala na sformułowanie następujących wniosków dla przedsiębiorstw handlowych:

- w 4 województwach nastąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością (kujawsko-pomorskie, lubuskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie), a w pozostałych 12 województwach zaobserwowano jego zmniejszenie,
- najwyższy stopień zagrożenia upadłością odnotowano w woj. świętokrzyskim i lubelskim,
- największą dynamikę wzrostu stopnia zagrożenia upadłością zaobserwowano w woj. wielkopolskim w pozostałych trzech województwach tempo wzrostu kształtowało się poniżej 5% ,
- największe zmniejszenie stopnia zagrożenia wystąpiło w woj. zachodniopomorskim, zachodniopomorskim i pomorskim,
- w II p. 2013r. w 6 województwach (dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, mazowieckim, świętokrzyskim, wielkopolskie) wystąpił stopień zagrożenia upadłością powyżej wartości średniej dla przedsiębiorstw handlowych (w II p. 2012r. w 5 województwach),
- najniższy stopień zagrożenia upadłością w podmiotach handlowych wystąpił w woj. łódzkim.

Mapa 3. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz udziału liczby pracujących (ULP) według województw w II p. 2012r. i II p. 2013r. dla przedsiębiorstw handlowych

Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony). Wielkość koła odpowiada podanej wartości udziału w liczbie pracujących (ULP).

Źródło: opracowanie własne.

Analiza stopnia zagrożenia upadłością dla **przedsiębiorstw usługowych** w ujęciu regionalnym pozwala na sformułowanie wniosku, że wartości te do końca 2009r. są znacznie niższe w porównaniu do przedsiębiorstw ogółem. Od 2010r. następuje wzrost wartości miary stopnia zagrożenia we wszystkich województwach do poziomów wyższych od pozostałych rodzajów działalności. Najwyższe poziomy stopnia zagrożenia odnotowano w województwach dolnośląskim, mazowieckim, świętokrzyskim oraz łódzkim. W województwach lubuskim, śląskim i zachodniopolskim wartości miary stopnia zagrożenia w analizowanym okresie były niższe w porównaniu pozostałymi rodzajami działalności wskazując na korzystną sytuację w tych regionach. Natomiast w województwie dolnośląskim, lubelskim, łódzkim, mazowieckim oraz wielkopolskim sytuacja kształtowała się odmiennie. W województwie **małopolskim** do końca 2009r. sytuacja była korzystniejsza niż w podmiotach ogółem wskazując niższe poziomy stopnia zagrożenia. Natomiast od 2010r. nastąpiło pogorszenie sytuacji w tym regionie czego wynikiem był wzrost stopnia zagrożenia upadłością powyżej wartości stopnia zagrożenia dla przedsiębiorstw ogółem. Najniższe wartości miary stopnia zagrożenia, co wskazuje również na dobrą sytuację, odnotowano w województwach lubuskim i warmińsko-mazurskim.

Tabela 5. Mapa ciepła – regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw usługowych według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Województwa	I-II 2007	III-IV 2007	I-II 2008	III-IV 2008	I-II 2009	III-IV 2009	I-II 2010	III-IV 2010	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
dolnośląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kujawsko-omorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
lubelskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
lubuskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
łódzkie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
małopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
mazowieckie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
opolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
podkarpackie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
podlaskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
śląskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
świętokrzyskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
warmińsko-mazurskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
wielkopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
zachodniopomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

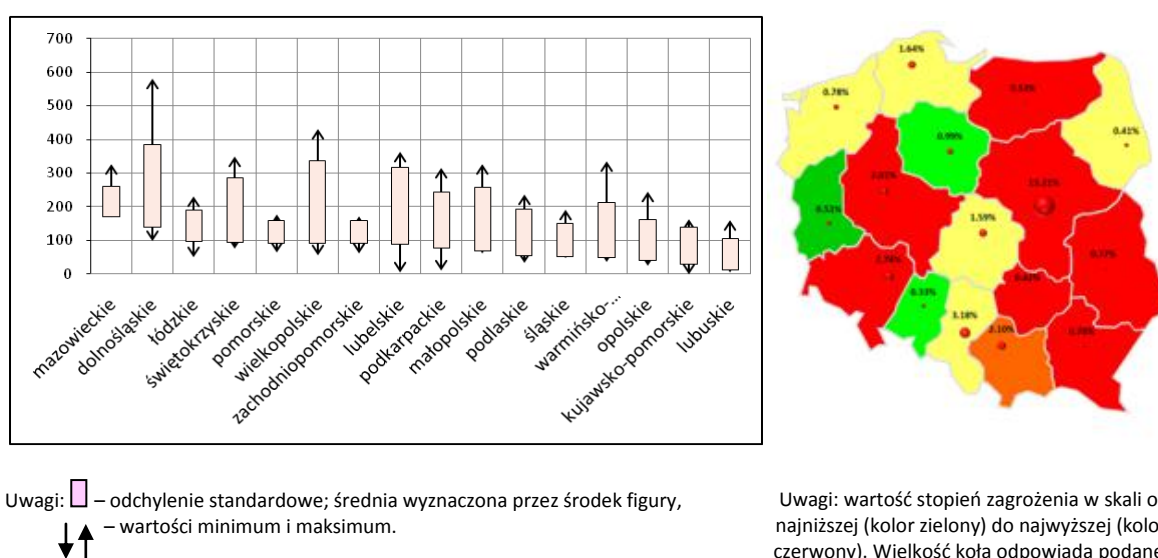
Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony).

Źródło: opracowanie własne.

Regionalna analiza stopnia zagrożenia upadłością dla przedsiębiorstw działalności usługowej wskazuje, że najwięcej województw o wysokim stopniu zagrożenia upadłością zlokalizowanych jest w centralno-wschodniej i centralno-zachodniej Polsce. Pomimo faktu, że najwyższą średnią wartość stopnia zagrożenia dla przedsiębiorstw usługowych

odnotowano w woj. mazowieckim to najwyższe maksymalne jej poziomy wystąpiły w woj. dolnośląskim. W północnej części Polski odnotowano niskie poziomy stopnia zagrożenia wskazując tą część kraju jako obszar najmniej zagrożony dla działalności usługowej. Województwa **małopolskie** i świętokrzyskie dla przedsiębiorstw usługowych uzyskały rekomendacje ostrzegawcze. Największą stabilność w działalności usługowej (niski stopień zagrożenia i niska jego zmienność) zaobserwowano w województwach zachodniopomorskim i pomorskim. Natomiast województwo lubuskie w całym okresie analizy stanowiło najbezpieczniejszy region dla działalności usługowej.

Rysunek 14. Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw (panel prawy) wraz z jego statystyką opisową (panel lewy) dla przedsiębiorstw usługowych według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

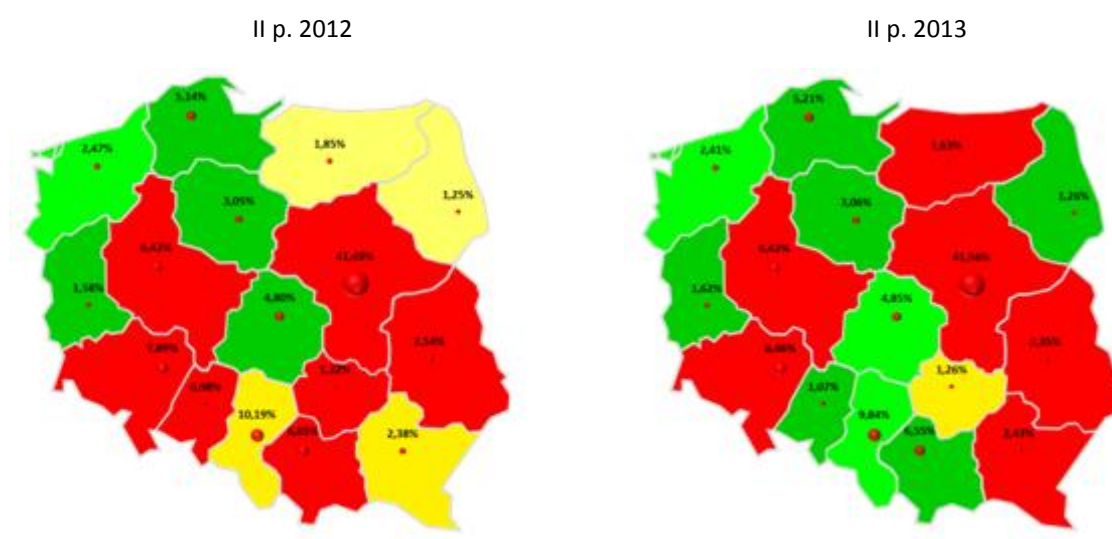
Źródło: opracowanie własne.

Analizując bieżącą sytuację dotyczącą stopnia zagrożenia upadłością w **II p. 2013r.** dla **przedsiębiorstw usługowych** można wskazać, że:

- w 7 województwach nastąpił wzrost stopnia zagrożenia upadłością (kujawsko-pomorskie, łódzkie, mazowieckie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie), natomiast w pozostałych 8 województwach zaobserwowano jego zmniejszenie,
- najwyższy stopień zagrożenia upadłością odnotowano w woj. wielkopolskim, dolnośląskim, lubelskim i mazowieckim,
- największą dynamikę wzrostu stopnia zagrożenia upadłością zaobserwowano w woj. warmińsko-mazurskim, wielkopolskim, kujawsko-pomorskim oraz mazowieckim,
- największe zmniejszenie stopnia zagrożenia wystąpiło w woj. opolskim, małopolskim i lubuskim,

- w II p. 2013r. w 7 województwach (dolnośląskie, lubelskie, mazowieckie, podkarpackie, świętokrzyskie, warmińsko–mazurskie, wielkopolskie) wystąpił stopień zagrożenia upadłością powyżej wartości średniej dla przedsiębiorstw usługowych (w II p. 2012r. w 6 województwach),
- najniższy stopień zagrożenia upadłością w podmiotach usługowych wystąpił w województwie lubuskim.

Mapa 4. Zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw oraz udziału liczby pracujących według województw w II p. 2012r. i II p. 2013r. dla przedsiębiorstw usługowych

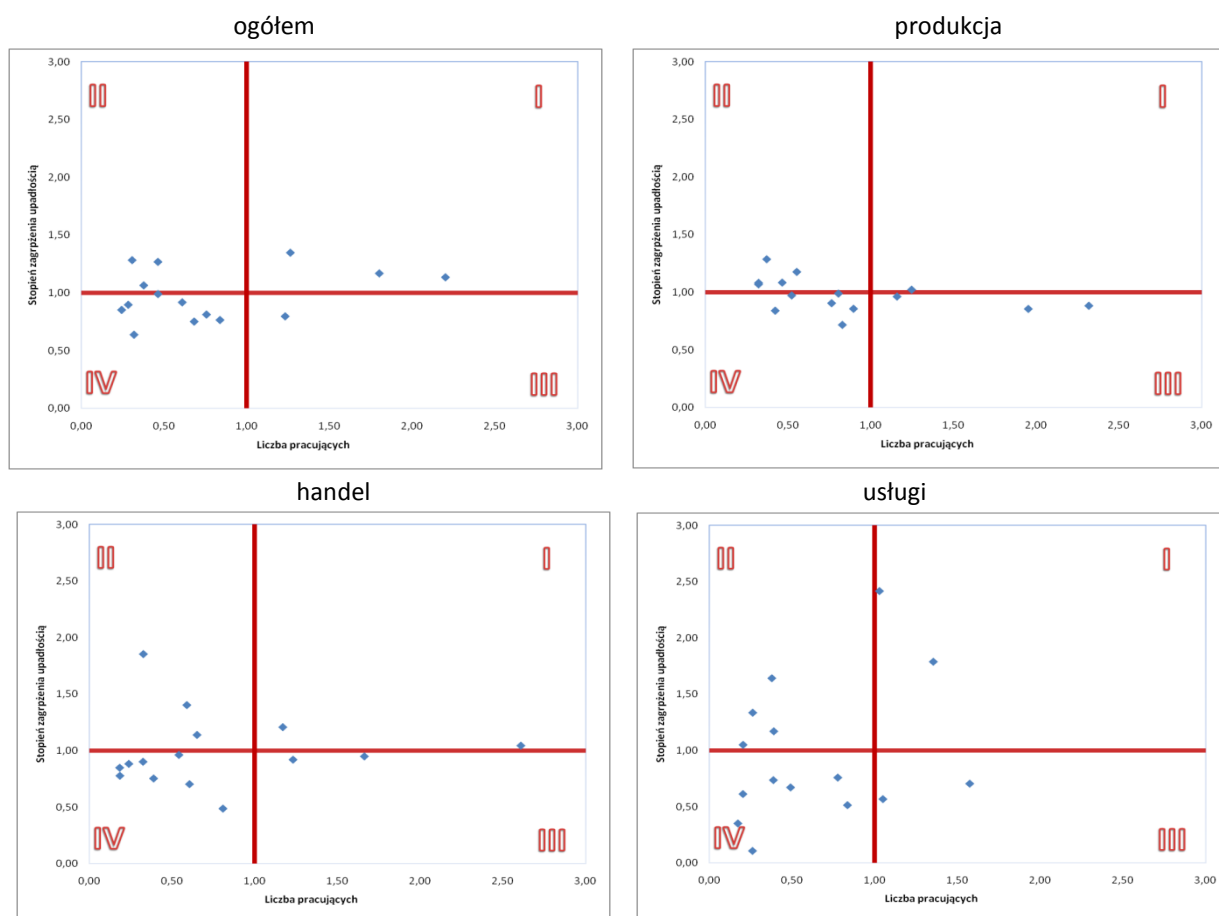
Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony). Wielkość koła odpowiada podanej wartości udziału w liczbie pracujących (ULP).

Źródło: opracowanie własne.

2. WZORCE ZAGROŻENIA REGIONÓW

Z punktu widzenia zdefiniowanych wzorców zagrożenia, na szczególną uwagę zasługują województwa, w których w analizowanym okresie wystąpił wzorec I. Dla przedsiębiorstw produkcyjnych i handlowych obserwowana jest poprawa sytuacji w województwach ogółem, a w działalności usługowej od 2010r. obserwowany jest wzrost liczby województw cechujących wzorcem zagrożenia I oraz II.

Rysunek 15. Województwa w podziale na rodzaje działalności według stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących w II p. 2013r. – wzorce zagrożenia

Źródło: opracowanie własne.

Ponadprzeciętny poziom zagrożenia upadłością oraz ponadprzeciętny udział w liczbie pracujących (wzorec I) dla przedsiębiorstw ogółem, handlowych oraz usługowych odnotowano w województwie dolnośląskim i mazowieckim. Dla przedsiębiorstw produkcyjnych były to województwa śląskie i dolnośląskie. Na uwagę zasługują również województwa zakwalifikowane do wzorca III (kolor żółty), ze względu na wysoki udział w liczbie pracujących.

3. RANKING WOJEWÓDZTW W UJĘCIU SYNTETYCZNEJ MIARY OCENY (MSO)

Lista rankingowa województw została opracowana z wykorzystaniem zdefiniowanej miary MSO, która obejmuje równoczesną ocenę dwóch kategorii, tj. stopnia zagrożenia upadłością oraz liczby pracujących. Województwom zostały przypisane rangi od 1 do 16, przy czym najniższa wartość rangi wskazuje na region najbardziej zagrożony (kolor czerwony), a jej najwyższa wartość region o najniższym zagrożeniu (kolor zielony). Województwa zostały uporządkowane według rangi dla przedsiębiorstw ogółem. Należy wskazać, że regionami podlegającymi szczególnej uwadze powinny być: woj. mazowieckie, śląskie, wielkopolskie i dolnośląskie dla przedsiębiorstw ogółem oraz śląskie dla działalności produkcyjnej, natomiast dolnośląskie i mazowieckie dla handlu i usług.

Tabela 7. Lista rankingowa regionalnego zróżnicowania stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw (MSO) według rodzaju prowadzonej działalności w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Województwo	Pozycja rangowa			
	ogółem	produkcja	handel	usługi
dolnośląskie	1	2	1	1
mazowieckie	2	7	2	2
śląskie	3	1	6	8
zachodniopomorskie	4	3	14	14
warmińsko-mazurskie	5	4	13	9
lubelskie	6	16	4	4
świętokrzyskie	7	12	5	6
wielkopolskie	8	9	9	3
małopolskie	9	8	3	5
podkarpackie	10	10	11	7
podlaskie	11	5	12	13
pomorskie	12	11	7	11
lubuskie	13	6	10	12
kujawsko-omorskie	14	13	8	16
opolskie	15	15	15	15
łódzkie	16	14	16	10

Źródło: opracowanie własne.

Analiza bieżącej sytuacji tj. w **II p. 2013r.** pozwala na sporządzenie list rankingowych wraz ze wskazaniem posiadanego wzorca przez dany region oraz wartości miary MSO. Analiza regionów z uwzględnieniem rodzaju prowadzonej działalności pod względem wartości syntetycznej miary oceny (MSO) pozwala na wskazanie województw, na które należy zwrócić szczególną uwagę. Będą to te województwa, w których wystąpił ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością oraz ponadprzeciętna liczba pracujących (wzorzec I). Są to dla **przedsiębiorstw ogółem**:

- mazowieckie,

- śląskie,
- wielkopolskie,
- dolnośląskie.

dla przedsiębiorstw produkcyjnych:

- śląskie,
- dolnośląskie.

dla przedsiębiorstw handlowych i usługowych:

- mazowieckie,
- wielkopolskie,
- dolnośląskie.

Tabela 8. Lista rankingowa województw w Polsce według stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw, liczby pracujących oraz miary MSO w II p. 2013r.

Województwo	MSO	Wzorzec	Pozycja rangowa
ogółem			
<i>mazowieckie</i>	4,37	I	1
<i>śląskie</i>	2,48	I	2
<i>wielkopolskie</i>	2,15	I	3
<i>dolnośląskie</i>	1,85	I	4
<i>lubelskie</i>	1,35	II	5
<i>świętokrzyskie</i>	1,32	II	6
<i>warmińsko-mazurskie</i>	1,13	II	7
<i>małopolskie</i>	1,47	III	8
<i>łódzkie</i>	1,13	IV	9
<i>pomorskie</i>	1,11	IV	10
<i>podkarpackie</i>	1,10	IV	11
<i>zachodniopomorskie</i>	1,09	IV	12
<i>kujawsko-pomorskie</i>	1,01	IV	13
<i>podlaskie</i>	0,94	IV	14
<i>opolskie</i>	0,89	IV	15
<i>lubuskie</i>	0,71	IV	16
produkcja			
Województwo	MSO	Wzorzec	Pozycja rangowa
<i>śląskie</i>	3,34	I	1
<i>dolnośląskie</i>	1,61	I	2
<i>świętokrzyskie</i>	1,34	II	3
<i>zachodniopomorskie</i>	1,30	II	4
<i>lubelskie</i>	1,18	II	5
<i>podlaskie</i>	1,13	II	6
<i>opolskie</i>	1,12	II	7
<i>mazowieckie</i>	2,48	III	8
<i>wielkopolskie</i>	2,13	III	9
<i>małopolskie</i>	1,51	III	10
<i>pomorskie</i>	1,27	IV	11
<i>łódzkie</i>	1,24	IV	12
<i>podkarpackie</i>	1,18	IV	13
<i>warmińsko-mazurskie</i>	1,10	IV	14

<i>kujawsko–pomorskie</i>	1,09	IV	15
<i>lubuskie</i>	0,94	IV	16
handel			
Województwo	MSO	Wzorzec	Pozycja rangowa
<i>mazowieckie</i>	4,64	I	1
<i>wielkopolskie</i>	2,81	I	2
<i>dolnośląskie</i>	1,68	I	3
<i>świętokrzyskie</i>	1,88	II	4
<i>lubelskie</i>	1,52	II	5
<i>kujawsko–pomorskie</i>	1,31	II	6
małopolskie	1,91	III	7
<i>śląskie</i>	1,54	III	8
<i>pomorskie</i>	1,10	IV	9
<i>podlaskie</i>	0,96	IV	10
<i>łódzkie</i>	0,94	IV	11
<i>podkarpackie</i>	0,93	IV	12
<i>warmińsko–mazurskie</i>	0,91	IV	13
<i>lubuskie</i>	0,87	IV	14
<i>zachodniopomorskie</i>	0,85	IV	15
<i>opolskie</i>	0,80	IV	16
usługi			
Województwo	MSO	Wzorzec	Pozycja rangowa
<i>mazowieckie</i>	6,83	I	1
<i>wielkopolskie</i>	2,63	I	2
<i>dolnośląskie</i>	2,24	I	3
<i>lubelskie</i>	1,69	II	4
<i>warmińsko–mazurskie</i>	1,36	II	5
<i>podkarpackie</i>	1,23	II	6
<i>świętokrzyskie</i>	1,07	II	7
<i>śląskie</i>	1,73	III	8
małopolskie	1,19	III	9
<i>łódzkie</i>	1,09	IV	10
<i>pomorskie</i>	0,98	IV	11
<i>zachodniopomorskie</i>	0,83	IV	12
<i>kujawsko–pomorskie</i>	0,83	IV	13
<i>podlaskie</i>	0,65	IV	14
<i>opolskie</i>	0,39	IV	15
<i>lubuskie</i>	0,28	IV	16

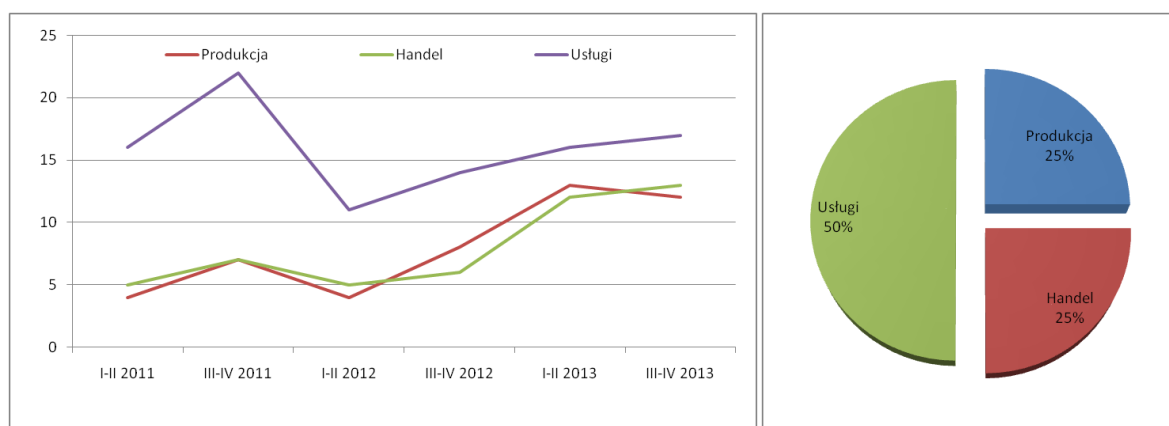
Źródło: opracowanie własne.

C. OCENA STOPNIA ZAGROŻENIA PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO (2007–2013)

1. LICZBA I STRUKTURA SĄDOWYCH POSTĘPOWAŃ UPADŁOŚCIOWYCH (SPU)

Ogłoszone sądowe postępowania upadłościowe w województwie małopolskim wskazują na największą ich liczbę w działalności usługowej, gdzie w okresie od I p. 2011r. do II p. 2013r. ogłoszono ich dwukrotnie więcej niż w produkcji i handlu. W działalności produkcyjnej i handlowej obserwowany jest wyraźny trend wzrostu w całym okresie, natomiast w usługach następuje powolne wygaszenie tego kierunku zmian.

Rysunek 16. Liczba ogłoszonych sądowych postępowania upadłościowych w województwie małopolskim według rodzaju prowadzonej działalności w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 9 Liczba ogłoszonych sądowych postępowania upadłościowych w województwie małopolskim według rodzaju prowadzonej działalności w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.

Rodzaj działalności	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
Produkcja	4	7	4	8	13	12
Handel	5	7	5	6	12	13
Usługi	16	22	11	14	16	17
Pozostała	1	2	1	2	3	1
Woj. małopolskie	26	38	21	30	44	43

Źródło: opracowanie własne.

Analiza ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych ogółem w województwie małopolskim w podziale na powiaty wskazuje na ich największą liczbę w mieście Krakowie, powiecie krakowskim oraz tatrzańskim. Również wśród przedsiębiorstw produkcyjnych, handlowych oraz usługowych najwięcej ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych odnotowano w mieście Krakowie, powiecie krakowskim oraz tatrzańskim.

Tabela 10 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych w województwie małopolskim według powiatów w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.

Powiaty	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
bocheński	1				1	1
brzeski					1	1
chrzanowski	1	1	1	2	1	3
dąbrowski	1		1			
gorlicki						1
krakowski	3	5	2	2		4
Kraków	13	17	9	14	21	15
limanowski	0	1		1	5	
miechowski						2
myślenicki		1			2	1
nowosądecki	1	2	1	2	2	
nowotarski		1			1	
Nowy Sącz	1	2				4
olkuski	2		1	1	2	4
oświęcimski		1	1		2	
proszowicki						
suski			1	1		1
tarnowski	1			1	1	1
Tarnów		3	1	1	1	1
tatrzański	1	2	3	5	3	2
wadowicki	1	1				1
wielicki		1			1	1
RAZEM	26	38	21	30	44	43

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 11 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych wobec przedsiębiorstw produkcyjnych w województwie małopolskim według powiatów w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.

Powiaty	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
bocheński						
brzeski						1
chrzanowski				1	1	1
dąbrowski						
gorlicki						
krakowski	1			1		1
Kraków	1	3	1	4	5	3
limanowski					1	
miechowski						
myślenicki						
nowosądecki			1	1		
nowotarski					1	
Nowy Sącz		1				3
olkuski	2				1	
oświęcimski		1	1		2	
proszowicki						
suski			1	1		1
tarnowski					1	
Tarnów		1				1
tatrzański		1				
wadowicki						
wielicki					1	1
RAZEM	4	7	4	8	13	12

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 12 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych wobec przedsiębiorstw handlowych w województwie małopolskim według powiatów w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.

Powiaty	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
bocheński						
brzeski						
chrzanowski				1		
dąbrowski						
gorlicki						1
krakowski		1				2
Kraków	4	3	3	4	8	3
limanowski					3	
miechowski						
myślenicki						
nowosądecki						
nowotarski						
Nowy Sącz		1				1
olkuski						3
oświęcimski						
proszowicki						
suski						
tarnowski				1		1
Tarnów					1	
tatrzański			2			2
wadowicki	1	1				
wielicki		1				
RAZEM	5	7	5	6	12	13

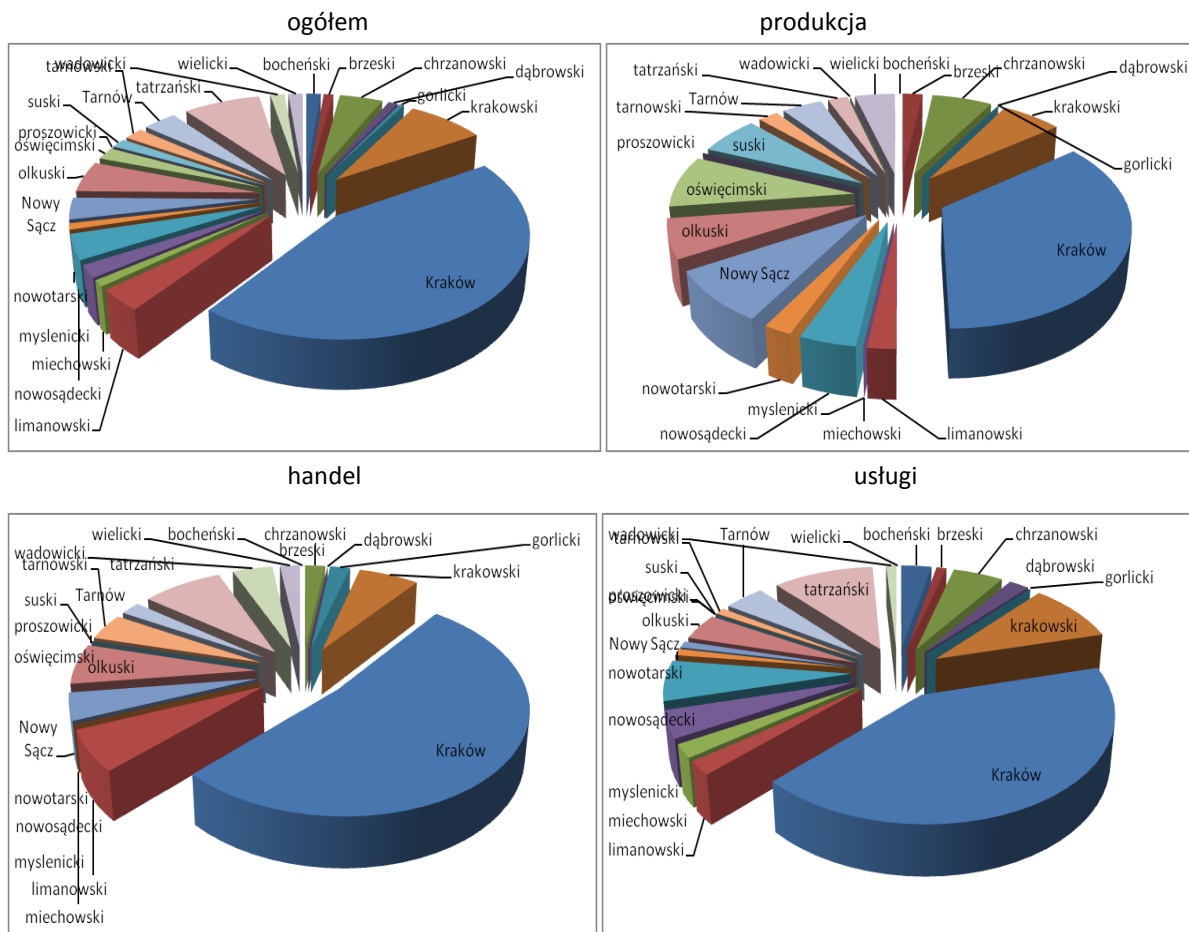
Źródło: opracowanie własne.

Tabela 13 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych wobec przedsiębiorstw usługowych w województwie małopolskim według powiatów w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.

Powiaty	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
bocheński	1				1	1
brzeski					1	
chrzanowski	1	1	1			2
dąbrowski	1		1			
gorlicki						
krakowski	2	3	2	1		1
Kraków	7	10	4	5	6	8
limanowski		1		1		
miechowski						2
myślenicki		1			2	1
nowosądecki	1	2		1	2	
nowotarski		1				
Nowy Sącz	1					
olkuski			1	1	1	1
oświęcimski						
proszowicki						
suski						
tarnowski	1					
Tarnów		2	1	1		
tatrzański	1	1	1	4	3	
wadowicki						1
wielicki						
RAZEM	16	22	11	14	16	17

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 17 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych w województwie małopolskim według powiatów i rodzaju prowadzonej działalności w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.

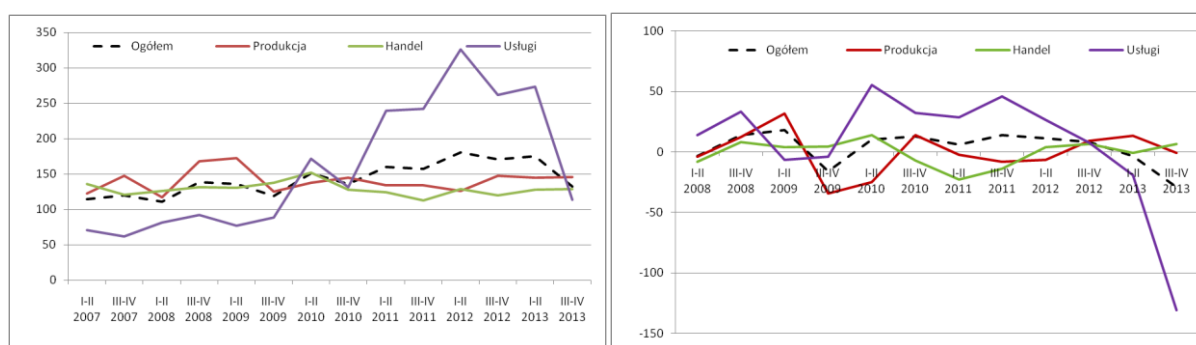

Źródło: opracowanie własne.

2. STOPIEŃ ZAGROŻENIA ORAZ JEGO ZMIENNOŚĆ

Retrospektywna analiza zmiany stopnia zagrożenia upadłością według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim pozwala na sformułowanie wniosku, że od I p. 2010r. najwyższe wartości odnotowano w działalności usługowej. Odmierna sytuacja miała miejsce w okresie 2007–2009, kiedy stopień zagrożenia upadłością dla tego rodzaju działalności w województwie małopolskim kształtował się na najniższym poziomie i stanowił połowę wartości stopnia zagrożenia dla działalności produkcyjnej. Najbardziej stabilną sytuację w analizowanym okresie odnotowano w handlu. Analiza natężenia zmian stopnia zagrożenia upadłością wskazuje wysokie tempo zmian w usługach od 2009r. do końca 2012r. W II p. 2013r. obserwowane jest znaczące zmniejszenie wartości stopnia zagrożenia dla działalności usługowej, które miało znaczący wpływ na zmniejszenie poziomu zagrożenia upadłością dla przedsiębiorstw ogółem.

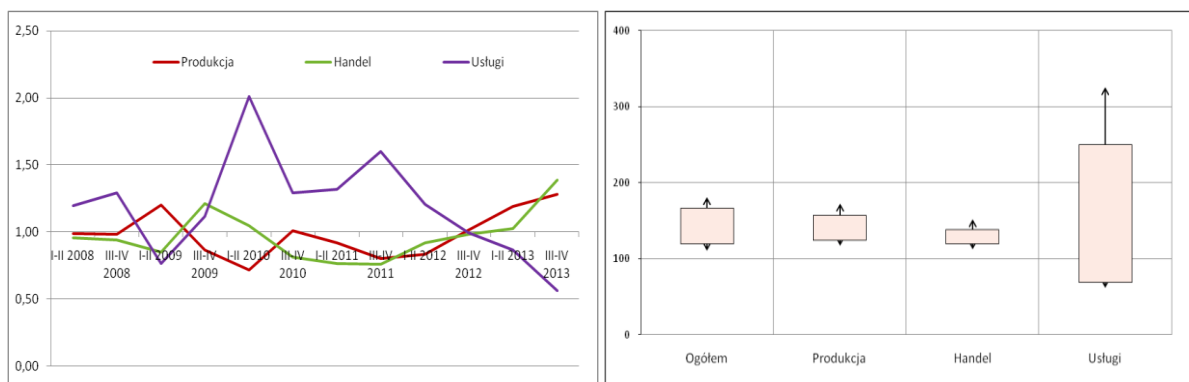
Rysunek 18. Stopień zagrożenia upadłością (panel lewy) oraz tempo jego zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Źródło: opracowanie własne.

Przebieg krzywych współczynnika wyprzedzenia dla trzech rodzajów działalności wskazuje wyższą dynamikę zmian w usługach w okresie II p. 2009r. do II p. 2012r. względem dynamiki dla przedsiębiorstw ogółem w województwie małopolskim. Odmienne kształtowały się przebiegi współczynników wyprzedzenia dla produkcji i handlu wskazując na „efekt lustrzany” względem osi odciętych o wartości 1 i jednocześnie cechując się silnym trendem wzrostu od I p. 2012r. Najwyższy poziom zmienności stopnia zagrożenia upadłością, jak również wartości maksymalnych w województwie małopolskim zaobserwowano w usługach. Najbardziej stabilną sytuację oraz najniższą wartość średnią w całym okresie objętym analizą odnotowano w handlu. Nieznacznie wyższe wartości dotyczyły działalności produkcyjnej.

Rysunek 19. Współczynniki wyprzedzenia stopnia zagrożenia upadłością (panel lewy) oraz stopnia jego zmienności (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Uwagi: – odchylenie standardowe; średnia wyznaczona przez środek figury,
 – wartości minimum i maksimum.

Źródło: opracowanie własne.

Wartości stopnia zagrożenia upadłością w województwie małopolskim dla przedsiębiorstw ogółem i działalności produkcyjnej kształtowały się w analizowanym okresie na poziomach niższych od wartości dla przedsiębiorstw ogółem w Polsce, z podobnymi kierunkami przebiegu zmian. W handlu wartość miary stopnia zagrożenia do II p. 2010r. była na wyższym poziomie od działalności handlowej w Polsce i następnie po tym okresie sytuacja się odwróciła do II p. 2013r., kiedy była ponownie wyższa od wartości dla handlu ogółem w Polsce. Całkowicie odmiennie kształtował się przebieg miary stopnia zagrożenia dla usług w województwie małopolskim względem usług w Polsce. W II p. 2013r. dla działalności produkcyjnej, jak i usługowej obserwowane jest zmniejszenie stopnia zagrożenia upadłością. Natomiast stopień zagrożenia upadłością dla handlu w województwie małopolskim cechował się wzrostem, przy jednocześnie odmiennie kształtującym się trendzie w Polsce dla tego rodzaju działalności. Analiza dynamik zmian wartości miary stopnia zagrożenia według rodzajów działalności w województwie małopolskim względem dynamik zmian tej miary dla analogicznych rodzajów działalności w Polsce, wskazują na nieznacznie większe amplitudy wahań w województwie małopolskim.

Rysunek 20. Analiza porównawcza stopnia zagrożenia upadłością (panel lewy) oraz tempa jego zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim i w Polsce w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

Źródło: opracowanie własne.

Mapa ciepła wskazuje na zdecydowanie wyższe wartości zagrożenia w działalności usługowej w porównaniu do handlu i produkcji oraz wzrosty od 2011r. W działalności produkcyjnej wzrost do poziomu wysokiego cechował jedynie sekcję PKD górnictwo i wydobywanie. W sekcjach zajmujących się przetwórstwem przemysłowym oraz dostarczaniem wody i gospodarką ściekową odnotowano wzrosty stopnia zagrożenia do poziomów ostrzegawczych. Handel to działalność o największej stabilności i niskich poziomach stopnia zagrożenia upadłością. Wzrost stopnia zagrożenia upadłością od 2011r. obserwowany jest w budownictwie, pozostałej działalności usługowej oraz działalności w zakresie usług administrowania. Wysoki stopień zagrożenia upadłością wystąpił w działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

Tabela 14. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością według (sekcje PKD) w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

SEKCJE	I-II 2007	III-IV 2007	I-II 2008	III-IV 2008	I-II 2009	III-IV 2009	I-II 2010	III-IV 2010	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
PRODUKCYJNE														
B														
C														
D														
E														
HANDLOWE														
G														
USŁUGOWE														
F														
H														
I														
J														
K														
L														
N														
S														

Uwagi: stopień zagrożenia w skali od najniższej (kolor zielony) do najwyższej (kolor czerwony). Oznaczenia sekcji PKD:

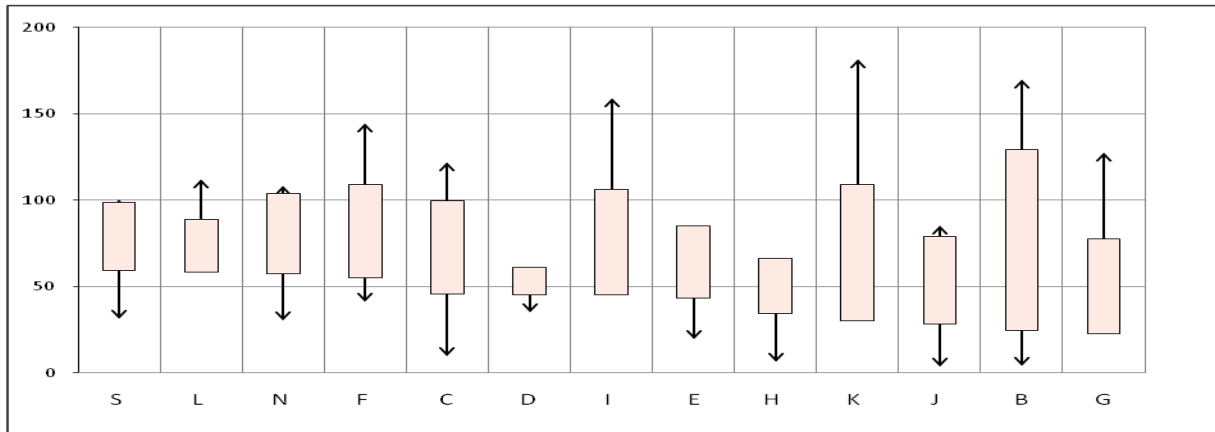
- [B] GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE
- [C] PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE
- [D] WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W EN. EL., GAZ, PARĘ WODNĄ, GORCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁ. KLIMATYZACYJNYCH
- [E] DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE CIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ
- [F] BUDOWNICTWO
- [G] HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE
- [H] TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA
- [I] DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI
- [J] INFORMACJA I KOMUNIKACJA
- [K] DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA
- [L] DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI
- [N] DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA
- [S] POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA

Źródło: opracowanie własne.

Analiza statystyk opisowych stopnia zagrożenia upadłością według sekcji PKD wskazuje na jego najwyższe średnie poziomy w działalności związanej z pozostałą działalnością usługową oraz działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości dla działalności usługowej. Dla działalności produkcyjnej najwyższe średnie wartości utrzymywały się w przetwórstwie

przemysłowym. Wartość średnia stopnia zagrożenia upadłością dla działalności handlowej kształtowała się na najniższym poziomie. Najwyższe maksymalne wartości oraz najwyższa zmienność cechowała przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością finansową i ubezpieczeniową oraz górnictwo i wydobywanie.

Rysunek 21. Kształtowanie się wartości stopnia zagrożenia upadłością oraz jego statystyk według sekcji PKD w województwie małopolskim okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

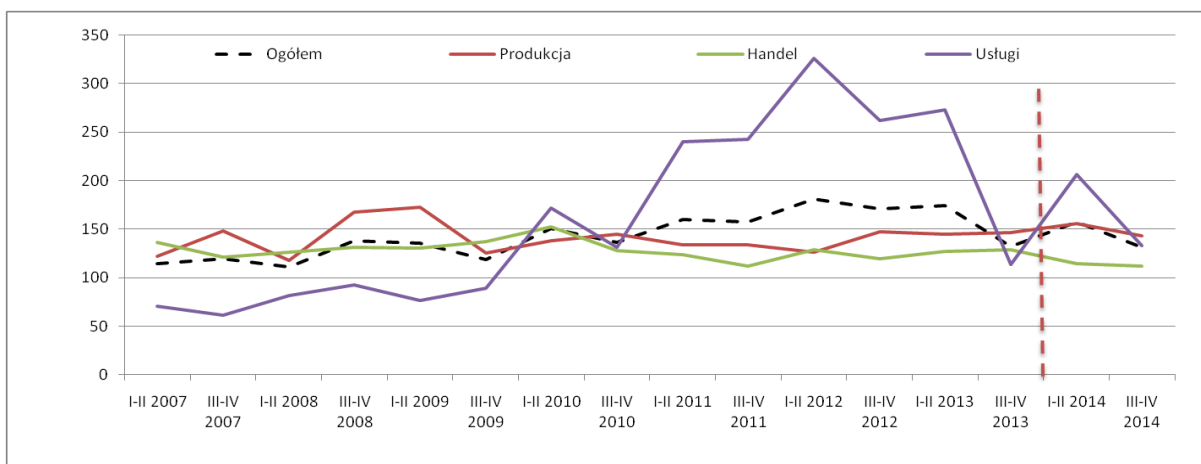

Uwagi: – odchylenie standardowe; średnia wyznaczona przez środek figury,
 – wartości minimum i maksimum.

Źródło: opracowanie własne.

Analiza prospektywna wskazuje na możliwą poprawę sytuacji przedsiębiorstw handlowych oraz ustabilizowanie się sytuacji przedsiębiorstw produkcyjnych w perspektywie do końca 2014r. Przebieg prognozy stopnia zagrożenia upadłością dla przedsiębiorstw usługowych wskazuje na krótkookresowe pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej w I p. 2014r. i następnie poprawę w II p. 2014r.

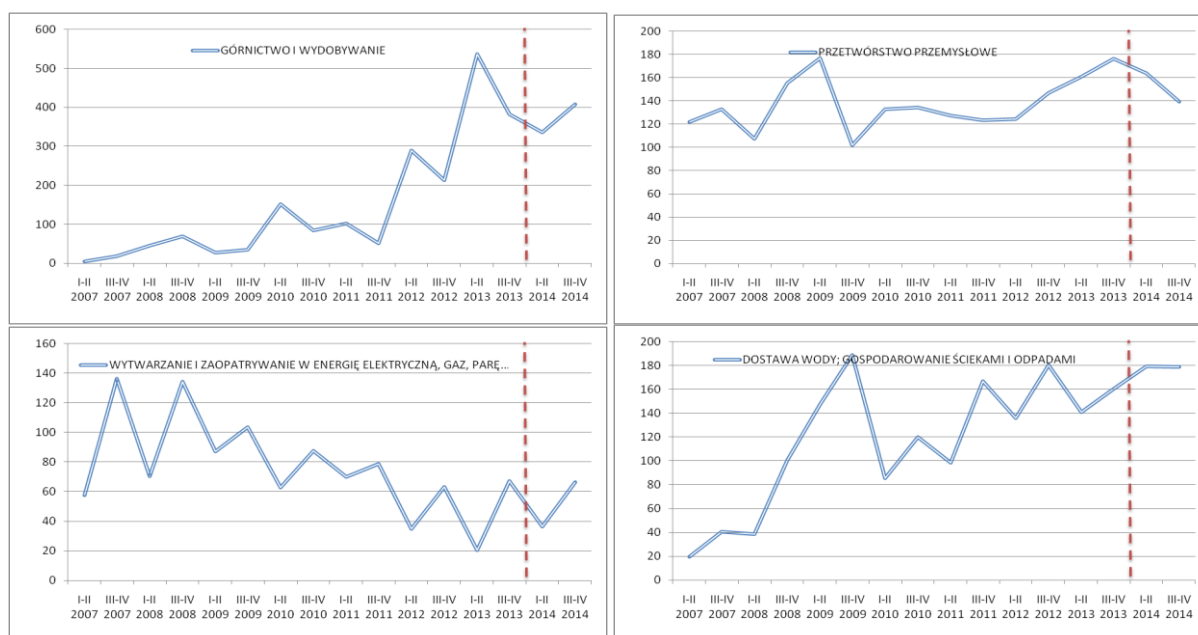
Rysunek 22. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw wraz z prognozą w okresie I p. 2007r. – II p. 2014r. według rodzaju działalności

Źródło: opracowanie własne.

W ramach sekcji PKD **przedsiębiorstw produkcyjnych** poprawa sytuacji wystąpiła w II p. 2013r. w przypadku górnictwa i wydobywania. W pozostałych sekcjach nastąpił wzrost wartości stopnia zagrożenia upadłością. Do końca 2014r. przewiduje się wzrosty stopnia zagrożenia w górnictwie i wydobywaniu, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz oraz dostarczaniem wody i gospodarowaniem ściekami i odpadami. W działalności zakwalifikowanej do przetwórstwa przemysłowego przewiduje się znaczące zmniejszenie stopnia zagrożenia wskazując na poprawę sytuacji. Prognozy stopnia zagrożenia upadłością dla przedsiębiorstw produkcyjnych rysują scenariusze negatywne do końca 2014r.

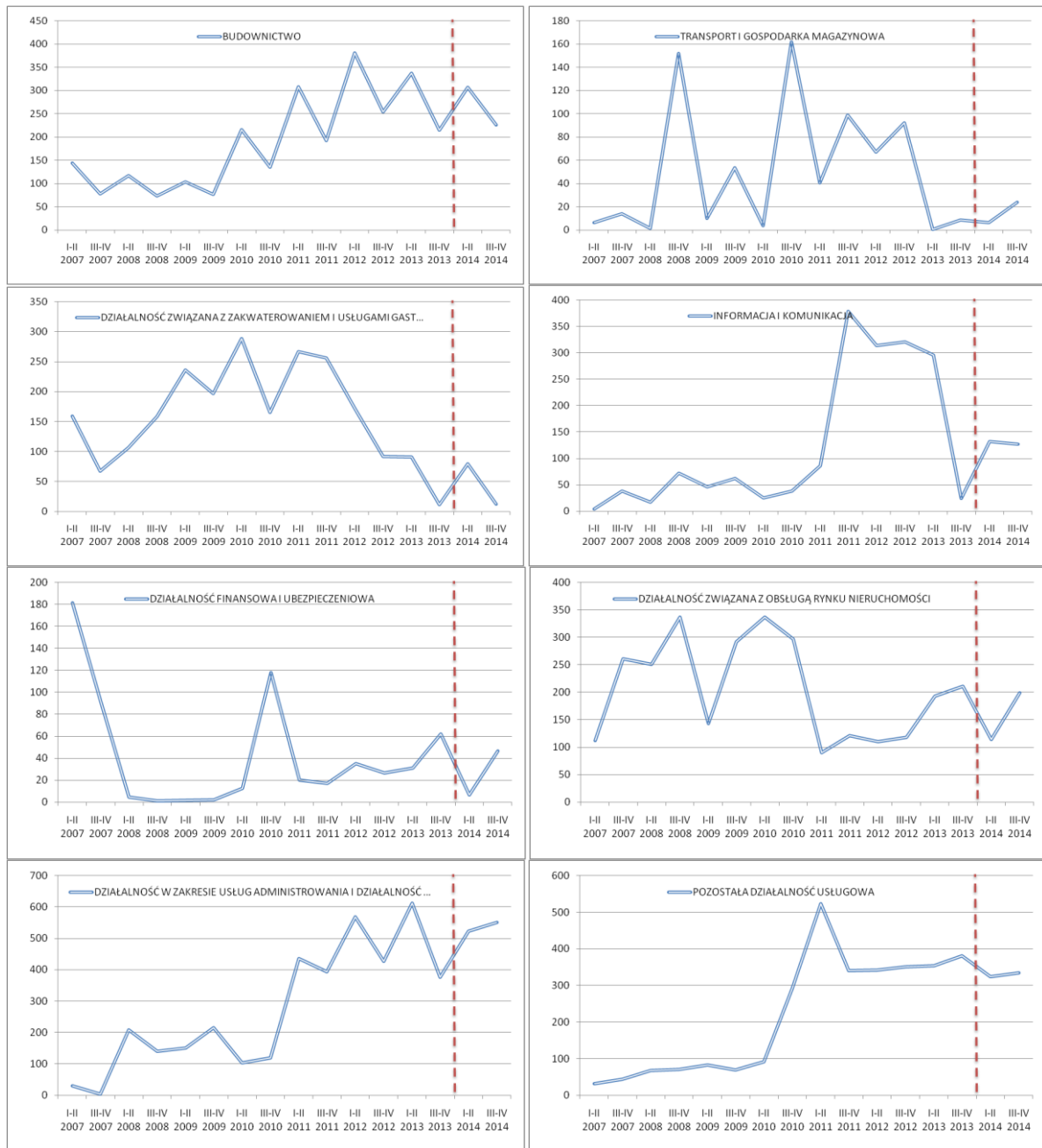
Rysunek 23. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw produkcyjnych w okresie I p. 2007r. – II p. 2014r. według wybranych sekcji PKD

Źródło: opracowanie własne.

Prospektywna analiza stopnia zagrożenia upadłością dla **przedsiębiorstw usługowych** wskazuje na jego wzrost w 2014r. w porównaniu do poziomów uzyskanych w II p. 2013r. rysując neutralne scenariusze. Nieznaczne zmniejszenie prognozowanej wartości miary stopnia zagrożenia w II p. 2014r., przy zdecydowanie niższych poziomach niż maksymalne w 2012r., wskazywać może na przełamanie niekorzystnego trendu w budownictwie. Niekorzystną sytuację w perspektywie 2014r. obserwuje się również wśród przedsiębiorstw zajmujących się usługami administrowania, gdzie obserwowany jest wyraźny trend wzrostu. Niepokojące wysokie poziomy stopnia zagrożenia oraz brak wyraźnych sygnałów dotyczących ich zmniejszenia zaobserwowano w pozostałej działalności usługowej oraz w działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości. W pozostałych sekcjach prognozowana jest stabilna sytuacja (niskie poziomy miary stopnia zagrożenia) wraz z zarysowaną tendencją spadkową.

Rysunek 24. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw usługowych w okresie I p. 2007r. – II p. 2014r. według rodzaju działalności (sekcji PKD)

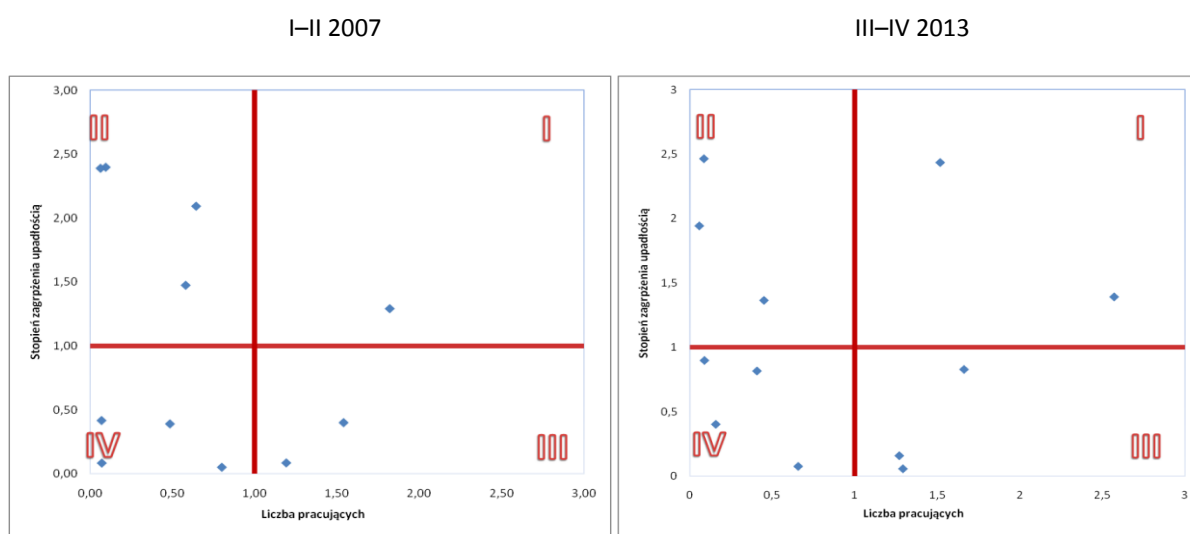

Źródło: opracowanie własne.

3. WZORCE NORMATYWNE STOPNIA ZAGROŻENIA UPADŁOŚCIĄ

Przyporządkowanie sekcjom PKD odpowiedniego wzorca zagrożenia (I–IV) zrealizowane zostało na podstawie uzyskanej wartości miary stopnia zagrożenia oraz znaczenia pod względem liczby pracujących. Oś pozioma i pionowa na odpowiednich rysunkach stanowią wartości średnie dla rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej oraz odpowiadających im miar (stopień zagrożenia upadłością i liczby pracujących). Na podstawie wykresów krzyżowych dokonać można zakwalifikowania sekcji PKD do odpowiednich wzorców.

Rysunek 25. Sekcje PKD województwa małopolskiego według rodzajów wzorców normatywnych w I p. 2007r. oraz w II p. 2013r.

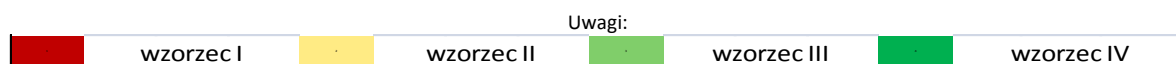

Źródło: opracowanie własne.

Analiza „map ciepła” pozwala na wyodrębnienie sekcji PKD wymagających szczególnej uwagi ze względu na wysoki stopień zagrożenia upadłością oraz wysoki udział w liczbie pracujących w tym regionie (wzorzec I, kolor czerwony). Ponadprzeciętny poziom zagrożenia upadłością oraz ponadprzeciętny udział w liczbie pracujących (wzorzec I) w województwie małopolskim nie wystąpił w sposób ciągły w żadnej sekcji w całym analizowanym okresie. Natomiast w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (D), handel hurtowy i detaliczny (G), budownictwo (F), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N) we wszystkich półroczach analizy odnotowano ponadprzeciętny poziom zagrożenia upadłością, a zmiana wzorca z I na II wynikała jedynie ze zmiany udziału w liczbie pracujących z ponad przeciętnej na poniżej przeciętnej. Sekcje te zaliczyć można do wymagających szczególnej uwagi w województwie małopolskim ze względu na utrzymujący się wysoki (ponadprzeciętny) stopień zagrożenia w całym okresie analizy.

Tabela 15. Mapa ciepła wzorców normatywnych zagrożenia sekcji PKD województwa małopolskiego w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.

SEKCJE	I-II 2007	III-IV 2007	I-II 2008	III-IV 2008	I-II 2009	III-IV 2009	I-II 2010	III-IV 2010	I-II 2011	III-IV 2011	I-II 2012	III-IV 2012	I-II 2013	III-IV 2013
PRODUKCYJNE														
B	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV
C	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV
D	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II
E	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV
HANDLOWE														
G	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II
USŁUGOWE														
F	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II
H	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II
I	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV
J	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II
K	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV
L	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV
N	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II	I-II
S	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV	III-IV

- [B] GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE
- [C] PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE
- [D] WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W EN. EL., GAZ, PARĘ WODNĄ, GORCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁ. KLIMATYZACYJNYCH
- [E] DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE CIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ
- [F] BUDOWNICTWO
- [G] HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE
- [H] TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA
- [I] DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI
- [J] INFORMACJA I KOMUNIKACJA
- [K] DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA
- [L] DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI
- [N] DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA
- [S] POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA

Źródło: opracowanie własne.

4. RANKING SEKCJI PKD WEDŁUG SYNTETYCZNEJ MIARY OCENY (MSO)

W ostatnim etapie oceny stopnia zagrożenia upadłością, sekcjom PKD przypisano rangi od 1 do 13 na podstawie kształtowania się miary MSO, przy czym najniższa wartość rangi odpowiada najwyższemu poziomowi zagrożenia. Sekcje PKD zostały uporządkowane według posiadanej rangi bez uwzględniania kryterium rodzaju działalności. Jako wniosek generalny dla województwa małopolskiego z analizy całego okresu, należy wskazać konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na przedsiębiorstwa zajmujące się budownictwem (F), działalnością w zakresie usług administrowania (N), handlem hurtowym i detalicznym (G) oraz wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną (D).

Tabela 16. Lista rankingowa sekcji PKD w województwie małopolskim według miary MSO w okresie I p. 2008r. – II p. 2013r.

SEKCJA PKD	POZYCJA RANGOWA
[F] BUDOWNICTWO	1
[N] DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	2
[G] HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	3
[D] WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	4
[H] TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	5
[J] INFORMACJA I KOMUNIKACJA	6
[C] PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	7
[L] DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	8
[I] DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	9
[S] POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	10
[B] GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	11
[E] DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	12
[K] DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	13

Źródło: opracowanie własne.

Analiza porównawcza bieżącej sytuacji II p. 2013r. wskazuje na poprawę sytuacji w 6 sekcjach i jednocześnie pogorszenie w 7 względem I p. 2007r. Do sekcji w województwie małopolskim, na które należy zwrócić szczególną uwagę ze względu na ponadprzeciętny stopień zagrożenia upadłością oraz ponadprzeciętne zatrudnienie, zaliczyć należy w II p. 2013r. budownictwo oraz działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca. Ponadprzeciętny stopień zagrożenia lecz poniżej przeciętnej liczby pracujących (wzorzec II) zaobserwowano w przedsiębiorstwach zakwalifikowanych do sekcji PKD

wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę, handel hurtowy i detaliczny, transport i gospodarka magazynowa oraz informacja i komunikacja.

Tabela 17. Analiza porównawcza listy rankingowej sekcji PKD w województwie małopolskim według miary MSO w I p. 2007r. oraz w II p. 2013r.

Sekcja PKD	Stopień zagrożenia		WZORZEC		MSO		
	I p. 2007	II p. 2013	I p. 2007	II p. 2013	I p. 2007	II p. 2013	Zmiana
produkcja							
D	58	67	I	II	4,28	4,17	–
B	5	382	IV	III	0,11	1,94	+
E	20	160	IV	IV	0,62	0,91	+
C	122	176	III	IV	2,4	0,9	–
handel							
G	128	101	I	II	2,23	1,86	–
usługi							
F	144	215	I	I	3,64	2,92	–
N	31	376	II	I	1,59	2,87	+
H	7	9	II	II	1,19	1,29	+
J	4	24	IV	II	0,8	1,28	+
S	32	381	IV	III	0,42	2,47	+
L	112	211	III	III	1,58	1,44	–
I	159	12	III	IV	2,19	0,66	–
K	182	62	III	IV	2,39	0,43	–

Źródło: opracowanie własne.

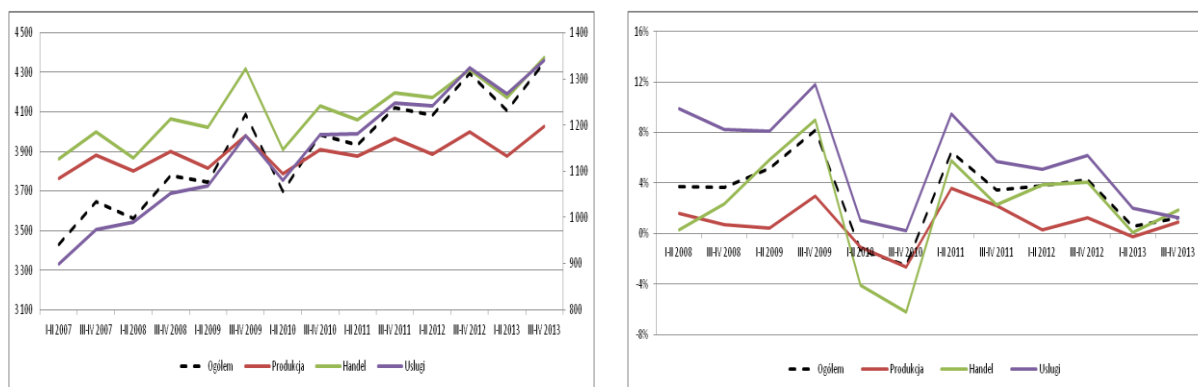
D. ANALIZA ZMIAN POTENCJAŁU EKONOMICZNEGO I WYNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO (2007–2013)

1. LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW

W województwie małopolskim w I p. 2007r. liczba przedsiębiorstw ogółem wynosiła 3.342, natomiast w II p. 2013r. funkcjonowało ich najwięcej, tj. 4.352 przedsiębiorstwa. W analizowanym okresie liczba przedsiębiorstw zarówno ogółem, jak i pod względem rodzaju prowadzonej działalności wzrosła. Analizując zmiany r/r wartości wskaźnika tempa liczby przedsiębiorstw zauważalne było zmniejszenie liczby przedsiębiorstw handlowych i produkcyjnych w I p. 2010r. i II p. 2010r. odpowiednio w porównaniu do I p. 2009r. i II p. 2009r. Począwszy od I p. 2011r. odnotowywany był ponowny wzrost liczby przedsiębiorstw wszystkich rodzajów działalności, jednak do końca II p. 2013r. przyrost ten był coraz mniejszy, co jest szczególnie zauważalne w przypadku przedsiębiorstw produkcyjnych, których liczba w I p. 2013r. była mniejsza niż w I p. 2012r.

W strukturze przedsiębiorstw pod względem rodzaju prowadzonej działalności w całym badanym okresie najwięcej z nich prowadziło działalność handlową (32,5% liczby przedsiębiorstw ogółem w II p. 2007r. i 30,9% w II p. 2013r.). Należy zwrócić uwagę, że struktura ta uległa nieznacznej zmianie, bowiem udział przedsiębiorstw produkcyjnych w liczbie przedsiębiorstw ogółem województwa małopolskiego zmalał z 31,1% w II p. 2007r. do 27,5% w II p. 2013r. na rzecz przedsiębiorstw usługowych, których udział wzrósł z 26,7% w II p. 2007r. do 30,8% w II p. 2013r.

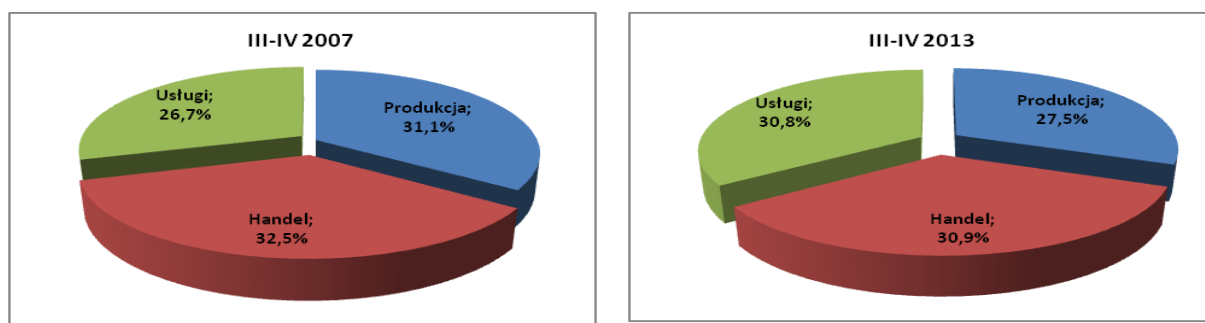
Rysunek 26. Liczba przedsiębiorstw (panel lewy) oraz tempo jej zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w szt., w % r/r)

Uwagi: panel lewy – Ogółem (oś lewa), Produkcja, Handel, Usługi (oś prawa)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 27. Struktura przedsiębiorstw według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)

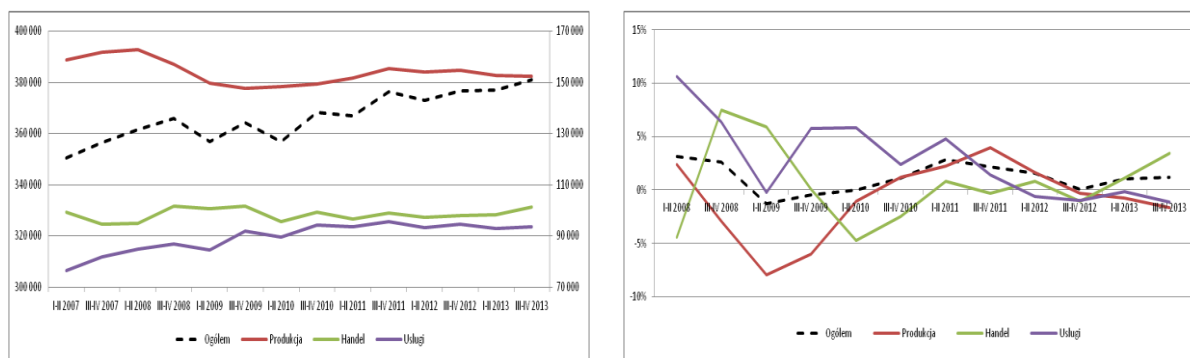
Źródło: opracowanie własne.

2. LICZBA PRACUJĄCYCH

Liczba pracujących ogółem w województwie małopolskim w I p. 2007r. wynosiła 350.527 osób, natomiast w II p. 2013r. 381.045 osób. Analizując zmiany r/r wartości wskaźnika tempa liczby pracujących należy wskazać, że w przypadku działalności produkcyjnej zmniejszenie zatrudnienia zauważalne jest już od II p. 2008r. do I p. 2010r. łącznie, a następnie począwszy od II p. 2012r. do końca 2013r. W przypadku działalności handlowej jedynie w I p. 2008r., całym 2010r. oraz II p. 2012r. nastąpiło zmniejszenie liczby pracujących w porównaniu do analogicznych okresów z lat poprzednich. W działalności usługowej przyrost liczby pracujących odnotowywany był do końca 2011r., natomiast począwszy od I p. 2012r. do końca 2013r. w kolejnych półroczach odnotowywane było nieznaczne zmniejszanie liczby pracujących w porównaniu do analogicznych okresów z lat poprzednich. Należy jednak wskazać, że w analizowanym okresie, tj. od I p. 2007r. do II p. 2013r. liczba osób pracujących ogółem w województwie małopolskim wzrosła, a biorąc pod uwagę rodzaje działalności gospodarczej sytuacja taka miała miejsce w działalności handlowej i usługowej, natomiast w produkcyjnej liczba osób pracujących zmalała.

W latach 2007–2013 największy udział w strukturze pracujących w województwie małopolskim miały przedsiębiorstwa produkcyjne (45,4% w II p. 2007r. i 40,0% w II p. 2013r.), następnie handlowe (26,5% i 26,5%) i usługowe (22,9% i 24,5%). Należy wskazać, że podobnie jak w przypadku liczby przedsiębiorstw, tak i w przypadku liczby pracujących struktura ta pod względem rodzaju działalności gospodarczej uległa w badanym okresie nieznacznej zmianie, bowiem udział liczby pracujących w przedsiębiorstwach produkcyjnych w liczbie pracujących ogółem w województwie małopolskim zmalał, a wzrósł w przedsiębiorstwach usługowych.

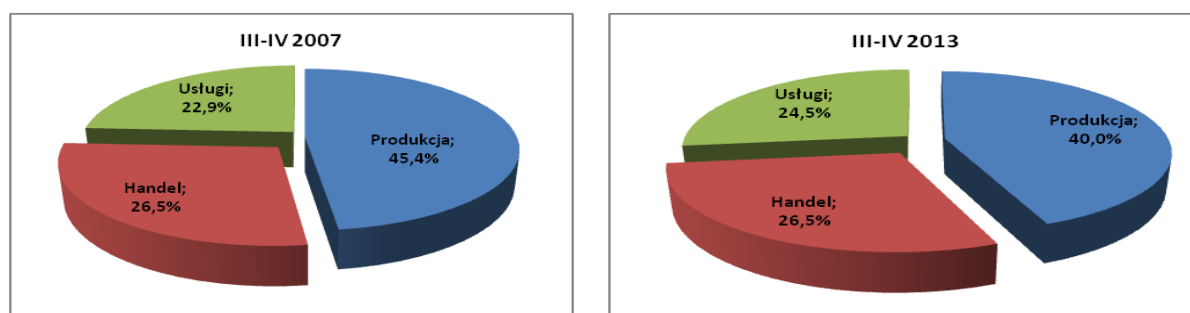
Rysunek 28. Liczba pracujących (panel lewy) oraz tempo jej zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w os., w % r/r)

Uwagi: panel lewy – Ogółem (oś lewa), Produkcja, Handel, Usługi (oś prawa)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 29. Struktura pracujących według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)

Źródło: opracowanie własne.

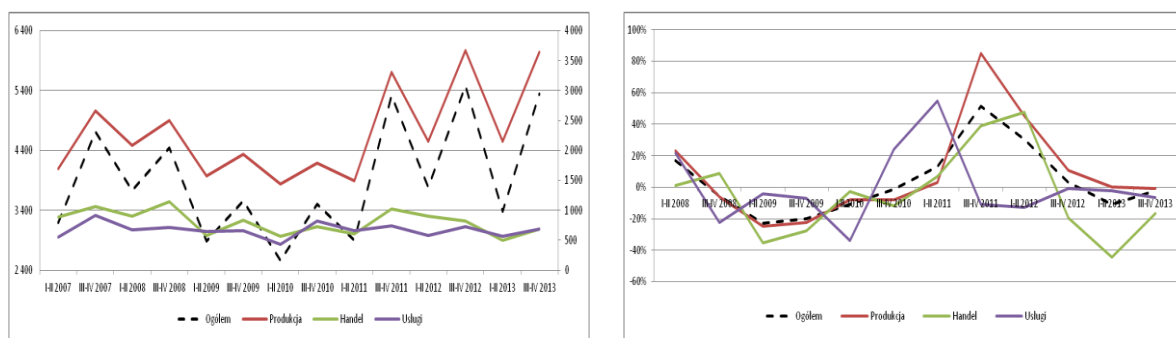
3. NAKŁADY INWESTYCYJNE

Analizując wartości ponoszonych nakładów inwestycyjnych w województwie małopolskim w latach 2007 – 2013 można zauważyć, że relatywnie największe nakłady ponoszone były przez przedsiębiorstwa w II p. 2007r. (4.716,00 mln zł) oraz I i II p. 2008r. (odpowiednio: 3.736,22 mln zł i 4.451,01 mln zł), a następnie począwszy od II p. 2011r. do końca 2013r. (5 319,94 mln zł w II p. 2011r., 5 479,93 mln zł w II p. 2012r. i 5 350,31 mln zł w II p. 2013r.). Tempo zmian r/r wartości ponoszonych nakładów inwestycyjnych wskazuje na ich zmniejszanie przez przedsiębiorstwa wszystkich rodzajów działalności od II p. 2008r. włącznie do końca 2010r. (najbardziej przez przedsiębiorstwa handlowe). Tendencja ta została przełamana w II p. 2010r. przez przedsiębiorstwa usługowe, dla których tempo zmian r/r wartości nakładów inwestycyjnych było dodatnie (+24,1%). Wyraźny wzrost skłonności do

inwestowania charakteryzował przedsiębiorstwa wszystkich rodzajów działalności w I p. 2011r. (usługowe +54,7% r/r), natomiast w kolejnych półroczach już tylko przedsiębiorstwa handlowe (I p. 2011r. – I p. 2012r. łącznie) i w największym stopniu przedsiębiorstwa produkcyjne (I p. 2011r. – II p. 2012r. łącznie).

Największe wartości nakładów inwestycyjnych w województwie małopolskim w latach 2007–2013 ponosiły przedsiębiorstwa produkcyjne pomimo zmniejszenia w badanym okresie ich liczby oraz liczby w nich pracujących. Udział nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw produkcyjnych w strukturze nakładów inwestycyjnych ogółem poniesionych w województwie małopolskim wynosił 56,4% w II p. 2007r. i zdecydowanie wzrósł do 68,2% w II p. 2013r. Z kolei udział zarówno przedsiębiorstw handlowych, jak i usługowych w wartości ponoszonych nakładów inwestycyjnych w nakładach ogółem województwa małopolskiego zmalał – w przypadku handlowych z 22,4% w II p. 2007r. do 12,8% w II p. 2013r., a usługowych z 19,5% do 12,7%.

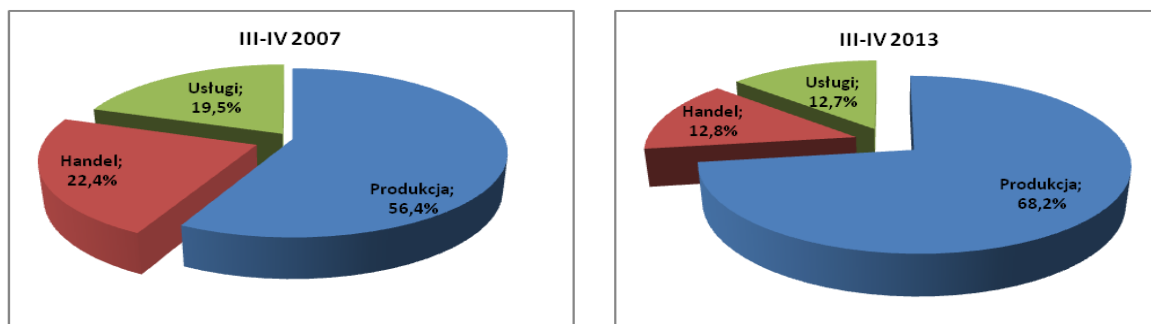
Rysunek 30. Nakłady inwestycyjne (panel lewy) oraz tempo ich zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)

Uwagi: panel lewy – Ogółem (oś lewa), Produkcja, Handel, Usługi (oś prawa)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 31. Struktura nakładów inwestycyjnych według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)

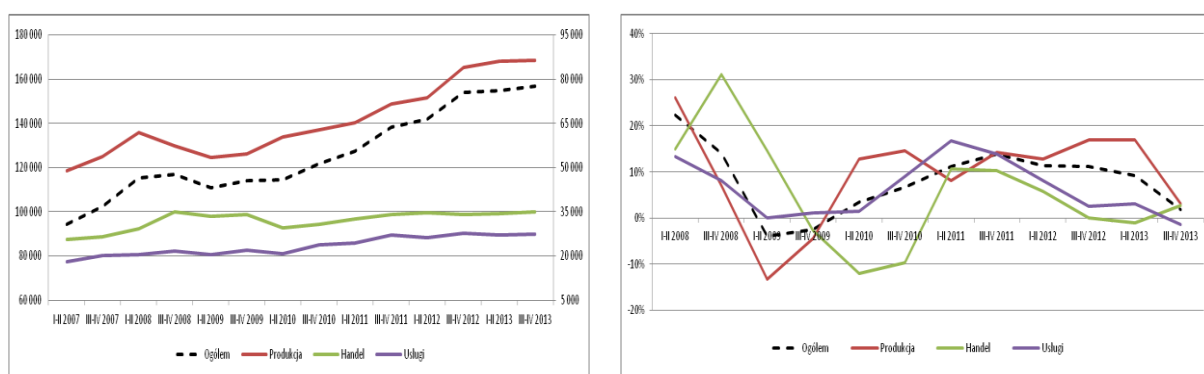
Źródło: opracowanie własne.

4. WARTOŚĆ AKTYWÓW

Wartość posiadanych aktywów przedsiębiorstw wszystkich rodzajów działalności województwa małopolskiego zwiększyła się z 94.235,99 mln zł w I p. 2007r. do 156.748,62 mln zł w II p. 2013r. Największy wzrost wartości aktywów charakteryzował przedsiębiorstwa produkcyjne. W I i II p. 2008r. dodatnie tempo zmian r/r wartości aktywów charakteryzowało wszystkie rodzaje działalności przedsiębiorstw, co oznaczało wzrost wartości posiadanego przez nie majątku. Zmniejszenie wartości aktywów charakteryzowane ujemnym tempem zmian r/r zauważalne jest w przedsiębiorstwach produkcyjnych jedynie w 2009r., w handlowych w II p. 2009r. i całym 2010r. oraz II p. 2012r. i I p. 2013r., a w usługowych w tylko w I p. 2009r. i II p. 2013. W pozostałych okresach, tj. od II p. 2009r. dla przedsiębiorstw usługowych i od I p. 2010r. dla produkcyjnych odnotowywany był przyrost r/r wartości aktywów w porównaniu do analogicznych okresów z lat poprzednich (najbardziej w podmiotach produkcyjnych). Zauważyć należy także fakt, że do końca 2013r. tempo zmian r/r wartości aktywów przedsiębiorstw województwa małopolskiego jest coraz niższe.

Największą wartością aktywów w całym badanym okresie dysponowały przedsiębiorstwa produkcyjne (52,3% udziału w wartości ogółem aktywów przedsiębiorstw województwa małopolskiego w II p. 2007r. i jego wzrost do 55,1% w II p. 2013r.). Zarówno udział przedsiębiorstw handlowych, jak i usługowych w wartości aktywów ogółem przedsiębiorstw województwa małopolskiego zmalał – w przypadku handlowych z 26,0% w II p. 2007r. do 22,2% w II p. 2013r., a usługowych z 19,5% do 17,5%.

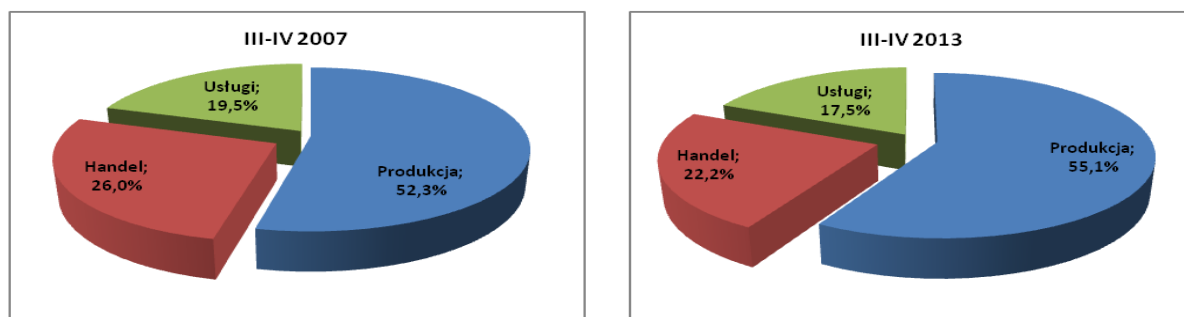
Rysunek 32. Aktywa (panel lewy) oraz tempo ich zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)

Uwagi: panel lewy – Ogółem (oś lewa), Produkcja, Handel, Usługi (oś prawa)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 33. Struktura aktywów według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)

Źródło: opracowanie własne.

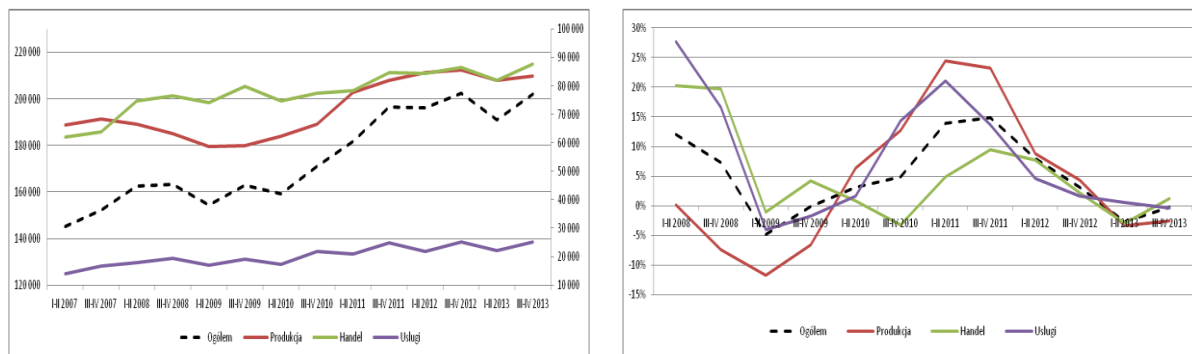
5. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY

W I p. 2007r. wartość przychodów ze sprzedaży osiągniętych przez przedsiębiorstwa województwa małopolskiego wynosiła 145.042,66 mln zł, wykazując w badanym okresie systematyczny wzrost do 202.055,15 mln zł w II p. 2013r. W latach 2007–2013 wzrost wartości przychodów ze sprzedaży wystąpił we wszystkich rodzajach działalności przedsiębiorstw, z czego najbardziej w podmiotach produkcyjnych i handlowych. Analizując tempo zmian r/r wartości przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw województwa małopolskiego w latach 2007 – 2013 należy zauważyć, że skutki kryzysu finansowego z 2008r. najszybciej, bo już w II p. 2008r., najdłużej, tj. do końca 2009r. i w największym stopniu – odczuły przedsiębiorstwa prowadzące działalność produkcyjną. Ujemne tempo zmian r/r wartości przychodów (zmniejszenie przychodów w porównaniu do analogicznych okresów z lat poprzednich) w przedsiębiorstwach usługowych wystąpiło w I i II p. 2009r., a w handlowych w I p. 2009r. Począwszy od I p. 2010r. w podmiotach wszystkich rodzajów działalności (z wyjątkiem handlowych w II p. 2010r.) odnotowywane było dodatnie tempo zmian r/r wartości przychodów (ich wzrost) trwające w podmiotach produkcyjnych i handlowych do końca 2012r., a w usługowych do I p. 2013r. włącznie. Przyrost ten był jednak coraz mniejszy i w II p. 2013r. w porównaniu do II p. 2012r. w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych ponownie zauważalne jest zmniejszenie wartości przychodów ze sprzedaży.

Przedsiębiorstwa prowadzące działalność produkcyjną w II p. 2007r. generowały prawie połowę (tj. 45,0%) wartości przychodów ze sprzedaży ogółem przedsiębiorstw województwa małopolskiego – handlowe 42,1%, a usługowe jedynie 10,9%. Pomimo zmniejszenia w badanym okresie liczby przedsiębiorstw produkcyjnych oraz liczby w nich pracujących, udział tych przedsiębiorstw w ogólnej wartości przychodów ze sprzedaży w województwie

małopolskim nadal był bardzo wysoki i w II p. 2013r. wynosił 41,3%. Udział ten z kolei nieznacznie wzrósł w podmiotach handlowych do 43,4%, a w usługowych do 12,4%.

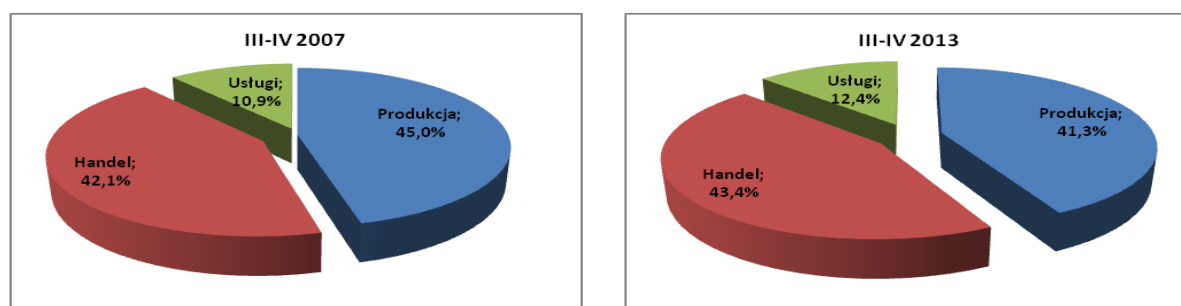
Rysunek 34. Przychody ze sprzedaży (panel lewy) oraz tempo ich zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)

Uwagi: panel lewy – Ogółem (oś lewa), Produkcja, Handel, Usługi (oś prawa)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 35. Struktura przychodów ze sprzedaży według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)

Źródło: opracowanie własne.

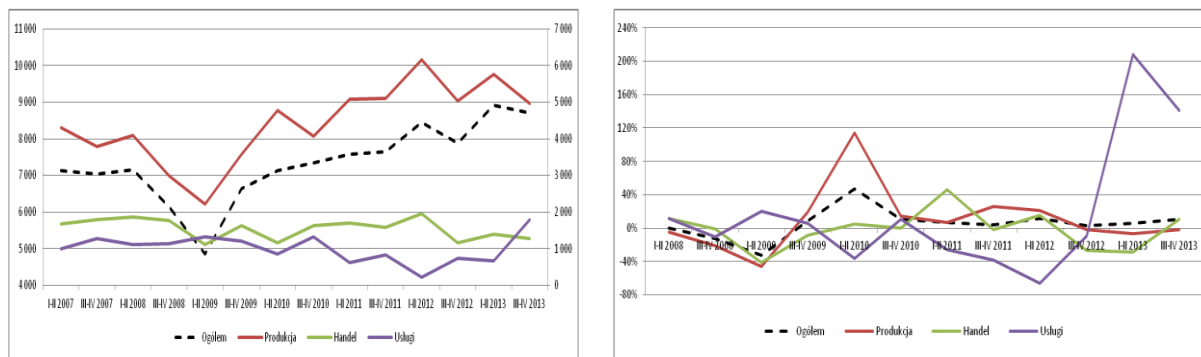
6. WYNIK FINANSOWY NETTO

W latach 2007 – 2013 w województwie małopolskim przedsiębiorstwa wszystkich rodzajów działalności generowały dodatnią wartość wyniku finansowego netto. W I p. 2007r. wartość wyniku finansowego netto ogółu przedsiębiorstw w województwie wynosiła 7.123,96 mln zł wykazując wzrost w badanym okresie (z wyjątkiem II p. 2008r. i 2009r.) do poziomu 8.696,82 mln zł w II p. 2013r. Najwyższe poziomy analizowanej miary występowały w przedsiębiorstwach produkcyjnych, następnie handlowych i usługowych. Analizując tempo zmian r/r wartości wyniku finansowego netto przedsiębiorstw województwa małopolskiego należy zauważyć, że dodatnie wartości wskaźnika tempa r/r (wzrost wyniku finansowego

netto w porównaniu do analogicznych okresów z poprzednich lat) odnotowywały przedsiębiorstwa produkcyjne począwszy od II p. 2009r. do I p. 2012r. włącznie. Pod koniec badanego okresu, tj. od II p. 2012r. do II p. 2013r., w podmiotach tych pomimo dodatniej wartości wyniku finansowego występowało jego nieznaczne zmniejszenie. W pozostałych rodzajach działalności sytuacja ta była zróżnicowana. Najmniej korzystne zmiany pod tym względem charakteryzowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność usługową – ujemne tempo zmian r/r występowało w II p. 2008r. (–10,3%), I p. 2010r. (–36,1%) oraz w kolejnych półroczach 2011r. i 2012r. (odpowiednio: –25,6% w I p. 2011r., –38,2% w II p. 2011r., –65,7% w I p. 2012r. i –9,7% w II p. 2012r.). W 2013r. w podmiotach usługowych przełamana została niekorzystna tendencja zmian wartości wyniku finansowego, bowiem wartości wskaźnika tempa jego zmian r/r były dodatnie w I p. 2013r. i w II p. 2013r.

Przedsiębiorstwa prowadzące działalność produkcyjną w II p. 2007r. generowały ponad połowę (tj. 53,8%) ogólnej wartości wyniku finansowego netto przedsiębiorstw województwa małopolskiego, handlowe 25,4%, a usługowe 18,0%. Pomimo zmniejszenia w badanym okresie liczby przedsiębiorstw produkcyjnych oraz liczby w nich pracujących udział tych przedsiębiorstw w ogólnej wartości wyniku finansowego netto w Małopolsce w II p. 2013r. nadal był bardzo wysoki i dodatkowo wzrósł do 57,0%. Udział ten zmalał w podmiotach handlowych do 14,7%, a w usługowych z kolei wzrósł do 20,5%.

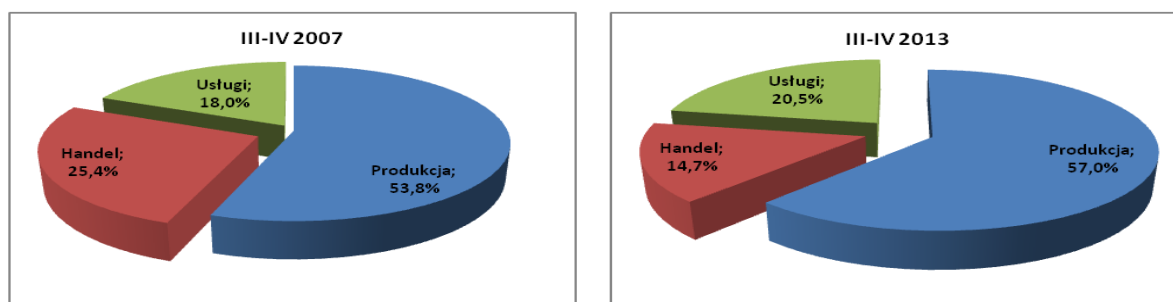
Rysunek 36. Wynik finansowy netto (panel lewy) oraz tempo jego zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)

Uwagi: panel lewy – Ogółem (oś lewa), Produkcja, Handel, Usługi (oś prawa)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 37. Struktura wyniku finansowego netto według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)

Źródło: opracowanie własne.

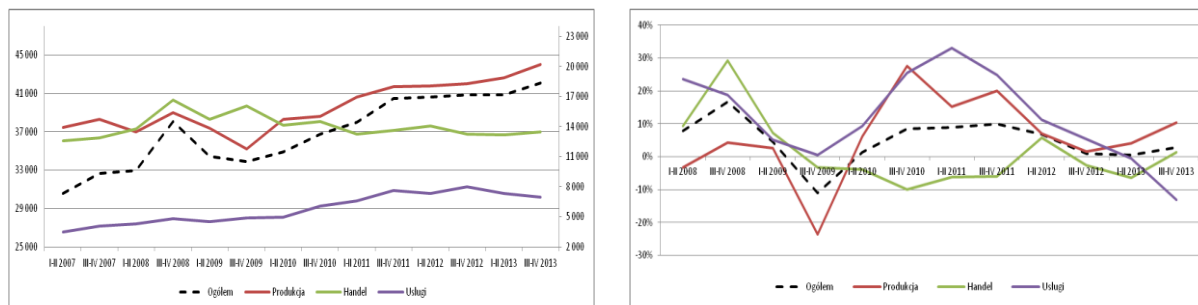
7. ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE

W II p. 2013r. wartość zobowiązań krótkoterminowych przedsiębiorstw wszystkich rodzajów działalności województwa małopolskiego była większa w porównaniu do II p. 2007r. Na początku badanego okresu przedsiębiorstwa produkcyjne i handlowe charakteryzował podobny poziom tego zadłużenia (przedsiębiorstwa produkcyjne: 14.755,76 mln zł w II p. 2007r., handlowe: 12.858,88 mln zł), jednak na koniec 2013r. to przedsiębiorstwa produkcyjne posiadały największe zadłużenie krótkoterminowe wynoszące 20.183,62 mln zł. Najniższym poziomem tego zadłużenia charakteryzowały się przedsiębiorstwa usługowe (6.954,32 mln zł w II 2013r.). Dodatkowo tempo zmian wartości zadłużenia krótkoterminowego (wzrost wartości zobowiązań krótkoterminowych w porównaniu do analogicznych okresów z lata poprzednich) praktycznie w całym badanym okresie odnotowywane było w przedsiębiorstwach produkcyjnych (z wyjątkiem I p. 2008r. i II p. 2009r.) oraz usługowych (z wyjątkiem I i II p. 2013r.). Najwyższe wartości wskaźnika tempa zmian zadłużenia krótkoterminowego (największe wzrosty wartości tych zobowiązań) w przypadku przedsiębiorstw produkcyjnych odnotowywane były w okresie od I p. 2010r. do I p. 2012r. włącznie oraz w II p. 2013r., natomiast dla usługowych w I i II p. 2008r. i podobnie jak w produkcyjnych w okresie od I p. 2010r. do końca 2012r. W przedsiębiorstwach handlowych zauważalna była tendencja wskazująca na zmniejszanie poziomu zadłużenia krótkoterminowego (ujemne tempo zmian r/r wartości zobowiązań bieżących) co występowało w okresie od II p. 2009r. do I p. 2013r. włącznie (z wyjątkiem I p. 2012r.).

Analiza zadłużenia przedsiębiorstw według rodzajów prowadzonej działalności pokazuje, że najwyższy i rosnący udział w wartości zadłużenia krótkoterminowego ogółem przedsiębiorstw województwa małopolskiego w całym badanym okresie posiadały przedsiębiorstwa produkcyjne (45,2% w II p. 2007r. i 48,0% w II p. 2013r.). W przypadku przedsiębiorstw handlowych udział ten w II p. 2007r. wynosił 39,4% i zmalał do poziomu

32,0% w II p. 2013r., natomiast w przypadku usługowych wzrósł z poziomu 12,5% w II p. 2007r. do 16,5% na koniec 2013r.

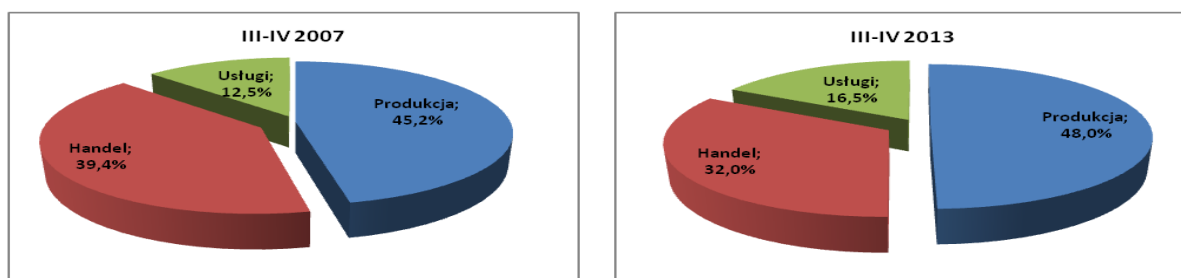
Rysunek 38. Zobowiązania krótkoterminowe (panel lewy) oraz tempo ich zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)

Uwagi: panel lewy – Ogółem (oś lewa), Produkcja, Handel, Usługi (oś prawa)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 39. Struktura zobowiązań krótkoterminowych według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)

Źródło: opracowanie własne.

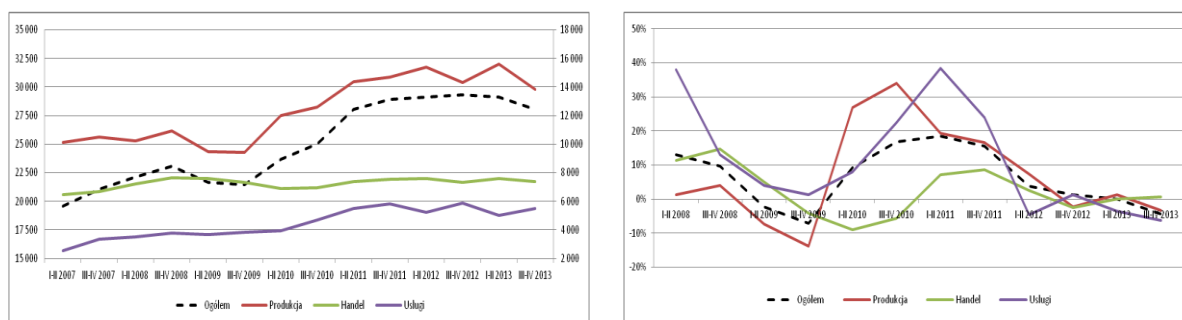
8. NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE

W analizowanym okresie, tj. w latach 2007–2013 wartość należności krótkoterminowych przedsiębiorstw wszystkich rodzajów działalności województwa małopolskiego zwiększyła się. Najwyższy ich poziom w całym badanym okresie charakteryzował przedsiębiorstwa produkcyjne, w przypadku których począwszy od I p. 2010r. zauważyć należy także znaczny wzrost wartości tych należności (o połowę). Z kolei najniższy poziom wartości należności krótkoterminowych posiadały przedsiębiorstwa usługowe, w których jednak wartość należności krótkoterminowych wzrosła ponad dwukrotnie. W II p. 2013r. wartość należności bieżących wynosiła dla przedsiębiorstw produkcyjnych 13.838,79 mln zł, handlowych 7.397,68 mln zł, a usługowych 5.502,83 mln zł. Wzrost wartości należności charakteryzowany dodatnią wartością wskaźnika tempa zmian r/r w przedsiębiorstwach produkcyjnych

odnotowywany był w całym 2008r. oraz w największym stopniu dla tych przedsiębiorstw w okresie od I p. 2010r. do I p. 2012r. łącznie (począwszy kolejno od I p. 2010r.: +26,8%, +33,9%, +19,3%, +16,5% i +7,3%). W przypadku przedsiębiorstw usługowych wzrost wartości należności bieżących utrzymywał się od I p. 2008 do końca 2011r. oraz w II p. 2012r. Najwyższe wartości wskaźnika tempa zmian r/r należności krótkoterminowych (największe wzrosty) w przypadku przedsiębiorstw usługowych odnotowywane były w I i II p. 2008r. (+38,1% i 13,1%) oraz okresie od II p. 2010r. do końca 2011r. (+22,5%, +38,4% i +24,0%). W przedsiębiorstwach handlowych wzrosty wartości należności bieżących były nieznaczne w porównaniu do w/w grup przedsiębiorstw i odnotowywane były w okresie od I p. 2008r. do I p. 2009r., następnie od I p. 2011r. do I p. 2012r. i w całym 2013r.

Analiza struktury wartości ogółem należności krótkoterminowych przedsiębiorstw województwa małopolskiego według rodzajów działalności pokazuje, że najwyższy ich udział w badanym okresie posiadały przedsiębiorstwa produkcyjne (49,8% w II p. 2007r. i 49,4% w II p. 2013r.). W przypadku handlowych udział ten w II p. 2007r. wynosił 31,7% i zmalał do poziomu 26,4% w II p. 2013r., natomiast w przypadku usługowych wzrósł z poziomu 15,8% w II p. 2007r. do 19,6% w II p. 2013r.

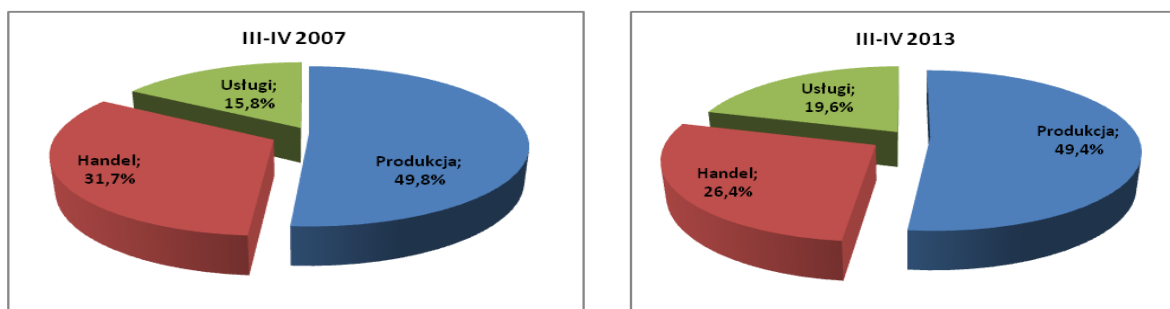
Rysunek 40. Należności krótkoterminowe (panel lewy) oraz tempo ich zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)

Uwagi: panel lewy – Ogółem (oś lewa), Produkcja, Handel, Usługi (oś prawa)

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 41. Struktura należności krótkoterminowych według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)

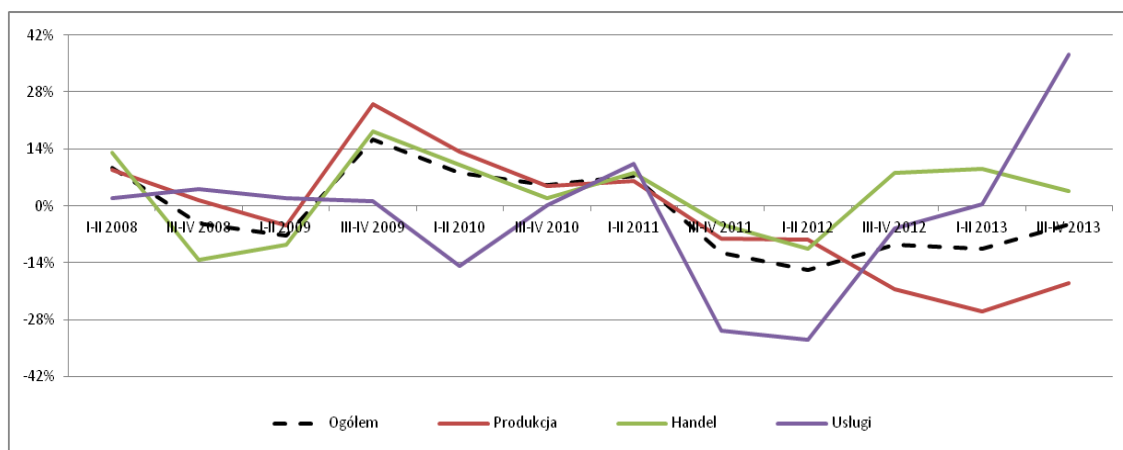

Źródło: opracowanie własne.

1. WSKAŹNIK OGÓLNEJ SYTUACJI FINANSOWEJ (WOSF)

W latach 2007–2013 w przedsiębiorstwach województwa małopolskiego według rodzaju prowadzonej działalności pożądany poziom wartości wskaźnika ogólnej sytuacji finansowej (WOSF), tj. powyżej 1,0, występował w podmiotach produkcyjnych i usługowych. W przypadku przedsiębiorstw produkcyjnych sytuacja taka miała miejsce w I p. 2007r., I p. 2008r. oraz w okresie od I p. 2009r. do I p. 2012r. włącznie, natomiast w przedsiębiorstwach usługowych w okresie od I p. 2007r. do końca 2009r., w II p. 2010r. i w II p. 2013r. W pozostałych okresach dla przedsiębiorstw w/w rodzajów działalności oraz dla przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową poziom wskaźnika ogólnej sytuacji finansowej przyjmował wartości poniżej 1,0. Analizując zmiany r/r poziomu ogólnej sytuacji finansowej przedsiębiorstw należy zauważyć, że dodatnie tempo zmian wartości WOSF (wzrost wartości wskaźnika w porównaniu do analogicznych okresów z lat poprzednich) dla przedsiębiorstw produkcyjnych występowało w okresie od I p. 2008r. do I p. 2011r. włącznie (z wyjątkiem I p. 2009r.). Począwszy od II p. 2011r. do końca 2013r. tempo zmian r/r wartości WOSF tych przedsiębiorstw było ujemne, wskazując na systematyczne zmniejszanie wartości WOSF i dodatkowo spadek jego wartości poniżej poziomu 1,0, co nastąpiło już w II p. 2012r. i utrzymywało się do końca 2013r. Oznaczało to niekorzystną sytuację w porównaniu do przedsiębiorstw pozostałych rodzajów działalności w województwie małopolskim. W podmiotach handlowych dodatnie tempo zmian r/r wartości WOSF występowało w I p. 2008r., w okresie od II p. 2009r. do I p. 2011r., a następnie od II p. 2012r. do końca 2013r. Pomimo utrzymywania się w większości analizowanych półroczy dodatniego tempa zmian r/r wartości WOSF, jego poziom dla przedsiębiorstw handlowych w analizowanym okresie, tj. w latach 2007 – 2013 przyjmował wartości poniżej 1,0. Nieco odmiennie niż w podmiotach produkcyjnych i handlowych kształtowała się sytuacja przedsiębiorstw usługowych pod względem zmian wartości WOSF, bowiem oprócz utrzymywania się dodatniego tempa zmian r/r wartości WOSF w większości analizowanego okresu (I p. 2008r. – I p. 2011r. oraz I i II p. 2013r.) – w drugim półroczu 2013r. poziom WOSF z powrotem przyjmował dla przedsiębiorstw usługowych wartości powyżej 1,0.

Rysunek 42. Tempo zmian wartości wskaźnika ogólnej sytuacji finansowej (WOSF) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)

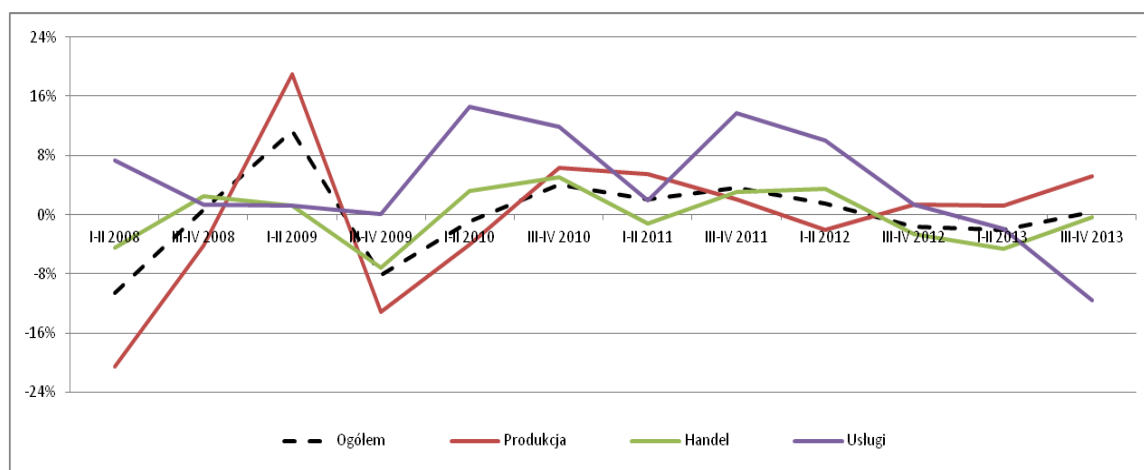
Źródło: opracowanie własne.

2. POZIOM ZADŁUŻENIA (WZO)

Największy poziom zadłużenia ogółem wśród przedsiębiorstw województwa małopolskiego według rodzaju prowadzonej działalności w okresie od I p. 2007r. do II p. 2013r. charakteryzował przedsiębiorstwa działalności handlowej (WZO oscylował wokół wartości 0,6). Z kolei najniższym zadłużeniem ogółem w całym badanym okresie charakteryzowały się przedsiębiorstwa produkcyjne (wartości WZO nieznacznie przekraczały poziom 0,4). Analizując zmiany r/r poziomu zadłużenia ogółem dla przedsiębiorstw produkcyjnych należy zauważyć, że dodatnie tempo zmian wartości WZO (wzrost zadłużenia ogółem w porównaniu do analogicznych okresów z lat poprzednich) występowało w I p. 2009r. oraz w okresie od II p. 2010r. do końca 2013r. (z wyjątkiem I p. 2012r.). Najwyższy wzrost poziomu zadłużenia ogółem w przedsiębiorstwach produkcyjnych wystąpił w I p. 2009r. (tempo zmian wartości WZO wynosiło +18,9%), co zostało zniwelowane już w II p. 2009r. (-12,1%). W pozostałych półroczach analizowanego okresu zmiany zadłużenia były niewielkie co oznaczało stabilną sytuację przedsiębiorstw produkcyjnych w tym obszarze. Dla przedsiębiorstw handlowych w latach 2007–2013 nie odnotowano istotnych zmian w obszarze zadłużenia ogółem, jednak jak wskazano wyżej przedsiębiorstwa te w porównaniu do produkcyjnych i usługowych charakteryzowały się najwyższym jego stopniem. W przypadku przedsiębiorstw usługowych w porównaniu do przedsiębiorstw handlowych i produkcyjnych zmiany wartości WZO były najmniej korzystne. Dodatkowo tempo zmian r/r wartości WZO utrzymywało się w tych podmiotach prawie w całym okresie analizy (jedynie z wyjątkiem I i II p. 2013r.) wskazując na systematyczny wzrost zadłużenia ogółem (wartość WZO z poziomu 0,38 w I p. 2007r. wzrosła

do poziomu 0,52 w I p. 2013r. nieznacznie malejąc do 0,47 w II p. 2013r.) – sytuacja niekorzystna wskazująca na trwałe zmniejszenie stopnia samofinansowania okresie analizy w przedsiębiorstwach usługowych.

Rysunek 43. Tempo zmian wartości wskaźnika zadłużenia ogółem (WZO) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)

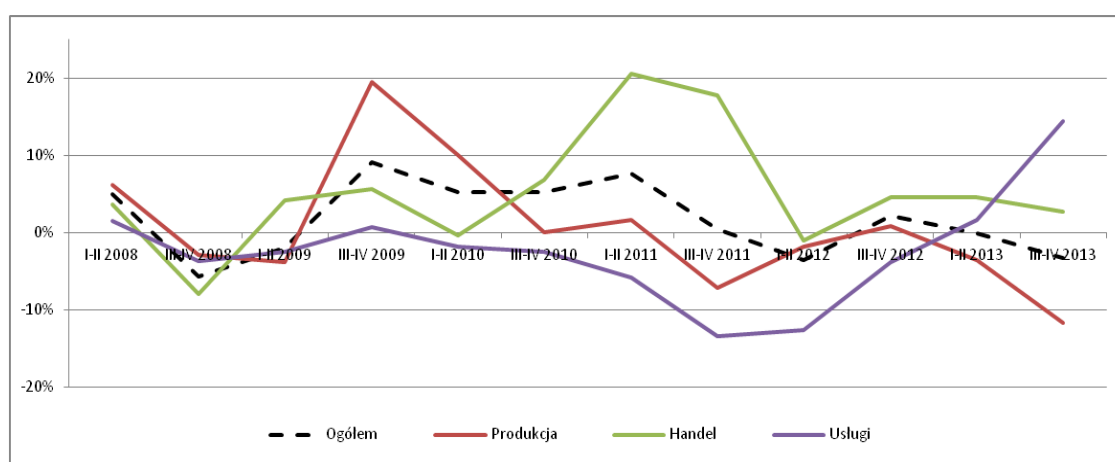
Źródło: opracowanie własne.

3. PŁYNNOŚĆ FINANSOWA (WPB)

W całym badanym okresie dla wszystkich grup przedsiębiorstw pod względem rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim poziom wskaźnika płynności bieżącej (WPB) przyjmował wartości większe od 1,0. Najwyższe poziomy WPB (oscylujące w przedziale wartości 1,4–1,8) w latach 2007–2013 charakteryzowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność usługową, z kolei najniższe poziomy WPB (1,0–1,4) odnotowywały przedsiębiorstwa handlowe. Analizując tempo zmian r/r poziomu płynności bieżącej przedsiębiorstw produkcyjnych można wskazać, że po występującym okresie wzrostu wartości WPB, trwającym od II p. 2009r. do I p. 2011r. włącznie – odnotowywane było od drugiej połowy 2011r. do końca 2013r. ujemne tempo zmian r/r wartości WPB. Oznaczało to systematyczne zmniejszanie wartości wskaźnika WPB, w wyniku czego stopień płynności bieżącej przedsiębiorstw produkcyjnych w II p. 2013r. był nieznacznie niższy w porównaniu do stopnia płynności z początku analizowanego okresu, przyjmując jednak wciąż pożądane jego poziomy (brak istotnych i niepokojących zmian w tym obszarze). W przedsiębiorstwach handlowych odnotowywany był systematyczny wzrost wartości WPB z poziomu 1,0 w I p. 2007r. do 1,4 w II p. 2013r. Wskazuje to na występowanie pozytywnej tendencji zmian w zakresie płynności bieżącej przedsiębiorstw handlowych (zdolności do regulowania

zobowiązań bieżących) i korzystną sytuację w tym obszarze. W przedsiębiorstwach usługowych w badanym okresie odnotowywane było przede wszystkim ujemne tempo zmian wartości WPB, co oznaczało systematyczne zmniejszanie wartości wskaźnika płynności bieżącej z poziomu ok. 1,8 w I p. 2007r. do ok. 1,4 w I p. 2013r. Pomimo tego, że wartość WPB w II p. 2013r. wzrosła do poziomu 1,6, to była ona i tak niższa w porównaniu do tej z początku analizowanego okresu. Należy wskazać, że pomimo wciąż utrzymującego się pożądanego poziomu płynności bieżącej w przedsiębiorstwach usługowych w analizowanym okresie, utrzymująca się tendencja zmniejszania wartości WPB – a więc zdolności do terminowego regulowania zobowiązań bieżących – jest niepokojąca i wymaga obserwacji.

Rysunek 44. Tempo zmian wartości wskaźnika płynności bieżącej (WPB) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)

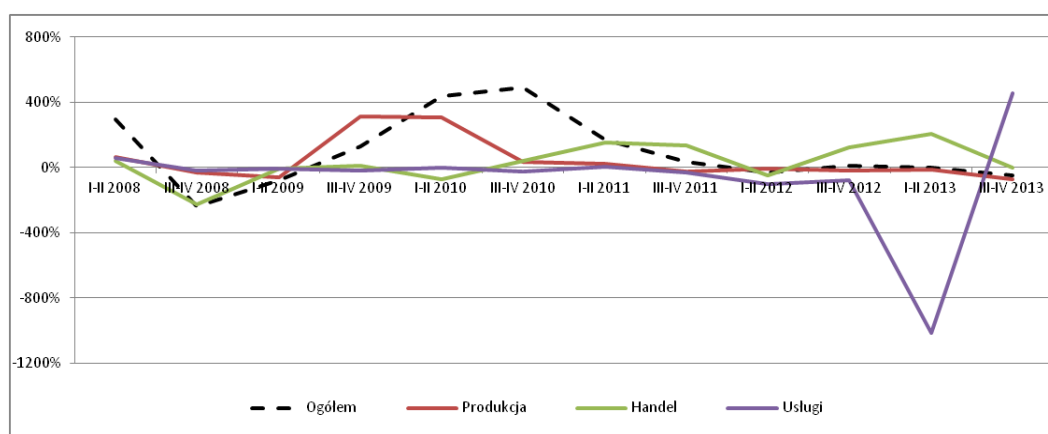
Źródło: opracowanie własne.

4. SPRAWNOŚĆ DZIAŁANIA (CZ, CN, CZKR, CGOT)

Analizując sprawność działania przedsiębiorstw województwa małopolskiego według wyróżnionych rodzajów działalności w latach 2007–2013, a w szczególności cyklu gotówki w dniach (CGOT) można wskazać, że w okresie od I p. 2007r. do I p. 2010r. włącznie, najdłuższy okres zamrożenia gotówki w obrocie (najwyższa wartość wskaźnika cyklu gotówki w dniach) charakteryzował przedsiębiorstwa prowadzące działalność usługową, a od II p. 2010r. do I p. 2013r. włącznie przedsiębiorstwa prowadzące działalność produkcyjną. W II p. 2013r. czas oczekiwania na gotówkę był podobny dla wszystkich przedsiębiorstw pod względem wyróżnionych rodzajów działalności. Tempo zmian r/r wartości wskaźnika cyklu gotówki w dniach (CGOT) w przedsiębiorstwach produkcyjnych w I p. 2008r. oraz w okresie od II p. 2009r. do I p. 2011r. było dodatnie co oznaczało

systematyczne wydłużanie r/r czasu oczekiwania na gotówkę w kolejnych półroczach tego okresu w porównaniu do analogicznych półroczy lat poprzednich. Począwszy od II p. 2011r. do końca 2013r. czas oczekiwania na gotówkę w podmiotach produkcyjnych ulegał skracaniu r/r. W przedsiębiorstwach handlowych, odmiennie niż w produkcyjnych i usługowych, pomimo okresowego występowania ujemnego tempa zmian r/r wartości wskaźnika CGOT (w II p. 2008r., I p. 2009r., I p. 2010r., I p. 2012r. oraz w II p. 2013r. w porównaniu do analogicznych okresów z lat poprzednich) – w latach 2007 – 2013 zauważalna była tendencja wzrostu wartości wskaźnika CGOT, a więc wydłużania r/r czasu oczekiwania na gotówkę – sytuacja niekorzystna pod tym względem. Z kolei w przedsiębiorstwach usługowych po okresie występujących wahań wartości wskaźnika tempa dla CGOT trwającym do I p. 2011r. (jednak z przewagą zmniejszania wartości wskaźnika CGOT) – od II p. 2011r. zauważyć można wyraźną i systematyczną tendencję skracania r/r czasu oczekiwania na gotówkę. Należy to odczytać jako sytuację pozytywną w tym obszarze. Dopiero w II p. 2013r. w porównaniu do II p. 2012r. dla przedsiębiorstw usługowych odnotowane zostało dodatnie tempo zmian r/r wartości wskaźnika CGOT i znaczne wydłużenie r/r czasu oczekiwania na gotówkę.

Rysunek 45. Tempo zmian wartości wskaźnika cyklu gotówki (CGOT) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)

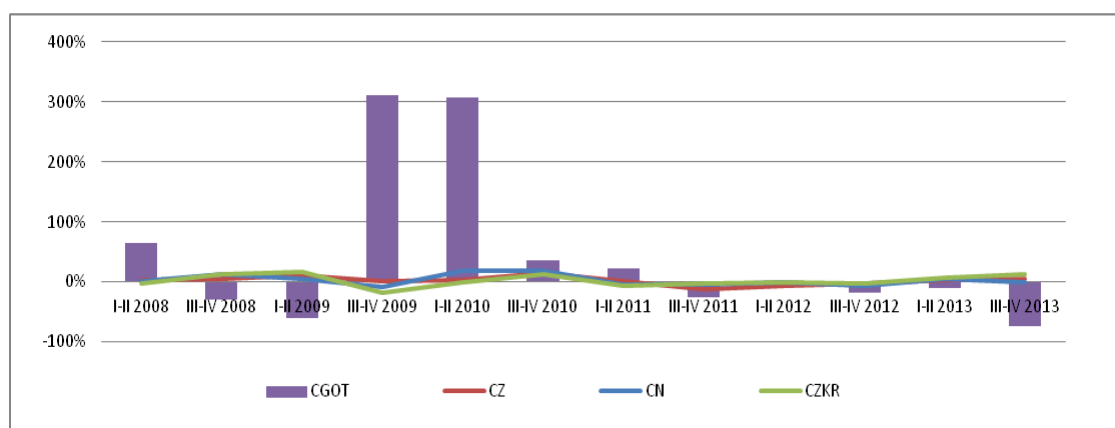

Źródło: opracowanie własne.

W przedsiębiorstwach prowadzących działalność produkcyjną zauważalne było systematyczne wydłużanie r/r czasu oczekiwania na gotówkę (CGOT) w okresie od II p. 2009r. do I p. 2011r. co spowodowane było wydłużaniem czasu zamrożenia gotówki w zapasach (CZ) oraz wydłużaniem czasu spływu należności (CN). W przypadku cyklu zapasów sytuację taką można było zauważyć już od I p. 2008r. do I p. 2011r. włącznie, natomiast w odniesieniu do cyklu należności od I p. 2008r. do końca 2010r. (jedynie z wyjątkiem II p. 2009r.). W konsekwencji tego przedsiębiorstwa produkcyjne w celu utrzymania płynności finansowej wydłużały terminy płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR) co miało miejsce w II p. 2008r., I p. 2009r. i II p. 2010r. – sytuacja niekorzystna. Począwszy od II p. 2011r. do końca 2013r. czas oczekiwania na gotówkę w

podmiotach produkcyjnych ulegał skracaniu co było pozytywną tendencją zmian w tym obszarze. Do końca 2012r. spowodowane to było skracaniem cyklu zapasów i cyklu należności (zmiany pozytywne) – co w części skompensowane zostało skracaniem terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych. W I i II p. 2013r. czas oczekiwania na gotówkę nadal ulegał skracaniu, jednak w wyniku wydłużania terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR) na skutek wydłużania cyklu zapasów (CZ) oraz terminów spływu należności (CN) – co nie podlega pozytywnej ocenie.

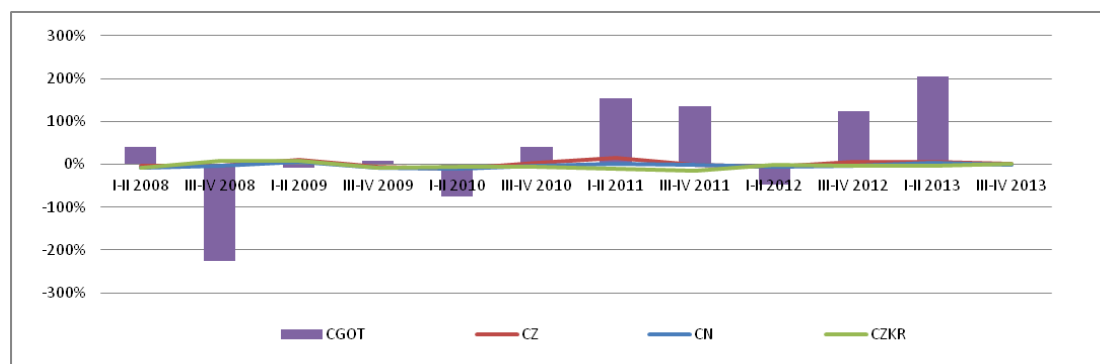
Rysunek 46. Tempo zmian wartości wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw produkcyjnych w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W przedsiębiorstwach handlowych pomimo występujących okresów (II p. 2008r., I p. 2009r., I p. 2010r., I p. 2012r. i II p. 2013r.), w których czas oczekiwania na gotówkę ulegał skracaniu w porównaniu do analogicznych okresów z lat poprzednich – wystąpiła niekorzystna tendencja zmian polegająca na wydłużaniu czasu oczekiwania na gotówkę, co jest szczególnie zauważalne od II p. 2010r. Było to spowodowane skracaniem terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych (CZKR) i wydłużaniem cyklu zapasów (CZ). W przypadku cyklu zobowiązań krótkoterminowych sytuacja taka odnotowywana była praktycznie w całym badanym okresie (wyjątek stanowiły II p. 2008r., I p. 2009r. i II p. 2013r. w których cykl zobowiązań krótkoterminowych tylko nieznacznie wzrósł), natomiast w przypadku cyklu zapasów w I p. 2009r., II p. 2010r., I p. 2011r. i w okresie od II p. 2012r. do końca 2013r. W celu utrzymania płynności finansowej przedsiębiorstwa handlowe zmuszone były do skracania terminów spływu należności co odnotowywane było praktycznie w całym badanym okresie (z wyjątkiem I p. 2009r., I p. 2011r. i I p. 2013r.).

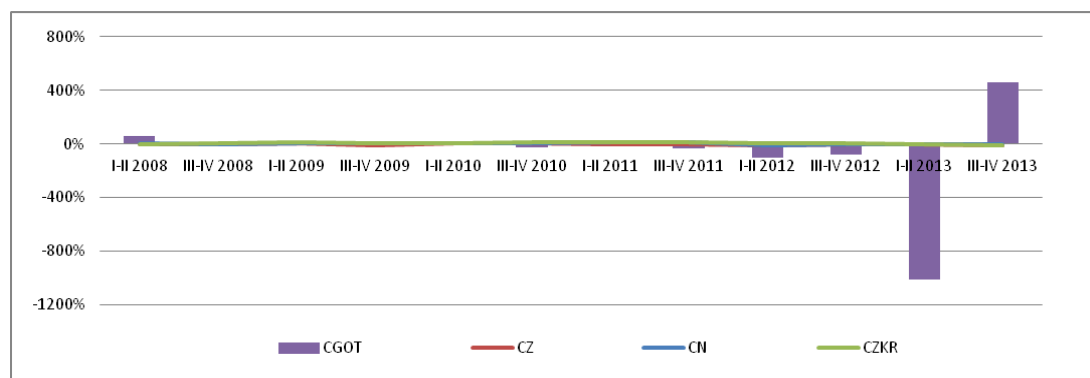
Rysunek 47. Tempo zmian wartości wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw handlowych w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

W przedsiębiorstwach usługowych w okresie trwającym do II p. 2008r. do I p. 2013r. włącznie zauważyć można ujemne tempo wartości wskaźnika tempa CGOT, a więc skracania czasu oczekiwania na gotówkę (wyjątek stanowiły jedynie I p. 2008r., I p. 2010r. i I p. 2011r., w których czas oczekiwania na gotówkę tylko nieznacznie wydłużył się w porównaniu do analogicznych okresów z lat poprzednich). Pomimo nieznacznego wydłużenia cyklu zapasów (do końca 2010r.) i cyklu należności (do końca 2011r.) efekt ten przedsiębiorstwa usługowe uzyskiwały tylko dzięki wydłużaniu terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych co trwało, aż do końca 2012r. Począwszy od II p. 2011r. do I p. 2013r. włącznie, zauważyć należy wyraźną i systematyczną tendencję skracania czasu oczekiwania na gotówkę na skutek skracania czasu zamrożenia gotówki w zapasach (od I p. 2011r. do II p. 2013r. włącznie) i skracania terminów spływu należności (od I p. 2012r. do II p. 2013r. włącznie) – co należy odczytać jako sytuację pozytywną w tym obszarze. Dopiero w II p. 2013r. w porównaniu do II p. 2012r. czas oczekiwania na gotówkę wydłużył się co wyraźnie spowodowane zostało na skutek skrócenia terminów płatności zobowiązań krótkoterminowych i odnotowywane było od I p. 2013r. do II p. 2013r. włącznie.

Rysunek 48. Tempo zmian wartości wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw usługowych w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)

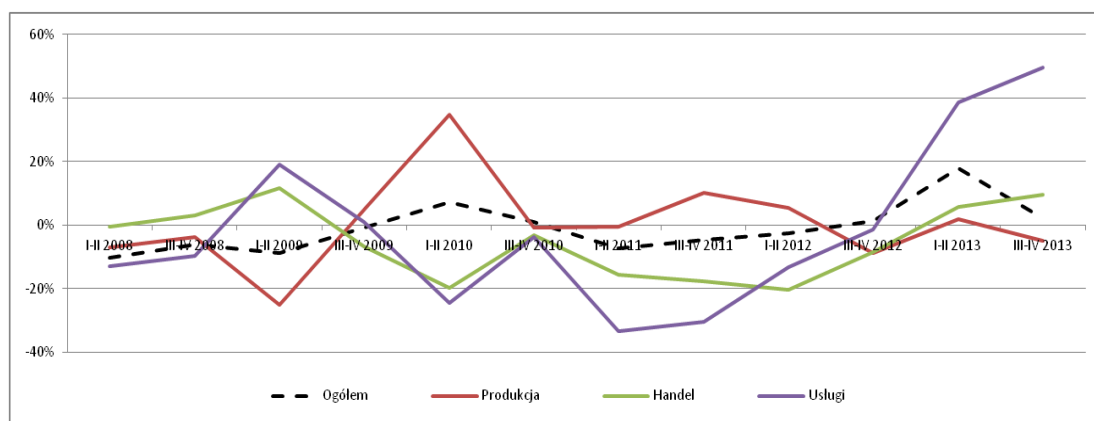

Źródło: opracowanie własne.

5. POZIOM RENTOWNOŚCI (ROOS, ROA)

W województwie małopolskim najwyższy poziom rentowności operacyjnej sprzedaży (wartość wskaźnika ROOS kształtująca się w przedziale 7,0% – 9,0%) charakteryzował przedsiębiorstwa usługowe w okresie I p. 2007r. – II p. 2010r. i w II p. 2013r., natomiast w okresie od I p. 2011r. do I p. 2013r. przedsiębiorstwa prowadzące działalność produkcyjną. Najniższe poziomy rentowności operacyjnej sprzedaży w analizowanym okresie występowały w przedsiębiorstwach prowadzących działalność handlową (wartość wskaźnika ROOS kształtująca się w przedziale 2,0% – 3,0%). Analizując w badanym okresie zmiany wartości wskaźnika ROOS należy zauważyć (pomimo występujących wahań wartości ROOS) wprawdzie nieznaczne, ale zmniejszenie poziomu rentowności operacyjnej sprzedaży w przedsiębiorstwach wszystkich rodzajów działalności województwa małopolskiego na koniec 2013r. w porównaniu z poziomem rentowności operacyjnej sprzedaży tych przedsiębiorstw w początkowym okresie analizy, tj. 2007r. Tempo zmian r/r wartości ROOS w latach 2007 – 2013 dla przedsiębiorstw produkcyjnych wskazywało na zmniejszanie się poziomu rentowności operacyjnej sprzedaży w okresie I p. 2008r. – I p. 2009r., a następnie jego wzrost w okresach II p. 2009r. – I p. 2010r., II p. 2011r. – I p. 2012r. i w I p. 2013r. W przypadku przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w badanym okresie w większości odnotowywane było ujemne tempo zmian wartości ROOS (spadek rentowności operacyjnej sprzedaży) co zauważalne było przede wszystkim w całym 2008r. w porównaniu do 2007r. oraz okresie trwającym od II p. 2009r. do II p. 2012r. włącznie. Wzrost r/r rentowności operacyjnej sprzedaży charakteryzowany dodatnim tempem zmian wartości ROOS wystąpił jedynie w II p. 2008r. i I p. 2009r. w porównaniu do analogicznych okresów z lat poprzednich, a także w I i II p. 2013r. Dla przedsiębiorstw usługowych dodatnie tempo zmian r/r wartości ROOS występowało w I i II p. 2009r. w porównaniu do I i II p. 2008r. Ponowny wzrost rentowności operacyjnej sprzedaży – po okresie jej znacznego spadku trwającego od początku 2010r. do końca 2012r. – odnotowano dopiero w I i II p. 2013r. Należy dodać, że w 2013r. tempo zmian r/r wartości wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży (ROOS) w przedsiębiorstwach usługowych było najwyższe zarówno w porównaniu do pozostałych półroczy, jak i w porównaniu do przedsiębiorstw prowadzących działalność produkcyjną i handlową. Tempo zmian r/r wartości ROOS przedsiębiorstw usługowych wynosiło +38,7% w I p. 2013r. w porównaniu do I p. 2012r. oraz 49,53% w II p. 2013r. w porównaniu do II p. 2012r.

Rysunek 49. Tempo zmian wartości wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży (ROOS) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)

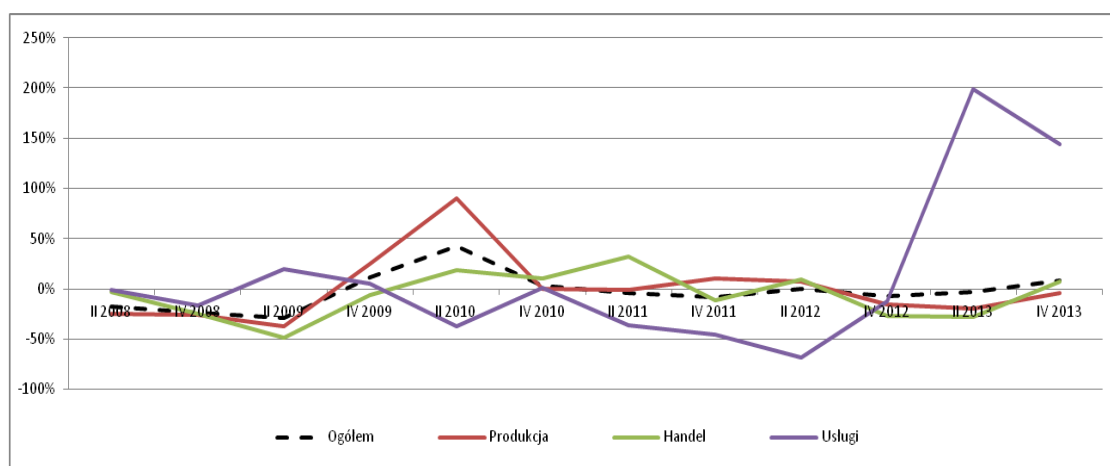

Źródło: opracowanie własne.

W obszarze rentowności aktywów przedsiębiorstw według rodzaju działalności w województwie małopolskim w okresie od I p. 2007r. do II p. 2013r. najwyższe wartości wskaźnika ROA charakteryzowały przedsiębiorstwa produkcyjne. Wyjątek stanowiły: I p. 2008r. – w którym przedsiębiorstwa produkcyjne i handlowe charakteryzowały się podobnym poziomem rentowności aktywów (ok. 6,5%), następnie II p. 2008r. – w którym rentowność aktywów przedsiębiorstw wszystkich rodzajów działalności była podobna (ok. 5,0%) i I p. 2009r. oraz II p. 2013r. – w którym najwyższą wartość wskaźnika ROA posiadały przedsiębiorstwa usługowe. Analizując w badanym okresie zmiany wartości wskaźnika ROA należy zauważyć (pomimo występujących wahań wartości ROA) zmniejszenie poziomu rentowności aktywów przedsiębiorstwach wszystkich rodzajów działalności województwa małopolskiego na koniec 2013r. w porównaniu z poziomem rentowności aktywów tych przedsiębiorstw w początkowym okresie analizy, tj. 2007r. (wyjątek stanowiły jedynie przedsiębiorstwa usługowe, które w II p. 2013r. odnotowały wartość ROA zbliżoną do II p. 2007r. i I p. 2009r.). W przedsiębiorstwach produkcyjnych wzrost wartości ROA w porównaniu do okresów z lat poprzednich odnotowywany był w II p. 2009r. i I p. 2010r., a także w II p. 2011r. i I p. 2012r. Wskazywało na to dodatnie tempo zmian r/r wartości ROA, które dla wskazanych półroczy wynosiło odpowiednio +25,2%, +90,3%, +9,9% i +7,4%. Zmniejszenie poziomu rentowności przedsiębiorstw produkcyjnych charakteryzowane ujemnym tempem zmian r/r wartości wskaźnika ROA występowało w okresie I p. 2008r. – I p. 2009r. (w największym stopniu), następnie II p. 2010r. – I p. 2011r., a także w ostatnim okresie objętym analizą, tj. II p. 2012r. – II p. 2013r. W konsekwencji tych negatywnych zmian poziom rentowności przedsiębiorstw produkcyjnych województwa małopolskiego zmalał z poziomu ok. 8,8% w I p. 2007r. do ok. 5,7% w II p. 2013r. Nadal jednak rentowność przedsiębiorstw produkcyjnych była najwyższa w porównaniu do przedsiębiorstw handlowych i usługowych województwa małopolskiego (z wyjątkiem usługowych w II p. 2013r.). W przedsiębiorstwach handlowych spadek poziomu rentowności aktywów w efekcie kryzysu finansowego z 2008r. utrzymywał się najdłużej, tj. do końca 2009r. (tempo zmian r/r

wartości ROA wynosiło $-2,6\%$ w I p. 2008r. w porównaniu do I p. 2007r., i odpowiednio w kolejnych półroczach $-24,7\%$ w II p. 2008r., $-48,4\%$ w I p. 2009r. i $-5,8\%$ w II p. 2009r.). Przełamanie tej negatywnej tendencji nastąpiło w I p. 2010r. i wzrost poziomu rentowności aktywów utrzymywał się do I p. 2011r. (tempo zmian r/r wartości ROA wynosiło $+19,1\%$ w II p. 2010r., $+10,6\%$ w II p. 2010r. i $+31,9\%$ w I p. 2011r.). Po kolejnych okresach zmniejszania wartości wskaźnika ROA co miało miejsce w II p. 2011r. oraz II p. 2012r. – I p. 2013r., ponownie w II p. 2013r. odnotowano dodatnie tempo r/r zmian wartości ROA wynoszące $+7,2\%$ (ponowny wzrost poziomu rentowności aktywów w II p. 2013r. w porównaniu do II p. 2012r.). Należy jednak wskazać, że rentowność aktywów przedsiębiorstw handlowych na koniec 2013r. była i tak o połowę mniejsza w porównaniu z jej poziomem z 2007r. W przedsiębiorstwach usługowych występujące w badanym okresie zmiany r/r wartości ROA były najmniej korzystne w porównaniu do przedsiębiorstw pozostałych rodzajów działalności w województwie małopolskim. Po okresie naprzemiennych wahań trwającym od II p. 2008r. do II p. 2010r. włącznie i utrzymywania relatywnie podobnego poziomu rentowności aktywów (ok. $5,5\%$ – $6,5\%$), nastąpił znaczny jego spadek w całym 2011r. i 2012r. Tempo zmian r/r wartości wskaźnika ROA we wskazanym okresie było ujemne i wynosiło $-36,3\%$ w I p. 2011r. w porównaniu do I p. 2010r., $-45,7\%$ w II p. 2011r., $-68,3\%$ w I p. 2012r. i $-11,9\%$ w II p. 2012r. Znaczny wzrost poziomu rentowności aktywów odnotowano dopiero w I i II p. 2013r. Pomimo tego, że wzrost poziomu rentowności przedsiębiorstw usługowych w 2013r. był najwyższy w porównaniu do przedsiębiorstw produkcyjnych i handlowych w województwie małopolskim, to wśród wyodrębnionych rodzajów działalności rentowność aktywów przedsiębiorstw usługowych była najniższa co szczególnie widoczne było w latach 2007–2008, 2011–2012 i I p. 2013r.

Rysunek 50. Tempo zmian wartości wskaźnika rentowności aktywów (ROA) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)

Źródło: opracowanie własne.

ZAKRES PODSTAWOWY

Grupa przedsiębiorstw – zbiór przedsiębiorstw wyróżniony z punktu widzenia kryterium rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej. W opracowaniu wyróżnione zostały cztery grupy przedsiębiorstw: produkcyjne, przemysłowe, handlowe i usługowe.

Klasa przedsiębiorstw – zbiór przedsiębiorstw wyróżniony z punktu widzenia kryterium wielkości podmiotu, mierzonej liczbą pracujących w nim osób. W opracowaniu wyróżnione zostały trzy klasy przedsiębiorstw: małe (liczba pracujących 10–49), średnie (50–249) i duże (250 i więcej).

Odsetek upadłości (OU, rozumienie upadłości *sensu stricto*) – stanowi relację liczby przedsiębiorstw, wobec których ogłoszono postępowania upadłościowe, do liczby przedsiębiorstw ogółem. Przyjmuje on wartości z przedziału $<0, 1>$, wskazując na pogłębiający się kryzys lub poprawienie sytuacji przedsiębiorstw.

Postępowanie upadłościowe (rozumienie upadłości *sensu stricto*) – w prawie polskim upadłość to postępowanie przewidziane w ustawie z dnia 28 lutego 2003r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, prowadzone w stosunku do dłużnika (zwanego „upadłym”), który stał się niewypłacalny. Wszczęcie postępowania upadłościowego następuje wskutek ogłoszenia upadłości przez sąd. Postępowanie upadłościowe prowadzi się w trybie upadłości likwidacyjnej albo upadłości układowej.

Przedsiębiorstwa handlowe – zbiór przedsiębiorstw niefinansowych zaliczonych do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności: G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Przedsiębiorstwa produkcyjne – zbiór przedsiębiorstw niefinansowych zaliczonych do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności: B górnictwo i wydobywanie, C przetwórstwo przemysłowe, D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E dostawa wody; gospodarowanie ściekami odpadami oraz działalność związana z rekultywacją.

Przedsiębiorstwa usługowe – zbiór przedsiębiorstw niefinansowych zaliczonych do sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności: F budownictwo, H transport i gospodarka magazynowa, I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, J informacja i komunikacja, K działalność finansowa i ubezpieczeniowa, L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, S pozostała działalność usługowa.

System wczesnego ostrzegania – jest jednym z elementów oceny kondycji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstwa. Umożliwia wczesne rozpoznanie zagrożenia i uruchomienie odpowiednich procesów naprawczych. Wyróżnia się jedno- i wielowymiarowe systemy wczesnego ostrzegania.

Upadłość – w ujęciu prawnym procedura wszczynana w razie niewypłacalności dłużnika, polegająca głównie na wspólnym dochodzeniu roszczeń przez wszystkich jego wierzycieli (rozumienie upadłości *sensu stricto*). W ujęciu ekonomicznym, za upadłego uznaje się przedsiębiorcę, który bez zewnętrznej pomocy (np. zawarcie układu o umorzeniu części długów) nie jest w stanie sam kontynuować działalności. Upadłość w tym ujęciu charakteryzowana jest ryzykiem zagrożenia kontynuacji działalności, grożącym zakończeniem funkcjonowania przedsiębiorstwa jako samodzielnego bytu ekonomicznego i opisana jest miarą stopnia zagrożenia upadłością (rozumienie upadłości *sensu largo*).

ZAKRES ROZSZERZONY

Branżowy barometr upadłości (BBU, rozumienie upadłości *sensu stricto*) – stanowi relatywną ocenę koncentracji przedsiębiorstw upadłych w określonej grupie przedsiębiorstw względem łącznej liczby przedsiębiorstw, przynależących do analizowanej zbiorowości w gospodarce, w stosunku do wszystkich przedsiębiorstw funkcjonujących w gospodarce narodowej. Przyjmuje się, że BBU przekraczający wartość 1 oznacza ponadprzeciętną koncentrację analizowanego zjawiska w danej grupie.

Dyskryminacyjny model predykcji upadłości – bazujący na statystycznej analizie dyskryminacyjnej model wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami w działalności gospodarczej. Analiza ta jest metodą statystyczną stosowaną do rozwiązywania problemów klasyfikacyjnych, a wynikiem jej zastosowania jest funkcja dyskryminacyjna. Wartość tej funkcji to ważona suma wskaźników charakteryzujących kondycję przedsiębiorstwa, stanowi ona główne kryterium klasyfikacji badanych obiektów.

Estymacja – dział wnioskowania statystycznego będący zbiorem metod pozwalających na uogólnianie wyników badania próby losowej na nieznaną postać i parametry rozkładu zmiennej losowej całej populacji oraz szacowanie błędów wynikających z tego uogólnienia.

Model ETS – model wygładzania wykładniczego (*exponential smoothing*), klasa modeli służących do prognozowania wartości zmiennych określających stopień zagrożenia upadłością. Modele te w automatyczny sposób wykrywają w szeregu czasowym obecność (niekoniecznie liniowego) trendu oraz ewentualnych wahań sezonowych (addytywnych lub multiplikatywnych). Przedziały predykcji są konstruowane za pomocą metod symulacyjnych, co pozwala odejść od założenia normalności rozkładu reszty modelu.

Model SARIMA – sezonowy autoregresyjny zintegrowany proces średniej ruchomej (*seasonal autoregressive integrated moving average*), klasa modeli służących do prognozowania wartości zmiennych określających stopień zagrożenia upadłością. Struktura modelu SARIMA jest definiowana poprzez stopień niesezonowego oraz sezonowego zintegrowania, liczbę niesezonowych oraz sezonowych opóźnień prognozowanej zmiennej i liczbę opóźnień w niesezonowym oraz sezonowym komponencie średniej ruchomej.

Normatywne wzorce zagrożenia – klasyfikacja obiektów (rodzajów działalności, klas wielkości, regionów, sekcji i działów PKD) z wykorzystaniem oceny odchylenia stopnia zagrożenia finansowego kontynuacji działalności i upadłości (modele logitowe) oraz liczby pracujących (LP) względem wielkości przeciętnych dla danej grupy obiektów. Pozwala wskazać obszary zagrożenia: wysokiego (wzorzec I – ponadprzeciętny st. zagrożenia i ponadprzeciętna LP), średnio wysokiego (wzorzec II – ponadprzeciętny st. zagrożenia i poniżej przeciętna LP), średnio niskiego (wzorzec III – poniżej przeciętny st. zagrożenia i ponadprzeciętna LP), niskiego (wzorzec IV – poniżej przeciętny st. zagrożenia i poniżej przeciętna LP).

Pracujący – osoby wykonujące pracę przynoszącą im zarobek (w formie wynagrodzenia za pracę) lub dochód, bez względu na czas i miejsce trwania tej pracy, na podstawie stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie której jest świadczona praca, bez osób pracujących na umowę zlecenie lub umowę o dzieło, a także osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Regionalny barometr upadłości (RBU, rozumienie upadłości *sensu stricto*) – stanowi relatywną ocenę koncentracji procesów upadłości w województwach względem ich intensywności w skali kraju. Dokonywana jest ona poprzez odniesienie wskaźnika udziału liczby przedsiębiorstw upadłych w danym regionie w liczbie funkcjonujących przedsiębiorstw ogółem w tym regionie, względem wskaźnika udziału liczby przedsiębiorstw upadłych ogółem w liczbie funkcjonujących przedsiębiorstw ogółem. Przyjmuje się, że RBU przekraczający wartość 1 oznacza ponadprzeciętną koncentrację analizowanego zjawiska w danym regionie.

Regresja logistyczna – jedna z metod używanych w przypadku, gdy zmienna objaśniana jest na skali dychotomicznej (przyjmuje tylko dwie wartości). Zwykle wartości zmiennej objaśnianej wskazują na wystąpienie lub brak wystąpienia pewnego zdarzenia, które podlega prognozowaniu. Regresja logistyczna pozwala wówczas na obliczanie prawdopodobieństwa tego zdarzenia. W przypadku estymacji takiego modelu na próbach nielosowych, uzyskiwane prawdopodobieństwa należy interpretować w kategoriach stopnia zagrożenia wystąpienia zdarzenia (np. upadłości). Ponadto umożliwia ona określenie wpływu zmian zmiennych objaśniających na prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia.

Stopień zagrożenia upadłością (rozumienie upadłości *sensu largo*) – miara pozwalająca w sposób ilościowy opisywać skalę zagrożenia zjawiskiem upadłości, umożliwia porównywanie zagrożenia zjawiskiem upadłości w przekrojach względem grup i klas przedsiębiorstw (również

w ujęciu dynamicznym). Ustalona wartość miary jest oszacowaniem, jakie jest obecne prawdopodobieństwo wystąpienia stanu zagrożenia upadłością przedsiębiorstw w perspektywie jednego roku od danego okresu ujętego w analizie (zgodnego z okresem danego raportu).

Wskaźnik cyklu gotówki (wskaźnik cyklu konwersji gotówki w dniach) – określa czas zamrożenia gotówki w jednym (pełnym) cyklu operacyjnym, a więc czas, jaki upływa od momentu wydatkowania środków pieniężnych na odtworzenie zapasów i zapłatę zobowiązań bieżących poprzez realizację działalności operacyjnej i sprzedaży, do momentu wpływu środków pieniężnych z tytułu sprzedaży.

Syntetyczna miara oceny (MSO) – porządkowanie obiektów (rodzajów działalności, klas wielkości, regionów, sekcji i działów PKD) w ramach wzorców normatywnych zagrożenia przez równoczesną ocenę dwóch kategorii za pomocą odległości euklidesowej. Określona zostaje wartość odpowiadająca sile i natężeniu stopnia zagrożenia upadłością (modele logitowe) i liczbie pracujących (LP).

Wskaźnik inwestochłonności – mierzy efektywność nakładów inwestycyjnych i stanowi relację nakładów inwestycyjnych do przychodów ze sprzedaży.

Wskaźnik ogólnej sytuacji finansowej – stanowi relację wskaźnika struktury kapitału (kapitał własny odniesiony do kapitału obcego) i wskaźnika struktury majątku (majątek trwały odniesiony do majątku obrotowego) lub wskaźnika zastosowania kapitału własnego (kapitał własny odniesiony do majątku trwałego) i wskaźnika zastosowania kapitału obcego (kapitał obcy odniesiony do aktywów obrotowych).

Wskaźnik płynności bieżącej – informuje o zdolności przedsiębiorstwa do terminowego regulowania zobowiązań bieżących na podstawie stopnia ich pokrycia przez aktywa bieżące.

Wskaźnik płynności szybkiej – określa stopień pokrycia zobowiązań krótkoterminowych aktywami obrotowymi o większym stopniu płynności (aktywa obrotowe pomniejszone o zapasy).

Wskaźnik pokrycia aktywów trwałych kapitałem stałym – ujmuje istotę złotej reguły bilansowej, która wskazuje na konieczność pokrycia aktywów trwałych kapitałem trwale związanym z działalnością przedsiębiorstwa (kapitałem własnym i obcym długoterminowym), zapewniając dodatkowo dodatni kapitał obrotowy netto.

Wskaźnik produktywności – stanowi relację przychodów do wartości aktywów posiadanych przez przedsiębiorstwo, służy do pomiaru prędkości krążenia kapitału w przedsiębiorstwie.

Wskaźnik rentowności operacyjnej sprzedaży – obliczany z uwzględnieniem wyniku na działalności operacyjnej. Wskaźnik ten określa stopę zwrotu ze sprzedaży na poziomie

operacyjnym, a więc bez obciążenia podatkowego i bez uwzględniania kosztów finansowych związanych z zadłużeniem.

Wskaźnik zadłużenia ogółem – stanowi relację kapitałów obcych do aktywów i informuje o stopniu samofinansowania (niezależności finansowej) przedsiębiorstwa.

Wskaźnik zdolności obsługi zadłużenia – określa, w jakim stopniu przedsiębiorstwo jest w stanie obsłużyć zadłużenie, tj. w jakiej części może je pokryć zyskiem netto i amortyzacją.

Współczynnik podobieństwa struktur – mierzy stopień zmiany, czyli inaczej stopień niepodobieństwa danej struktury w dwóch różnych momentach czasu lub też stopień niepodobieństwa dwóch różnych struktur w danym czasie. Przyjmuje wartości z przedziału $<0, 1>$, przy czym brak jakichkolwiek zmian strukturalnych daje wartość 0, a w przypadku całkowitej zmiany struktury – wartość 1. Obliczenie wartości współczynnika zmienności (niepodobieństwa) struktur stanowi punkt wyjścia specjalnej procedury taksonomicznej, która stanowi w pewnym sensie alternatywny sposób mierzenia zmienności. Jego wykorzystanie pozwala na dokładniejszy pomiar i ocenę intensywności przekształceń strukturalnych.

WYKAZ SEKCJI PKD OBJĘTYCH ANALIZĄ W RAPORCIE

SEKCJE PKD	
B	GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE
C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE
D	WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH
E	DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE CIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ
F	BUDOWNICTWO
G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE
H	TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA
I	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI
J	INFORMACJA I KOMUNIKACJA
K	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA
L	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI
N	DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA
S	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych (SPU) według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	6
Rysunek 2. Kształtowanie się średniej wartości liczby ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych (SPU) przedsiębiorstw oraz poziomu jej zmienności według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	7
Rysunek 3. Tempo zmian liczby sądowych postępowań upadłościowych (SPU) według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	8
Rysunek 4. Regionalne zróżnicowanie liczby sądowych postępowań upadłościowych w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	9
Rysunek 5. Regionalne zróżnicowanie struktury liczby sądowych postępowań upadłościowych – SPU (panel lewy) oraz struktury liczby przedsiębiorstw (panel prawy) w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	9
Rysunek 6. Regionalne zróżnicowanie współczynnika wyprzedzenia liczby sądowych postępowań upadłościowych – SPU w Polsce w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	10
Rysunek 7. Wartość odsetka upadłości (OU) według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	11
Rysunek 8. Wartość OU wraz z jego statystyką opisową (panel lewy) oraz jego geograficzne ukształtowanie (panel prawy) według województw w Polsce w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	12
Rysunek 9. Wartość RBU i jej statystyki opisowe (panel lewy) oraz jego administracyjne ukształtowanie (panel prawy) według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	13
Rysunek 10. Zróżnicowanie wartości Regionalnego Barometru Upadłości (RBU) w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	14
Rysunek 11 Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw (panel prawy) oraz wraz z jego statystyką opisową (panel lewy) dla przedsiębiorstw ogółem według województw w Polsce w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	17
Rysunek 12. Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw (panel prawy) wraz z jego statystyką opisową (panel lewy) dla przedsiębiorstw produkcyjnych według województw w Polsce w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	20
Rysunek 13. Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw (panel prawy) wraz z jego statystyką opisową (panel lewy) dla przedsiębiorstw handlowych według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	22
Rysunek 14. Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw (panel prawy) wraz z jego statystyką opisową (panel lewy) dla przedsiębiorstw usługowych według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	25
Rysunek 15. Województwa w podziale na rodzaje działalności według stopnia zagrożenia upadłością i liczby pracujących w II p. 2013r. – wzorce zagrożenia	27

Rysunek 16. Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych w województwie małopolskim według rodzaju prowadzonej działalności w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.	32
Rysunek 17 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych w województwie małopolskim według powiatów i rodzaju prowadzonej działalności w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.....	37
Rysunek 18. Stopień zagrożenia upadłością (panel lewy) oraz tempo jego zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.....	38
Rysunek 19. Współczynniki wyprzedzenia stopnia zagrożenia upadłością (panel lewy) oraz stopnia jego zmienności (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.....	39
Rysunek 20. Analiza porównawcza stopnia zagrożenia upadłością (panel lewy) oraz tempa jego zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim i w Polsce w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	40
Rysunek 21. Kształtowanie się wartości stopnia zagrożenia upadłością oraz jego statystyk według sekcji PKD w województwie małopolskim okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	42
Rysunek 22. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw wraz z prognozą w okresie I p. 2007r. – II p. 2014r. według rodzaju działalności.....	42
Rysunek 23. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw produkcyjnych w okresie I p. 2007r. – II p. 2014r. według wybranych sekcji PKD	43
Rysunek 24. Kształtowanie się stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw usługowych w okresie I p. 2007r. – II p. 2014r. według rodzaju działalności (sekcji PKD)	44
Rysunek 25. Sekcje PKD województwa małopolskiego według rodzajów wzorców normatywnych w I p. 2007r. oraz w II p. 2013r.....	45
Rysunek 26. Liczba przedsiębiorstw (panel lewy) oraz tempo jej zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w szt., w % r/r) ...	49
Rysunek 27. Struktura przedsiębiorstw według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)	50
Rysunek 28. Liczba pracujących (panel lewy) oraz tempo jej zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w os., w % r/r)	51
Rysunek 29. Struktura pracujących według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)	51
Rysunek 30. Nakłady inwestycyjne (panel lewy) oraz tempo ich zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)	52
Rysunek 31. Struktura nakładów inwestycyjnych według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)	52

Rysunek 32. Aktywa (panel lewy) oraz tempo ich zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)	53
Rysunek 33. Struktura aktywów według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)	54
Rysunek 34. Przychody ze sprzedaży (panel lewy) oraz tempo ich zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)	55
Rysunek 35. Struktura przychodów ze sprzedaży według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)	55
Rysunek 36. Wynik finansowy netto (panel lewy) oraz tempo jego zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)	56
Rysunek 37. Struktura wyniku finansowego netto według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)	57
Rysunek 38. Zobowiązania krótkoterminowe (panel lewy) oraz tempo ich zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)	58
Rysunek 39. Struktura zobowiązań krótkoterminowych według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)	58
Rysunek 40. Należności krótkoterminowe (panel lewy) oraz tempo ich zmian (panel prawy) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w mln zł, w % r/r)	59
Rysunek 41. Struktura należności krótkoterminowych według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w II p. 2007r. oraz II p. 2013r. (w %)	59
Rysunek 42. Tempo zmian wartości wskaźnika ogólnej sytuacji finansowej (WOSF) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)	61
Rysunek 43. Tempo zmian wartości wskaźnika zadłużenia ogółem (WZO) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)	62
Rysunek 44. Tempo zmian wartości wskaźnika płynności bieżącej (WPB) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)	63
Rysunek 45. Tempo zmian wartości wskaźnika cyklu gotówki (CGOT) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)	64
Rysunek 46. Tempo zmian wartości wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw produkcyjnych w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)	65
Rysunek 47. Tempo zmian wartości wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw handlowych w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)	66
Rysunek 48. Tempo zmian wartości wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw usługowych w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)	66
Rysunek 49. Tempo zmian wartości wskaźnika rentowności operacyjnej sprzedaży (ROOS) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r)	68

Rysunek 50. Tempo zmian wartości wskaźnika rentowności aktywów (ROA) według rodzaju prowadzonej działalności w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r. (w %, r/r) 69

SPIS TABEL

Tabela 1. Regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	16
Tabela 2. Mapa ciepła – regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	17
Tabela 3. Mapa ciepła – regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw produkcyjnych według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	19
Tabela 4. Mapa ciepła – regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw handlowych według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	22
Tabela 5. Mapa ciepła – regionalne zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw usługowych według województw w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	24
Tabela 6. Mapy ciepła wzorców zagrożenia (MSO) dla przedsiębiorstw w Polsce według regionów (województw) w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	28
Tabela 7. Lista rankingowa regionalnego zróżnicowania stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw (MSO) według rodzaju prowadzonej działalności w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	29
Tabela 8. Lista rankingowa województw w Polsce według stopnia zagrożenia upadłością przedsiębiorstw, liczby pracujących oraz miary MSO w II p. 2013r.	30
Tabela 9 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych w województwie małopolskim według rodzaju prowadzonej działalności w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.	32
Tabela 10 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych w województwie małopolskim według powiatów w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.	33
Tabela 11 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych wobec przedsiębiorstw produkcyjnych w województwie małopolskim według powiatów w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.	34
Tabela 12 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych wobec przedsiębiorstw handlowych w województwie małopolskim według powiatów w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.	35
Tabela 13 Liczba ogłoszonych sądowych postępowań upadłościowych wobec przedsiębiorstw usługowych w województwie małopolskim według powiatów w okresie I p. 2011r. – II p. 2013r.	36
Tabela 14. Mapa ciepła – zróżnicowanie stopnia zagrożenia upadłością według (sekcje PKD) w województwie małopolskim w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	41
Tabela 15. Mapa ciepła wzorców normatywnych zagrożenia sekcji PKD województwa małopolskiego w okresie I p. 2007r. – II p. 2013r.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Tabela 16. Lista rankingowa sekcji PKD w województwie małopolskim według miary MSO w okresie I p. 2008r. – II p. 2013r. 47

Tabela 17. Analiza porównawcza listy rankingowej sekcji PKD w województwie małopolskim według miary MSO w I p. 2007r. oraz w II p. 2013r..... 48